

Miljøgodkendelse af Tornbjergvej 1, 6500 Vojens

Jf. § 12 stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 1486 af 04/12/2009)

07. januar 2015

Haderslev Kommune

Indhold

1	Generelle forhold.....	4
1.1	Ejer og driftsforhold.....	5
1.2	Godkendelsespligt	5
1.3	Godkendelsens omfang	5
1.3.1	Projektets omfang	5
1.3.2	Tidligere godkendelser	7
1.3.3	Biaktiviteter.....	7
1.3.4	Husdyrbrugets ophør	7
1.4	Offentlighed og høring	8
1.4.1	Offentlighed og høring.....	8
1.4.2	Ikke-teknisk resume	11
2	Anlægget	13
2.1	Dyrehold og Management.....	13
2.1.1	Dyrehold og staldindretning	13
2.1.2	Bedste tilgængelige staldsystem	14
2.1.3	Bedste tilgængelige fodertechnologi.....	14
2.1.4	Management i stald	16
2.2	Lokalisering.....	19
2.2.1	Faste afstandskrav	19
2.2.2	Landskabet og planforhold	20
2.3	Energi- og vandforbrug	21
2.3.1	Energiforbrug.....	21
2.3.2	Vandforbrug	22
2.4	Gener.....	23
2.4.1	Lugt	23
2.4.2	Støj.....	24
2.4.3	Lys.....	25
2.4.4	Fluer og skadedyr.....	26
2.4.5	Støv	26
2.4.6	Transport	27
2.5	Forurening	28
2.5.1	Spildevand	28
2.5.2	Husdyrgødning og foder	29
2.5.3	Affald og kemikalier	32
2.5.4	Ammoniak.....	35
2.5.4.1	Ammoniaktab	35
2.5.4.2	Påvirkning af natur.....	37
3	Arealerne	44

3.1	Markoplysninger.....	44
3.2	Gødningsregnskab.....	47
3.3	Nitrat (overfladevand)	49
3.4	Nitrat (grundvand)	51
3.5	Fosfor.....	51
3.6	Ammoniak fra udbringning	53
3.7	Gener fra udbringning.....	59
4	Bilag	60
	Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning	61
	Bilag 2 – Oversigt over vilkår	63
	Bilag 3 – Oversigtskort over anlæg	67
	Bilag 4 – Tabel med bygningsbeskrivelse	68
	Bilag 5 Dyrehold og staldoversigt fra husdyrgodkendelse.dk	69
	Bilag 6 – Oversigtskort over lugtkonsekvenszone på 437,49 meter	70
	Bilag 7 - Oversigtskort over afløb.....	71
	Bilag 8 – Transportveje	72
	Bilag 9 – Afhentningsplads til døde dyr	73
	Bilag 10 – Udbringningsarealer (ejede og forpagtede arealer)	74
	Bilag 11. Bedriftens arealer udenfor harmoniarealet	76
	Bilag 12 – Kort over kategoriseret natur ved anlæg (fordelt på 2 kort)	77
	Bilag 13 – Kort over § 3 natur ved anlæg.....	79
	Bilag 14 – Kort over kategoriseret natur ved arealer.....	80
	Bilag 15 – Kort over § 3 natur ved arealer (fordelt på 4 kort).....	81
	Bilag 16 – Kort over fortidsminder, sten og jorddiger.....	85
	Bilag 17 – Kort over søoplände.....	86
	Bilag 18 – Udtalelse vedr. søoplände.....	87
	Bilag 19 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster	94
	Bilag 20 – (Beskrivelse af Natura 2000 område)	95
	Bilag 21 – Potentielle bilag IV arter	99
	Bilag 22 - Fosforudvaskning til Haderslev Fjord.....	103
	Bilag 23 – Udvaskning af nitrat til Natura 2000	106
	Bilag 24 - Kort med angivelse af placering af bræmmevilkår vedr. jordbearbejdning i forhold til naturarealer. (fire kort).....	112
	Bilag 25 – Ansøgningen.....	115
	Bilag 26 - Beredskabsplan	116
	Bilag A - Kort over ejendommen.....	126
	Bilag B - Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb	127

1 Generelle forhold

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 12 stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven¹ på Tornbjerggård, Tornbjergvej 1, 6500 Vojens ved Michael Richelsen.

Afgørelsen omfatter udvidelse af dyreholdet fra 1045 søer, 29.260 smågrise (7,2-8,5 kg) og 500 polte (8,5-102 kg), svarende til 265,13 DE og til 1175 søer med 30 grise til 7,2 kg pr. årssø, samt 1000 polte 7,2 kg til 107 kg, svarende til 305,34 DE. Der skal ikke opføres nye bygninger.

Godkendelsen meddeles på de vilkår der fremgår af Bilag 2 – Oversigt over vilkår og omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende anlæg samt bedriftens arealer.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selv om disse regler evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (Se bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne tilladelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jævnfør § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug², skal en miljøgodkendelse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering foretages allerede efter 8 år, hvor retsbeskyttelsen udløber, eller senest 4 år efter vedtagelsen af nye BAT konklusioner. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget igen senest i 2022.

Dato for godkendelse: 07. januar 2015

Håkon Karlsen

Miljømedarbejder

Natur og Landbrug, Haderslev Kommune

Journal nr.: 13/39783

Kvalitetssikring: Anne-Lene Jørgensen, Haderslev Kommune

¹Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - LBK nr 1486 af 04/12/2009

² § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug - BEK nr 294 af 31/03/2009

1.1 Ejer og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger	Michael Richelsen Tornbjergvej 1 6500 Vojens 74545343/51261556 amrichelsen@gmail.com	Bedriftsoplysninger for Tornbjerggård	Tornbjergvej 1 6500 Vojens 25729633 53169 1008040733
Konsulent	Britt Bjerre Paulsen LandboSyd Peberlyk 2 6200 Aabenraa 74365079/61617993 bbp@landbosyd.dk	Matrikler på ejendom	Matrikel nr. 94 257 256 18 213

Ansøgningskema nr.: 60802

1.2 Godkendelsespligt

I dette afsnit gøres der rede for, hvorfor projektet er godkendelsespligtigt.

Afgørelsen omfatter udvidelse af dyreholdet fra 1045 søer, 29.260 smågrise (7,2-8,5 kg) og 500 polte (8,5-102 kg), svarende til 265,13 DE og til 1175 søer med 30 grise til 7,2 kg pr. årssø, samt 1000 polte 7,2 kg til 107 kg, svarende til 305,34 DE. Der skal ikke opføres nye bygninger.

Det er en godkendelsespligtig udvidelse jævnfør husdyrgodkendelseslovens § 12 stk. 2

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

1.3.1 Projektets omfang

I dette afsnit redegøres kort for projektets omfang.

Ansøgers tekst

I forbindelse med at ejendommen Tornbjergvej 1 skulle have revurderet miljøgodkendelse fra 2006 søges der i stedet om en ny godkendelse efter Husdyrlovens § 12 til udvidelse af dyreholdet i eksisterende bygninger. Der er tale om en effektivitetsfremgang, der giver mulighed for en bedre udnyttelse af det eksisterende staldanlæg, hvilket betyder, at besætningen kan udvides

fra 1045 søer, 29.260 smågrise (7,2-8,5 kg) og 500 polte (8,5-102 kg) (i alt 265,13 DE)

til 1175 søer med 30 grise til 7,2 kg pr. årssø, samt 1000 polte til 107 kg, i alt 305,34 DE.

Produktionen er gradvist udvidet, så godkendelsen udnyttes i det den træder i kraft.

Nulalternativ

0-alternativet er at produktionen ikke udvides, men at godkendelsen til den nuværende produktion revurderes. Hvis produktionen ikke kan miljøgodkendes, vil der ikke blive investeret væsentligt i anlægget fremadrettet, hvorved det vil blive miljømæssigt og arbejdsmiljømæssigt utidssvarende. 0-alternativet betyder, at der vil være lidt ledig kapacitet i staldene, som ikke udnyttes, hvilket ikke vil være økonomisk optimalt.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af denne godkendelses vilkår. Ovenstående beskrivelse er kun en kortfattet beskrivelse af projektets omfang, som vil blive beskrevet nærmere i de efterfølgende afsnit.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes. Miljøpåvirkningen, der kommer som følge af udvidelsen på husdyrbruget vurderes ikke at påvirke lokalområdet i negativ retning, jf. nærværende miljøgodkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på husdyrbruget vurderes det, at udvidelsen på husdyrbruget ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring husdyrbruget end ved den nuværende produktion. Det er endvidere Haderslev Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser, af 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på husdyrbruget, ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer mm.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. 0-alternativet vurderes derfor ikke som værende et relevant valg.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførsel af nye stalde eller opbevaringsanlæg skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen. Udskiftning af arealer samt ændringer i ejerforhold skal ligeledes anmeldes til kommunen.

Det fremgår af husdyrbruglovens § 33, at fristen for at udnytte en godkendelse normalt ikke bør fastsættes til senere end 2 år, efter at godkendelsen er meddelt. Der er derfor stillet et vilkår om udnyttelsesfrist på 2 år. Med udnyttet menes her, at der skal være indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være nået inden for tidsfristen.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af

godkendelsen, der ikke har været udnyttet i seneste tre år, jf. § 33 i husdyrgodkendelsesloven.

Vilkår

- 1) Bedriften skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis der ikke er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være nået inden for tidsfristen.
- 3) Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens indhold.
- 4) Ændring af ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.

1.3.2 Tidligere godkendelser

I dette afsnit redegøres kort for husdyrbrugets tidligere godkendelser.

Ansøgers tekst

Ejendommen Tornbjergvej 1 har en miljøgodkendelse fra 2006.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune har vurderet, at ansøgningsmaterialet tager udgangspunkt i det tidligere tilladte.

Denne miljøgodkendelse erstatter vilkår stillet i tidligere godkendelser for husdyrbruget.

1.3.3 Biaktiviteter

I dette afsnit redegøres der for biaktiviteter på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke forefindes biaktiviteter på husdyrbruget stilles der ikke vilkår i forhold hertil.

1.3.4 Husdyrbrugets ophør

I dette afsnit gøres der rede for, hvilke tiltag der planlægges at udføre for at forebygge forurening i forbindelse med husdyrbrugets ophør.

Ansøgers tekst

Hvis anlægget bliver solgt, vil det formentlig fortsat blive anvendt til søer og smågrise.

Hvis en gang anlægget ikke længere anvendes til svineproduktion vil bygningerne og gylleholdere blive tømt og rengjorte, resterende gylle vil blive afsat, kemikalier bortskaffes og unødvendige olietanke sløjfes.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

Der er stillet vilkår om oprydning i forbindelse med bedriftens ophør, så risiko for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr begrænses, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Det er kommunen, som vurderer, om foranstaltningerne er tilstrækkelige og om en tilfredsstillende stand er opnået inden for en rimelig tidsfrist. Gyllebeholdere, der opføres uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, skal fjernes når beholderen ikke længere skal anvendes.

Følgende vilkår er stillet for at fastholde ansøgers intentioner.

Vilkår

- 5) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 6) Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder tømning af gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. rengøring af staldanlæg og bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager mv. Alle staldafsnit og opbevaringsanlæg skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning. Alle opbevaringsanlæg til foder skal tømmes. Gyllebeholdere der er opført uden tilknytning til de øvrige bygninger skal fjernes. Alle olietanke der anvendes i forbindelse med driften af staldene skal tømmes. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

1.4 Offentlighed og høring

I dette afsnit gøres der rede for inddragelsen af offentligheden i forbindelse med denne afgørelse.

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og dialog -> Høringer og afgørelser -> den 19. februar 2014.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Høring af naboer og parter

Naboer og parter, samt ansøger selv blev orienteret om ansøgningen om miljøgodkendelse og udkast til miljøgodkendelse den 20. november 2014 med en frist på 6 uger til at indsende bemærkninger.

Kommunen modtog ingen henvendelser i høringsperioden.

Offentliggørelse og klagevejledning

Miljøgodkendelsen af Tornbjerggård i henhold til § 12 stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive annonceret på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og dialog -> Høringer og afgørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Haderslev Kommune i hænde senest torsdag den 05. februar 2015 kl. 17.00. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. En klage skal være skriftlig og gerne elektronisk. Inden klagefristen udløber, skal klagen være modtaget af Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 01., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Derefter videregiver kommunen klagen til Natur- og Miljøklagenævnet, som er klagemyndighed.

Der er fastsat et klagegebyr på 500 kr. Bliver gebyret ikke betalt til tiden, vil klagen ikke blive behandlet. Gebyret bliver opkrævet af Natur- og Miljøklagenævnet, og det bliver tilbagebetalt, hvis et eller flere af følgende forhold gør sig gældende:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse skal ændres eller ophæves.
- Klageren får helt eller delvist medhold i klagen, eller
- Klagen bliver afvist på grund af, at klagefristen ikke er overholdt, eller hvis klager ikke er berettiget til at klage, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis:

- der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Se evt. vejledning om gebyrbetaling på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 7 er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af

miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Natur- og Miljøklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Til implicerede parter:

- Michael Richelsen, Tornbjergvej 1, 6500 Vojens
- Tørninggård A/S v. Sven Morten Knudsen, Ribelandevej 19A, 6100 Haderslev
- Grejs Hansen Krab, Nygårdsvej 3, 6500 Vojens
- LRJ 1947 Aps, Færgevej 1, Fynshav, 6440 Augustenborg
- Otto Jul Nielsen, Tøndervej 181, 6100 Haderslev
- Svend Erik Paulsen, Tøndervej 54, 6500 Vojens
- Kirsten Hansen, Østerskovvej 38 C, 6340 Kruså
- Ejnar Poulsen, Vartenbjergvej 1, 6500 Vojens
- Christian Schmidt, Strandelhjørnvej 6+8, 6500 Vojens
- Lars Kliver, Tøndervej 89, 6500 Vojens

Til naboer indenfor konsekvenszonen (se bilag 6):

- Grejs Hansen Krab, Nygårdsvej 3, 6400 Vojens
- Hardy og Anja Matthiesen Boisen, Søvejen 4, 6500 Vojens
- Jakob N. og Sanne T. Mortensen, Søvejen 11, 6500 Vojens
- Tue Jeppesen Rossau, Tøndervej 46, 6500 Vojens
- Rikke Enevoldsen og Michael V Haugaard Sørensen, Tøndervej 48, 6500 Vojens
- Hans Gert Lindemann, Tøndervej 50, 6500 Vojens
- Berit og Ole Fuglbjerg, Tøndervej 52, 6500 Vojens
- Helle Lindemann, Lyøvej 5, 6100 Haderslev
- Henning C I og Charlotte Gabelgaard, Vartenbjergvej 2, 6500 Vojens

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Britt Bjerre Paulsen, LandboSyd
e-mail: bbp@landbosyd.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk

- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund, Tom Donbæk, Vestergade 25, 6510 Gram
e-mail: td@ledon.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

1.4.2 Ikke-teknisk resume

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Ansøgers tekst

I forbindelse med at ejendommen Tornbjergvej 1 skulle have revurderet miljøgodkendelse fra 2006 søges der i stedet om en ny godkendelse efter Husdyrlovens § 12 til udvidelse af dyreholdet i eksisterende bygninger. Der er tale om en effektivitetsfremgang, der giver mulighed for en bedre udnyttelse af det eksisterende staldanlæg.

Alle husdyrlovens beskyttelsesniveauer er overholdt, og der er rigeligt harmoniareal til produktionen. Det vurderes, at produktionen ikke vil være til væsentlig gene for naboer, eller i konflikt med andre beskyttelseshensyn.

Produktion

- Besætningen udvides fra 1045 søer, 29.260 smågrise (7,2-8,5 kg) og 500 polte (8,5-102 kg) (i alt 265,13 DE) til 1175 søer med 30 grise til 7,2 kg pr. årsso, samt 1000 polte til 107 kg, i alt 305,34 DE.
- Der skal ikke opføres nye bygninger.

BAT

- Det vejledende BAT-niveau (jf. Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak) er udregnet til 3.636 kg N. Emissionen fra anlægget er reduceret ved hjælp af effektiv fodring med lavt råproteinindhold. I www.husdyrgodkendelse.dk emissionen beregnet til 3611 kg hvorved BAT-niveauet vedr. ammoniak er overholdt.
- Det vejledende BAT-niveau jf. Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier er udregnet til 6.978 kg P. I kraft af højt indhold af fytase i det indkøbte færdigfoder, behøver indholdet af fosfor i foderet /årsso ikke at være så højt. Det samlede indhold af fosfor i husdyrgødningen fra anlægget bliver på 6973 kg P, hvorved BAT-niveauet er overholdt.

Gener

- Genekriterierne for lugt er overholdt.
- Det vurderes, at der ikke vil være væsentlige gener fra støj, lys, støv, transport, fluer- og skadedyr for de omkringboende, da der er god afstand til naboerne.

Håndtering af husdyrgødning

- Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Næringsstofbelastning af natur

- Udvidelsen på Tornbjergvej 1 overholder alle beskyttelsesniveauer for ammoniak fra anlægget i forhold til kategoriserede naturtyper, naturområder beskyttet efter naturbeskyttelsesloven og beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen
- Samlet set vurderes ammoniakdeposition eller afstrømning fra udbringningsarealerne i det ansøgte projekt med de stillede vilkår ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV.

Næringsstofbelastning af vandmiljø

- Beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for fosforoverskud og nitrat til søer, marine området og grundvand er overholdt.

0 alternativet

- 0-alternativet betyder, at der vil være lidt ledig kapacitet i staldene, som ikke udnyttes, hvilket ikke vil være økonomisk optimalt.

2 Anlægget

2.1 Dyrehold og Management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

2.1.1 Dyrehold og staldindretning

I dette afsnit beskrives dyreholdets sammensætning og staldens indretning.

Ansøgers tekst

Dyreholdets sammensætning

Besætningen udvides til 1175 søer med 30 grise til 7,2 kg pr. årssø, samt 1000 polte 7,2 til 107 kg, i alt 305,34 DE. Dyrehold og staldoversigt fra husdyrgodkendelse.dk, fremgår af bilag 5.

Der er på tidspunktet der blev ansøgt om miljøgodkendelse 2 heste på ejendommen. Haderslev Kommune vurderer at det er indlysende at disse heste ikke på nogen måde vil give flere gener eller øget forurening fra det samlede husdyrbrug, så længe den øvrige husdyrproduktion reduceres svarende til de 2 heste.

Stalde

Stalde 2 og 3 er opført i 2004. Stald 1 er opført i 2007. Staldenes placering fremgår af bilag 3 og bilag 4 indeholder en tabel med bygningsbeskrivelse. Bygningerne er opført efter den tids bedste anvendelige teknologi, med 2/3 fast gulv i farestalde og drægtighedsstalde, og miljøspalter (1/3 fast gulv, 1/3 miljøspalter) i poltestaldene.

Ventilationsoplysninger

Der er diffus ventilation i alle stalde. Luftindtaget sker gennem taget eller gavlene. Afkastene er placeret på tagfladerne, og rager derfor ikke op over kip. Afkastene er uden afdækningsplader. Stald 1 har 8 afkast, stald 2 har 11 afkast og stald 3 har 8.

Overbrusning af svinestalde

Der er overbrusning i poltestaldene og i drægtighedsstaldene, hvilket reducerer lugt, ammoniakfordampning og støv, samt forbedre forholdene for dyrene.

Haderslev Kommunes vurdering

Der stilles vilkår til fastholdelse af den beskrevne produktion. Vurdering af BAT i forhold til staldsystem, foderteknologi og management beskrives i de efterfølgende afsnit af denne miljøgodkendelse.

Der er angivet at der produceres 30 grise til 7,2 kg pr. årssø. Efter normen på ansøgningstidspunktet produceres der 28,8 grise til 7,2 kg pr. årssø. Antal grise pr. årssø, ændrer ikke på antal dyreenheder på virksomheden, idet vægten af smågrisene ikke afviger fra normen.

Vilkår

7) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 1175 årssøer med 30 grise pr. årssø, samt 1000 polte 7,2 til 107 kg, svarende til 305,34 DE³.

2.1.2 Bedste tilgængelige staldsystem

I dette afsnit beskrives ansøgers valg i forhold til at leve op til bedste tilgængelige staldsystem (BAT).

Ansøgers tekst

Stalde 2 og 3 er opført i 2004. Stald 1 er opført i 2007. Bygningerne er opført efter den tids bedste anvendelige teknologi, med 2/3 fast gulv i farestalde, løbe- og drægtighedsstalde, og miljøspalter (1/3 fast gulv, 1/3 miljøspalter) i poltestaldene. Der er ikke installeret gyllekøling i staldene. Til gengæld er der en effektiv fodring med lavt råproteinindhold, og god management i staldene, som gør at både lugt og ammoniakfordampning kan holdes på et lavt niveau.

Det vurderes ikke at være proportionalt at installere hverken gylleforsuring, luftrensning eller gyllekøling i dette eksisterende anlæg. Nye installationer i forbindelse med ventilation eller gyllekumme ville betyde at hele staldanlægget skulle ændres, med risiko for at det bliver nogle lappeløsninger, der aldrig kommer til at virke ordentligt. Det vil være væsentligt fordyrende for produktionen, uden at det bidrager til en øget indtjening, og det vil derfor ikke være proportionalt.

Haderslev Kommunes vurdering

Den indsendte ansøgning lever op til BAT og da der ikke sker bygningsmæssige ændringer stilles der ikke vilkår til staldindretning.

De anvendte staldsystemer reducerer ammoniakfordampningen fra virksamheden med 381 kg N/år i forhold til ammoniaktab fra reference staldsystemerne. Som det beskrives i afsnit 2.1.3 Bedste tilgængelige foderteknologi opnås BAT niveauet også ved at anvende foderteknologi.

2.1.3 Bedste tilgængelige foderteknologi

I dette afsnit beskrives ansøgers valg i forhold til at leve op til bedste tilgængelige foderteknologi (BAT).

Ansøgers tekst

Foderoplysninger, BAT vedr. fodring

Alt foder er færdigblandet tørfoder, der er tilsat fytase. Foderet har et lavt indhold af råprotein, hvilket er væsentligt for at overholde BAT-emissionskravene vedr. ammoniak. Der er indtastet 125 g råprotein /FE til søerne, og der produceres 30 smågrise pr. årssø. Råproteinindholdet i foderet vil højst sandsynligt være lavere end 125 g, da det pt. ligger omkring 120 g råprotein/FE; dette kan dog ændre sig i forbindelse evt. valg af andet foder eller specielle forhold i staldene, og så længe BAT-niveauet er overholdt er det ønskeligt for ansøger at have en vis fleksibilitet i produktionen.

³ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – BEK nr. 764 af 28/06/2012.

Af hensyn til at overholde de vejledende emissionsgrænseværdier med hensyn til fosfor, så er der lagt en forudsætning ind, om at der anvendes foder med et fosforindhold på 4,64 g P/FE. Pt ligger fosforindholdet lidt lavere.

BAT vedr. ammoniak

Der er udregnet et vejledende BAT-niveau jf. Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier fra 2011.

Søer, løsgående, delvist spaltegulv, farestald med delvist spaltegulv:

$$830 \times 2,86 \text{ kg N/årsso} = 2.373,8 \text{ kg N}$$

Søer, individuelt opstaldede, delvist spaltegulv, farestald med delvist spaltegulv:

$$345 \times 2,49 \text{ kg N/årsso} = 859,05 \text{ kg N}$$

Smågrise: $1000 \times 0,043 \text{ kg N/smågris} = 43 \text{ kg N}$

Slagtesvin / polte: $1000 \times 0,36 \text{ kg N/dyr} = 360 \text{ kg N}$

I alt 3.636 kg N

Fordampningen fra anlægget er i www.husdyrgodkendelse.dk beregnet til: **3.611 kg N**

hvorved BAT-niveauet vedr. ammoniak er overholdt.

BAT vedr. fosfor:

Der er endvidere regnet på BAT vedr. fosfor jf. de vejledende emissionsgrænseværdier. Der er fastsat vejledende niveauer for fosfor i husdyrgødningen, beregnet som et vejledende antal kg P/DE:

Søer med smågrise til fravæning: $23,0 \text{ kg P/DE} \times 272,55 \text{ DE} = 6.268,65 \text{ kg P}$

Smågrise til 32 kg: $27,8 \text{ kg P/DE} \times 5,02 \text{ DE} = 139,6 \text{ kg P}$

Slagtesvin: $20,5 \text{ kg P/DE} \times 27,78 \text{ DE} = 569,49 \text{ kg P}$

I alt **6.977,74 kg P**

I kraft af højt indhold af fytase i det indkøbte færdigfoder, behøver indholdet af fosfor i foderet /årsso ikke at være så højt. Således ligger indholdet af fosfor /FE til søerne under 4,64 g P/FE, hvorved det samlede indhold af fosfor i husdyrgødningen fra anlægget bliver ca. 6973 kg P, hvorved BAT-niveauet er overholdt.

Haderslev Kommunes vurdering

På baggrund af ansøgers beregninger, som beskrevet ovenfor, vurderer Haderslev Kommune, at husdyrbruget kan leve op til BAT ved anvendelsen af foderteknologi.

Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk er lavet med tallene i ansøgningen og ud fra flg. Forudsætninger:

Antal årssøer 1.175 stk.

Antal foderenheder	1.540
Antal fravænnede grise pr. årssø	30 stk.
Fravænningsvægt smågrise	7,2 kg
Gram råprotein pr. FE	125
Gram fosfor pr. FE	4,64

De enkelte forudsætninger er ikke bindende men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

I ansøgningen er der angivet 30 smågrise pr. årssø, og at antal foderenheder FE ikke er større end normen (1.540 FE). Jf. Miljøstyrelsens vejledning skal kommunen stillet vilkår om, at antal FE ikke må overskrides. Når ansøger angiver flere smågrise pr. årssø end normen på 28,8 og ikke øger antal foderenheder FE. Det i ansøgningen oplyste antal FE fastholdes i nedenstående vilkår.

Følgende vilkår er stillet for at fastholde ansøgers intentioner om at begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbruget og fosforindholdet i gødningen.

Vilkår

8) Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. årssø x antallet af årssøer skal være mindre end 27.341 kg N pr. år.

- "N ab dyr pr. årssø" beregnes ud fra følgende ligning:

$$N \text{ ab dyr pr. årssø} = ((FE_{so} \text{ pr. årssø} \times \text{gram råprotein pr. FE}_{so}) / 6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257).$$

9) Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. årssø x antal årssøer skal være mindre end 6.192 kg P pr. år.

$$P \text{ ab dyr pr. årssø} \text{ må maks. være} = (FE \text{ pr. årssø} \times g \text{ fosfor pr. FE}) / 1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$

2.1.4 Management i stald

Ansøgers tekst

Management

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Vand- og energiforbrug følges jævnlige, så vandspild og energispild kan opdages og stoppes.

Der er faste procedurer for vask og rengøring af stalde.

Foderforbrug og alle andre former for ressourceforbrug følges omhyggeligt for at undgå unødige omkostninger og ressourcespild.

Der er udarbejdet beredskabsplan i forbindelse med APV (arbejdspladsvurdering), så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Plan over ejendommen med angivelse af brandslukningsudstyr, eltavler, stophaner mv. hænger i stalden og er kendt af medarbejderne. Telefonnumre til div. servicemontører, dyrlæge mv. fremgår af APV-mappen og er kodet ind i ejerens og medarbejdernes telefoner.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligehold. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov. Der er fast årlig service på ventilationsanlægget og oliefyret.

Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes på relevante kurser i arbejdstiden, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Egenkontrol

Der føres ingen skriftlig opgørelse over egenkontrol bortset fra logbog over flydelag på gyllebeholderne.

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og det tjekkes, om anlæggene kører som de skal.

Herudover er der en række andre fast procedurer:

- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold smågrise, polte og farende søer.
- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Etablering af flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholder
- Evt. spild ved fodersiloer samles op og bortskaffes/genbruges
- Der føres E-kontrol
- Der føres affaldsregister idet kvitteringer for afleveret affald opbevares.

Rengøring og desinfektion

Staldene rengøres efter en fast rutine og med jævne mellemrum. Farestaldene rengøres kvartalsvis og i øvrigt ved særligt behov. Staldene vaskes med højtryksrensere. Der er iblødsætningsanlæg i farestalde og poltestalde, hvilket reducerer vandforbruget til rengøring.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne management er med til at sikre BAT på husdyrbruget.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige foderteknologi.

Endvidere stilles der vilkår omkring tilgængelighed og revision af husdyrbrugets beredskabsplan, idet det vurderes at regelmæssig revision og planens synlighed er medvirkende til at skabe bevidsthed og derved bevirker til at forebygge uheld.

Den regelmæssige skadedyrsbekæmpelse virker forebyggende så der ikke kommer rotter eller fluer på ejendommen. Landmanden skal være opmærksom på, når der kommer nye opdaterede vejledninger vedr. fluebekæmpelse.

Vilkår

- 10) Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - antal årssøer
 - antal fravænnede pr. årssø
 - fravænningsalder og -vægt
 - foderforbrug pr. årssø
 - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i de anvendte blandinger i henholdsvis drægtigheds og diegivningsperioden.
 - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne.
- 11) N ab dyr og P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september år (for eksempel 2011) til 15. februar i år (for eksempel 2013).
- 12) Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 13) Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 14) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal være oversat til et sprog, der er forståeligt for de ansatte. Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision. "Nærvæd uheld" skal noteres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover. Driftspersonalet skal gøres bekendt med proceduren. Se den vedlagte plan i Bilag 26 – Beredskabsplan.
- 15) Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for de seneste 3 år for dyreholdets størrelse i form af, gødningsregnskab, driftsregnskab, slagterifregninger, CHR udskrifter. Vægtintervaller skal fremgå indgangsvægt, afgangsvægt/slagtealder.
- 16) Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA.

2.2 Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8.

Ansøgers tekst

Tablet 2a: Forbudzoner (målt fra nærmeste stald eller lager, hvor der sker ændringer)

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 6 er etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening, ikke tilladt indenfor eller i en afstand af mindre end 50 m fra

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde

- områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål, eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt indenfor en afstand af 50 m fra nabobeboelse.

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 20 skal kommunen ved vurdering af en ansøgning om tilladelse eller miljøgodkendelse sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget ligger mindre end 300 m fra

- samlet bebyggelse
- eksisterende eller fremtidigt byzone eller sommerhusområde
- lokalplanlagte områder i landzone (boligformål, blandet bolig og erhverv)
-

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Byzone	Ca. 2850 m	Marstrup	50 m
Samlet bebyggelse	Ca. 950 m	Mod nordvest, ved Vismarlundvej / Knagsledvej	50 m
Nabobeboelse uanset om landbrug eller ikke	Ca. 200 m	Tøndervej 48	50 m

Tornbjergvej 1 ligger således i god afstand af både naboer, byzone og samlet bebyggelse. Der er ikke hverken sommerhusområde eller lokalplanlagte områder i landzone indenfor 300m.

Derudover skal genekriterierne for lugt være overholdt, se kap 2.4.1.

Afstandskrav jf. husdyrlovens § 8:

Da der ikke opføres nye bygninger, er der ikke konflikt med afstandskravene i husdyrlovens § 8.

Matriklen anlægget ligger på er drænet. Drænene er dog alle omlagt i forbindelse med opførelse af det nye staldanlæg, så der er ingen dræn inden for 15m af bygningerne.

En rist til overfladevand, der ligger ved fodersiloerne, der ligger mellem stald 2 og 3 vil blive flyttet længere mod nord, så det kan sikres, at der ikke er foderrester, der vasker ned i risten.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8 er overholdt, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøgers tekst

Ejendommen Tornbjergvej 1 ligger mellem Vedsted og Ustrup i Haderslev Kommune. Området er kuperet – mod nord ligger der mange skovområder, og mod syd ligger der adskillige karakteristiske søer. Området lige omkring Tornbjergvej 1 er landbrugsland med mange levende hegn og spredte gårde. Der er ca. 1 km til den Sønderjyske Motorvej M45. Anlægget på Tornbjergvej 1 er relativt nyt, se oversigtskort overanlægget i bilag 3 og tabel med bygningsbeskrivelse i bilag 4.

Der er levende hegn langs stort set hele kanten af den matrikel, som anlægget ligger på, så anlægget er afskærmet i forhold til naboer og veje, uden at være fuldstændig pakket ind i træbevoksning.

Der sker ingen landskabsmæssige ændringer, hvorfor gennemgang af landskabelige udpegninger ikke er relevant.

Fredede områder:

Der er nogle store fredede områder syd og vest for ejendommen, i tilknytning til Hærvejen og søerne i området. Enkelte af bedriftens dyrkede arealer ligger indenfor fredet område langs med Hærvejen. Fredningen er gennemført for at bevare de landskabelige og historiske træk omkring Hærvejen og handler om hegn, beplantning, råstofudvinding og ændringer i vejens beskaffenhed. Der er ikke restriktioner i forhold til landbrugsdriften på de landbrugsarealer, der ligger indenfor fredningen.

Fortidsminder

Der er ifølge www.arealinfo.dk ingen kendte fortidsminder (gravhøje) i tilknytning til bedriftens arealer.

Beskyttede sten- og jorddiger:

Eftersom der ikke opføres nye bygninger, er der ikke konflikt i forhold til sten- og jorddiger. Der er en del beskyttede sten- og jorddiger i forbindelse med udbringningsarealerne – og der tages hensyn til disse i forbindelse med markarbejdet.

Haderslev Kommunes vurdering

Der sker ingen landskabsmæssige ændringer som følge af projektet, eftersom der ikke opføres nye bygninger. Beskyttede sten- og jorddiger der ligger i forbindelse med udbringningsarealerne kan ses på bilag 16.

Det vurderes, at planforholdene ikke har betydning for gennemførelse af det ansøgte projekt.

2.3 Energi- og vandforbrug

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets energi- og vandforbrug, som ses i forhold til BAT, på hvilken baggrund det vurderes om der er grund til at implementere teknik eller management, som kan nedsætte forbruget.

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøgers tekst

Samlet energiforbrug i nudrift og efter ansøgningen (skønnede mængder):

Tabel 1:

Type	Forbrug før	Forbrug efter
El	255.000 kWh	Forventes at falde yderligere pga. yderligere elsparetiltag
Fyringsolie stald	20.000 l	20.000 l
Dieselolie	20.000 l	20.000 l

Energibesparende foranstaltninger (BAT vedr. energi)

I forbindelse med udbygning af produktionen er der over de sidste ca. 10 år sket en væsentlig reduktion af el-forbruget på ejendommen. Dette er sket ved at der er bygget og indrettet med henblik på energibesparende løsninger i alle dele af produktionen.

Alle stalde er isolerede. For at spare på energien er der opsat sparelysstofrør overalt. Om natten er der kun vågelys i stalden. Der er timer på belysningen, så det ikke glemmes at slukke lyset. Elforbruget følges og evalueres kvartalsvis ud fra detaljerede opgørelser fra elselskabet. Ventilationsanlæg udskiftes med lavenergiventilatorer, efterhånden som de er udtjent.

Der er vinduer i staldene, for at udnytte dagslyset.

Ventilatorer rengøres i forbindelse med vask af de enkelte stalde (hvilket reducerer modstanden og dermed energiforbruget).

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at bedriften lever op til BAT, med de i ansøgningen anførte energibesparende tiltag.

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn er med til at skabe øget fokus på energiforbruget og på denne måde er med til at forhindre, at forbruget stiger utilsigtet. Dette opfattes som værende i overensstemmelse med BAT management, hvorfor der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn.

Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Vilkår

17) Husdyrbrugets energiforbrug (el, diesel og fyringsolie) skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

18) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøgers tekst

Vandforsyningen sker fra Vedsted vandværk. Der er ingen brønde eller borer i ejendommen.

Skønnede forbrugsmængder:

Tabel 2:

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand, vask, overbrusning mv.	11.000 m ³	11.000 m ³
Rengøring af maskiner	25 m ³	25 m ³

Vandbesparende foranstaltninger (BAT vedr. vandforbrug)

Der er opsat vandmålere for at kunne følge forbruget. Staldene vaskes med højtryksrenser. Farestalde og poltestalde iblødsættes inden vask. Der vaskes kvartalsvis i farestaldene, dog vaskes efter behov, f.eks. ved øges smittepres. Der er vandbesparende drikkekopper i alle stalde. Der er installeret en vandvagt, der giver alarm ved trykfald på ledningsnettet.

Haderslev Kommunes vurdering

Vedsted vandværk, leverer vand til ejendommen. Forbruget af vand er det samme både i før og eftersituationen.

Det vurderes, at bedriften lever op til BAT, med de i ansøgningen anførte vandbesparende tiltag.

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn er med til at skabe en bevidsthed omkring forbruget og på denne måde er med til at forhindre, at forbruget stiger utilsigtet. Dette opfattes som værende i overensstemmelse med BAT management, hvorfor der stilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn.

Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af vandforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Vilkår

19) Husdyrbrugets vandforbrug skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

20) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

2.4 Gener

I dette afsnit beskrives de gener, der kan være forbundet med produktionen af husdyr på bedriften og med arbejdet på udbringningsarealerne. Det vurderes hvorledes disse gener kan minimeres.

2.4.1 Lugt

Ansøgers tekst

Der har ikke været klager fra naboer hverken ang. Lugt. Der er overbrusning i poltestaldene og i drægtighedsstaldene, hvilket reducerer lugt generne. Yderligere er der en effektiv fodring med lavt råproteinindhold, og god management i staldene, som gør at lugtgenerne kan holdes på et lavt niveau

Tabel 3: Genekriterier i forhold til lugt

Nærmeste...	Geneafstand (ifølge www.husdyrgodkendelse.dk)	Afstand (ifølge www.husdyrgodkendelse.dk)	Beskrivelse
Byzone	438 m	Ca. 2850 m	Marstrup
Samlet bebyggelse	258 m	Ca. 950 m	Mod nordvest, ved Vismarlundvej / Knagsledvej
Enkelt bolig	60,25 m	Ca. 200 m	Tøndervej 48

(ikke landbrug, ikke eget af driftsherren)			
--	--	--	--

Haderslev Kommunes vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt, jf. ansøgningsmaterialet ovenfor. Haderslev Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

I de eksisterende gyllebeholdere skal der være det lovpligtige intakte flydelag, der reducerer lugtgener fra gyllebeholderne. Det er derfor kommunens vurdering, at lugt fra gyllebeholderne ikke vil være til væsentlig gene for naboerne. Der vil dog være lugtgener når gyllen omrøres, men denne gene er begrænset til relativt korte perioder.

De af ansøger beskrevne tiltag til begrænsning af eventuelle lugtgener fastholdes gennem vilkår.

Vilkår

21) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, der af kommunen vurderes til at være væsentlige.

22) Såfremt kommunen vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som kan accepteres af kommunen og derefter gennemføres af bedriften.

2.4.2 Støj

Ansøgers tekst

Anlægget støjer ikke meget. Der vil være lidt støj i forbindelse med levering af foder mv. med lastbiler og ved afhentning af smågrise, og ventilationsanlægget støjer lidt.

Table 8:

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	Midt på tagfladerne, lydsvag type	Hele døgnet
Indblæsning af foder	Ved siloer ved forenden af stalde	1 gang om ugen, i dagtimer
Kompressor i stald (til højtryksrensere)	Kan ikke høres udenfor	2 gange /uge i ca. 3 timer
Gylleomrører	Ved gyllebeholdere	Ca. 14 dage/år
Lastbiler m.v.	Ved indkørsel til stalde	I dagtimerne
Daka	Ved afhentningsplads	1 pr. uge
Udlevering af grise	Fra staldene	1 pr. uge

Driftsperiode for støjkilder:

Det vurderes, at der ikke vil være væsentlige støjgener for de omkringboende, da anlægget ikke støjer væsentligt, og da der er god afstand til naboerne. De fleste støjende aktiviteter foregår i dagtimerne. I forbindelse med høst kan der forekomme støj fra mejetærskere i aftentimerne, og i foråret vil der kunne opleves støj i forbindelse med udkørsel af gylle, hvilket dog fortrinsvis sker i dagtimerne på hverdage.

Der har ikke været klager fra naboer hverken ang. Støj.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at støjen forbundet med driften ikke vil være til gene for omkringboende på baggrund af ovenstående beskrivelse.

Der stilles vilkår om, at de vejledende støjgrænser fra miljøstyrelsen overholdes.

Vilkår

23) Bidraget fra virksomheden til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må ved opholdsarealer ved beboelse i det åbne land ikke overstige følgende værdier:

	Tidsrum	Støjgrænse
Mandag til fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Målinger eller beregninger til kontrol af, at ovenstående vilkår er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/ beregninger kun forlanges en gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANAK eller er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - ekstern støj". Udgifter dertil afholdes af virksomheden.

2.4.3 Lys

Ansøgers tekst

Der er udendørs arbejdslys ved udleveringsslusen. Lyset er kun tændt når der udleveres smågrise om morgenen eller sidst på eftermiddagen om vinteren. Der er lys ved maskinhuset, som er tændt hvis der arbejdes ved maskinhuset i den mørke tid. Derudover er der ikke udvendig lys på anlægget.

Der er timer på lys i staldene, så lyset slukkes eller sættes på vågeblus, når der ikke er behov for så meget lys i staldene.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at belysning på ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for de omkringboende eller i forhold til landskabelige hensyn.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det beskrevne.

Vilkår

24) Hvis der opstår lysgener som af tilsynet vurderes at være væsentlige, skal ansøger udarbejde og foranledige en løsning på lysgenen som kan accepteres af tilsynet.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Ansøgers tekst

Der holdes rent og ryddeligt omkring ejendommen og driftsbygningerne for at undgå tilhold af rotter og andre skadedyr.

Der anvendes rovfluer. Der leveres 40 portioner hver 2. måned.

Der er indgået aftale med Dansk Skadedyrsservice, der kommer 6 gange årligt. Der er desuden tilkaldeordning ved akutte tilfælde.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at ansøger søger at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed og vilkår om, at overholde retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium. Bemærk at sidstnævnte retningslinjer opdateres årligt.

Vilkår

25) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

26) Opbevaring af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen.

27) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning mv., så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen.

2.4.5 Støv

Ansøgers tekst

Fodersiloerne er indrettet med cykloner, således at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder begrænses.

Der er overbrusning i poltestaldene og i drægtighedsstaldene, hvilket reducerer støvgenerne.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af ovenstående redegørelse, at støvgener fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener.

Der henvises dog til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

28) Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til støvgener, som af kommunen vurderes til at være væsentlige.

2.4.6 Transport

Ansøgers tekst

Til- og frakørsel sker ad Tornbjergvej. Der er to overkørsler til produktionsanlægget – en til staldene og én til gylletransporter. Der etableres ikke nye overkørsler. Intern transport foregår ad grusvejen langs ejendommen. Tornbjergvej er meget lidt trafikkeret i øvrigt, så det vurderes, at transport i forbindelse med produktionen ikke er til væsentlig gene for naboerne. Gylle køres i lukkede tankbiler til arealer der ligger mere end 2 km væk, og ellers med gyllevogn, se bilag 8. Der køres ikke om natten i nærheden af bymæssig bebyggelse eller andre steder, hvor det kan være til gene. Der er dialog med naboerne om gyllekørsel, og der køres aldrig i weekenden. Der har ikke været klager fra naboer hverken ang. lugt, støj eller andre forhold.

Table 4: Beskrivelse af transport.

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder	55	61
Fyringsolie/brændstof	12	12
Levering af slagtesøer	26	26
Afhentning af smågrise	52	52
Afhentning af døde dyr	52	52
Diverse sækkevarer mv.	10	10
Gyllekørsel (20 tons gyllevogn (max))	335	390
Maksimalt i alt	542	603

Antallet af transporter stiger kun lidt, da der i de fleste tilfælde kan medbringes mere pr. transport. Antallet af gylletransporter med gyllevogn er i virkeligheden lidt lavere, da en del køres med lastbil til arealer, der ligger over 2 km fra ejendommen.

Haderslev Kommunes vurdering

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården, og at der ikke er flere udkørsler fra ejendommen end det er nødvendigt.

Det vurderes, at det stigende antal transporter til og fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for beboere i lokalområdet.

Der stilles ingen særlige vilkår i forhold til transport.

2.5 Forurening

I dette afsnit beskrives den forurening, der kan være forbundet med husdyrbruget og det vurderes om der er fremkommet nye oplysninger, som gør at der er utilsigtet forurening forbundet med en uændret drift af husdyrbruget.

2.5.1 Spildevand

Ansøgers tekst

Tabel 5: Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Vaskevand fra vaskeplads	25 m ³	25 m ³	Gyllebeholder	Udsprede på mark
Regnvand fra vaskeplads	160 m ³	160 m ³	Gyllebeholder	Udsprede på mark
Sanitært spildevand fra stald	30 m ³	30 m ³	3000 l tank	Tømmes af Haderslev Slamsugning
Sanitært spildevand fra stuehus	Ca. 170 m ³	Ca. 170 m ³	Nedsivningsanlæg	Godkendt nedsivningsanlæg, den faste del tømmes med slamsuger
Tagvand (ca. 5635 m ² staldbygninger)	Ca. 3350 m ³ Ca. 600 m ³	Ca. 3350 m ³ Ca. 600 m ³	Dræn Faskine	Ingen

Rengøringsvand, drikkevandsspild mv. i staldene indgår i kapacitetsberegningen og er ikke taget med som spildevand.

Tagvand afledning:

Fra staldene ledes størstedelen af tagvandet til dræn mod sydvest. Fra nordsiden af poltestalden samt fra et lille hjørne af stald 2 ledes tagvandet til faskine umiddelbart nord for bygningerne. Se tegning.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer at håndteringen af spildevand, omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴ fra stalde og befæstede arealer sker i overensstemmelse med lovgivningens krav.

Der ændres ikke på tagfladerne, der etableres ikke nye befæstede pladser og der tilføres ikke mere regnvand i eftersituationen. Derfor har kommunen ikke yderligere krav vedr. spildevandsafledning fra ejendommen.

⁴ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

Åbne riste indenfor en afstand af 15 m fra stald og gyllebeholdere, som afleder vand til drænsystem skal flyttes, aflændes, eller hæves så der ikke kan komme forurenende stoffer ind i systemet.

De beskrevne forhold fastholdes gennem vilkår.

Vilkår

29) Vand fra vask af stalde og lignende, samt vand fra befæstede oplagspladser betragtes som flydende husdyrgødning og skal ledes til gyllebeholder.

30) Tagnedløb skal sikres på en sådan måde, at der ikke kan indrive forurenende stoffer.

31) Åbne riste, med afløb til drænsystem, eller vandløb, nærmere end 15 meter fra stalde og lignende indretning til dyr og hvor der f.eks. håndteres forurenende stoffer, f.eks. ved olietank m.v. skal omlægges, afproppes eller hæves.

2.5.2 Husdyrgødning og foder

Ansøgers tekst

Table 6: Gødningsopbevaringsanlæg

Anlæg	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
Gyllebeholder	2000	2004 (kontrol 2014)	Flydelag	37	37
Gyllebeholder	2000	1992 (kontrol 2010)	Flydelag	37	37
Gyllebeholder	1400	1990 (kontrol 2010)	Flydelag	26	26
Eksisterende kanaler	745				
Fortank	50	2004	Låg		
I alt	6195				

I tillæg er der 2 gyllebeholdere på Tøndervej 54, der benyttes som buffer. De er på henholdsvis 610 m³ og 650 m³.

Spildevand til ledt gyllebeholder:

Vaskevand og drikkevandsspild til ledes gyllekanalerne og ledes i gyllebeholderne, og udspreddes sammen med gyllen efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. Vaskevand, drikkevandsspild mv. er indregnet i kapacitetsberegningernes normal, og er ikke opgjort særskilt.

Beregning af gødningsproduktion er foretaget efter Landbrugets byggeblade, som er revideret i 2009:

Søer:

1175 årssøer farestald: 1175 x 1,68 tons = 1.974

830 årssøer i drægtighedsstald: 830 x 4,64 tons = 3.851

345 årssøer i løbeafdeling: 345 x 3,92 tons = 1.352

Polte:

1000 polte 7,2-32 kg: 1000 x 0,144 tons = 144

1000 polte 32-107 kg: 1000 x 0,47 tons = 470

Vand fra vaskeplads: 185 m³

Årsproduktion i alt : 7.976 tons / år

9 mdr.s opbevaring: 5.982 tons /år

Til rådighed værende kapacitet:

Eks. gyllebeholdere: 5.400 m³

Eks. kanaler: 745 m³

Fortanke: 50 m³

I alt opbevaringskapacitet: 6.195 m³

I tillæg er der 2 gyllebeholdere på Tøndervej 54, der benyttes som buffer. De er på henholdsvis 610 m³ og 650 m³.

Der er således mere end 9 mdr. s opbevaringskapacitet.

Bedst tilgængelig opbevaringsteknik

Da der er tale om:

- stabile gyllebeholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- gyllebeholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- gyllebeholdernes bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør

- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- gyllebeholderne er enten overdækket med naturligt flydelag
- der føres logbog over flydelaget

og gyllebeholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Uheld

Der kan ske uheld ved gyllepumpning eller udbringning. Hvis det skulle ske, kontaktes maskinstationen eller slamsuger med henblik på hjælp til opsamling. Der pumpes udelukkende gylle fra stald til beholder, og der kan pumpes fra stalden til hver enkelt beholder. For at forhindre uheld, er der timer på pumpen (10 minutter ad gangen, max 20 m³, og der føres løbende kontrol undervejs. Der pumpes aldrig gylle over uden opsyn. Risikoen for uheld er dermed meget lille.

Overpumpning af gylle fra beholder til gyllevogn sker med læssekran. Det tjekkes løbende, om der er plads i beholderen før overpumpning. Forbeholderen er placeret i et niveau i forhold til gyllekanalerne, så det ikke er muligt at få overløb fra forbeholderen. Der er ingen faste rør eller pumper til overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn. Der er heller ikke spjæld mellem forbeholder og gyllebeholder.

Skulle uheldet være ude, og en gyllebeholder bryder sammen, eller overfyldes ved en fejl, og gyllen løber ud på terrænet, vil gyllen formentlig samle sig i en lavning mellem gyllebeholderne og maskinhuset, hvorfra det vil være muligt at suge det op med en slamsuger. Gyllebeholderne er omfattet af tiårsbeholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende. Der er ingen regnvandsbrønde i nærheden gyllebeholderne. Gyllebeholderne har omfangsdræn, som kan inspiceres bl.a. i forbindelse med tømning af gyllebeholderen. Omfangsdrænets primære formål er at tjekke grundvandsstanden, så beholderen ikke tømmes i niveau under grundvandsstand, idet tømning under grundvandsstand vil kunne forårsage brud på gyllebeholderens bundplade og dermed utæthed.

Ensilage og foderopbevaring:

Der fodres med færdigblandet tørfoder. Ud over nogle mindre siloer, der er indendøre, opbevares foderet i 8 udendørs glasfibersiloer. Siloerne rummer fra 6-14 tons foder.

Haderslev Kommunes vurdering

Kapacitetsberegningen viser der er opbevaringskapacitet til mere end 9 måneder, hvilket kommunen finder i overensstemmelse med lovens krav. I tillæg er der 2 gyllebeholdere på Tøndervej 54, der benyttes som buffer. De er på henholdsvis 610 m³ og 650 m².

Der stilles vilkår om, at der altid skal være minimum 9 måneders opbevaringskapacitet og at der skal føres lagerregnskab for at sikre et fortsat fokus på tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Husdyrbrugets gyllebeholdere er med naturligt flydelag, hvilket Haderslev Kommune vurderer som værende i overensstemmelse med BAT, såfremt husdyrgødningsbekendtgørelsen⁵ overholdes. Der skal føres logbog for gyllebeholdere med flydelag i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsens vejledning.

Der stilles vilkår i forhold til dokumentation af flydelaget.

Vilkår

32) Der skal være opbevaringskapacitet til minimum 9 mdr. på husdyrbruget, svarende til 6195 m³.

33) I forbindelse med udarbejdelsen af mark- og gødningsplan skal der laves et lagerregnskab for den efterfølgende planperiode, der dokumenterer, at der er opbevaringskapacitet til det kommende år. Lagerregnskabet skal opbevares i 5 år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

34) Hvis der ikke bruges traktor med sugeanordning, skal der anlægges en beton tankplads ved gyllebeholderen, med opsamling som kan opsamle evt. gylle som pumpes over.

2.5.3 Affald og kemikalier

Ansøgers tekst

Oplag af olie og kemikalier:

Olie opbevares i maskinhuset, der har fast bund. Opkant omkring olietank.

Kemikalier opbevares aflåst i kemikalierum.

Tabel 7:

Olietanke:	Volumen	Fremstillingsår	Tanknr.	Godkendelsesnr.
Fyringsolietank til stuehus	1200 l	2009	37080	50-5423
Fyringsolietank til stald	1800 l	2004	140642	01-5323
Dieselolietank	1800 l	2007	203081	01-5323

Tabel 8: Skønnede årlige mængder affald.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	Maskinhus	Selv	Genbrugspladsen, med	50 l	13.02.08	06.01

⁵ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

			Klippekort			
Olie- og brændstoffiltre	Maskinhus	Selv	Genbrugspladsen, med klippekort	8	16.01.07	06.05
Blyakkumulatører	Maskinhus	Selv	Genbrugspladsen, med klippekort		16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler	Ingen - bruges op med det samme	-	-	-	20.01.19	05.12
Spraydåser	Staldene	Selv	Genbrugspladsen, med klippekort	50	15.01.10	23.00
Medicinrester	Ingen - bruges op med det samme	-	-	-	18.02.08	05.13
Kanyler i særlig beholder	Staldene	Selv	Genbrugspladsen, med klippekort	2 spande	18.02.02	66.00
Batterier - alle typer	Staldene	Selv	Genbrugspladsen, med klippekort	50	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (rengjorte plastdunke)	Maskinhuset	Selv	Genbrugspladsen, med klippekort	20	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer	Staldene	Selv	Genbrugspladsen, med klippekort	50	20.01.21	79.00
Jern og metal	Maskinhus	Tonny Frank	Skrothandler	500 kg	02.01.10	56.20
Tomme olietromler og olietanke	Maskinhus	Tonny Frank	Skrothandler		15 01 04	
Diverse brændbart	Udendørs	Lotra		600 container, der tømmes hver 2. uge	Afhængig af indhold	19.00
Tomme medicinglas	Kasse i stalden	Selv	Genbrugspladsen, med klippekort	200	15..01.07	51.00
Døde dyr	Smågrise: køleanlæg ved	Daka	Daka		02.01.02	66.00

	stalden Store dyr: plads ved Tornbjergvej					
--	---	--	--	--	--	--

Døde dyr

Døde dyr afhentes af DAKA 1 gang om ugen eller efter aftale. Døde søer afhentes indenfor 24 timer). Smågrise opbevares i køleanlæg ved stalden indtil afhentning. Opsamlingspladsen for store dyr ligger ved Tornbjergvej ca. 800 m fra driftsbygningerne, se bilag 9. Der er kadaverkap på opsamlingsstedet, der er afskærmet med læhegn, så det er i skygge og ikke direkte synligt fra vejen. Døde dyr lægges på betonspalter, så de er hævet fra jorden. Der er truffet aftale med naboerne om placeringen.

Redegørelse for mulige uheld

Alle olie- og dieseltanke står på fast gulv med god mulighed for opsamling af spild.

Sprøjte fyldes med vand i maskinhuset med fast gulv i umiddelbar nærhed af sikkerhedsudstyr og kemikalierum. Sprøjtemidler fyldes på enten på vaskepladsen eller i marken. Sprøjten rengøres på vaskepladsen eller i marken.

Olietanke står på fast bund i maskinhus. Diesel påfyldes i maskinhuset, og der er ikke mulighed for afløb til overfladevandssystem. Spildolie opbevares i olietønder. Sandsynligheden for uheld med håndtering af olieprodukter er derfor lille.

Alt personale er underlagt og inddrages i ArbejdspladsVurdering (APV). Desuden er der arbejdsplads brugsanvisninger på håndtering og anvendelse af medicin, desinfektionsmidler og andre kemikalier samt olieprodukter, maskiner og højtryksrensere, der revideres efter behov og mindst en gang årligt. Alle medarbejdere har deltaget i udarbejdelse af arbejdspladsbrugsanvisningerne.

Haderslev Kommunes vurdering

Døde dyr

Døde dyr opbevares under kadaverkappe spalter. Håndtering af døde dyr på ejendommen er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr⁶, og det forudsættes, at disse regler bliver fulgt. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. placering og indretning af afhentningspladser.

Haderslev Kommune gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed på området.

Affald, olie og kemikalier

Det vurderes, at opbevaring og håndteringen af affald er i overensstemmelse med Haderslev Kommunes retningslinjer. Det stilles som vilkår, at farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere og at bortskaffelsen skal dokumenteres. Der stilles endvidere vilkår til opbevaring af diesel- eller fyringsolie af hensyn til opsamling af spild, hvilket opfattes som et affaldsprodukt.

⁶ Bekendtgørelse nr. 558 af 1. juni 2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

Opbevaring og håndtering af kemikalier vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af følgende vilkår. Der stilles vilkår om, at håndteringen af kemikalier skal ske på et befæstet areal med afløb til gyllebeholder eller særskilt beholder. Rengøring af sprøjte, maskiner og lastbiler skal ske på en lignende plads af hensyn til de olierester, næringsstoffer mv. som sidder på. Indvendig rengøring af sprøjteudstyr kan ske i marken under forudsætning af at sprøjten har påmonteret det rette udstyr. Endvidere stilles der vilkår om, at påfyldning af vand skal ske således, at der ikke er risiko for tilbageløb.

Disse vilkår stilles for at sikre forsvarlig omgang med kemikalier. Med disse forholdsregler mindskes risikoen for en punktforurening som følge af d under håndtering af kemikalier.

Vilkår

- 35) Farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere.
- 36) Husdyrbruget skal kunne fremvise kvitteringer over bortskaffet farligt affald. Af kvitteringerne skal affaldstyper og mængder fremgå, samt hvilken affalds-transportør og modtageranlæg der er benyttet.
- 37) Olietanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.
- 38) Rengøring af marksprøjter og vask af maskiner og lastbiler skal foregå på befæstet plads med afløb til gyllebeholder eller anden opsamlingsbeholder. Spildevandet skal spredes på mark. Den befæstede plads skal etableres i overensstemmelse gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen⁷. Såfremt der etableres sandfang og olieudskiller ved vaskepladsen, skal disse tømmes i overensstemmelse med Haderslev Kommunes anvisninger. Vaskepladsen skal minimum være stor nok til at traktor og marksprøjte eller traktor og gyllevogn eller andre landbrugsredskaber kan stå på pladsen og pladsen skal derudover bestå af en mindst 2 meter randzone.
- 39) Rengøring af sprøjteudstyr indvendigt kan foregå på marken med medbragt rent vand, hvis for eksempel sprøjten har en rentvandstank eller tilsvarende udstyr. Rengøring i marken skal ske ved en jævn fordeling af vaskevandet over et større areal, så der ikke sker afstrømning eller punktnedsivning.
- 40) Påfyldning af vand på sprøjte skal ske via en vandslange med kontraventil eller skal på anden måde være sikre mod tilbageløb til noget sted i vandforsyningsystemet.

2.5.4 Ammoniak

2.5.4.1 Ammoniaktab

Ansøgers tekst

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

⁷ Bekendtgørelse om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-669,63 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	2650,40
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	498,85
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	461,74
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-205793	SvSo09	584,10	561,37	22,73	3,89%	0,00	0,00	0,00	561,37
		656,10	630,56	25,54	3,89%	0,00	84,37	0,00	546,19
	SvSo07	1040,91	996,62	44,29	4,25%	0,00	0,00	0,00	996,62
		1169,14	1119,40	49,75	4,25%	0,00	149,66	0,00	969,74
ST-205803	SvSo09	356,40	342,53	13,87	3,89%	0,00	0,00	0,00	342,53
		401,40	385,78	15,62	3,89%	0,00	51,62	0,00	334,16
	SvSo01	771,89	619,61	152,28	19,73%	0,00	0,00	0,00	619,61
		867,43	696,30	171,13	19,73%	0,00	93,17	0,00	603,13
	SvSo07	814,63	779,97	34,66	4,25%	0,00	0,00	0,00	779,97
		917,71	878,67	39,05	4,25%	0,00	117,47	0,00	761,19
	SvSm01	55,60	46,71	8,89	15,99%	0,00	0,00	0,00	46,71
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-205899	SvSl02	200,00	166,64	33,36	16,68%	0,00	0,00	0,00	166,64
		430,86	358,61	72,25	16,77%	0,00	0,00	0,00	358,61
	SvSm01	19,69	16,36	3,32	16,89%	0,00	0,00	0,00	16,36
		45,70	37,97	7,73	16,91%	0,00	0,00	0,00	37,97
Sum	Nudrift	3843,22	3529,81	313,40		0,00	0,00	0,00	3529,81
	Ansøgt	4488,34	4107,29	381,07		0,00	496,29	0,00	3610,99

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at fordampningen af ammoniak fra staldsystem og gødningsopbevaring er i overensstemmelse med BAT jf. afsnit 2.1.2 Bedste tilgængelige staldsystem og afsnit 2.5.2 Husdyrgødning og foder. Som virkemiddel for at overholde BAT - ammoniakreduktionskravet er der anvendt reduceret proteinindhold i sofoder ved siden af at de anvendte staldsystemer reducerer ammoniakfordampningen fra virksomheden. Dette er der stillet vilkår til i forbindelse med vurdering af BAT, jf. ovenstående.

Som det fremgår af nøgletal fra ansøgningskemaet, så det samlede ammoniakreduktionskrav opfyldt med en margen på 670 kg N/år. Der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

2.5.4.2 Påvirkning af natur

Ansøgers tekst

Nøgletal emission

	kgN/år
Samlet emission fra stald og lager	3610,99
Meremission fra stald og lager	81,19

Natura 2000 områder:

Der er ca. 1100 m fra anlægget til EU fuglebeskyttelsesområde og habitatområde Pamhule Skov og Stevning Dam. Der er ingen bygninger eller arealer indenfor Natura 2000 område.

Beskyttede naturarealer (§ 3):

De nærmeste beskyttede naturarealer er et vandhul, der ligger stik syd for ejendommen i en afstand af ca. 200 m. Derudover er der et større engareal, der ligger ca. 200 m vest og sydvest for ejendommen. Der er ca. 715 m mod syd til et overdrevarsareal langs med Vedbøl Sø – og dermed er der ca. 750 m til Vedbøl Sø. Der er en del beskyttede naturarealer i tilknytning til udbringningsarealerne. Der tages hensyn til naturarealerne i markarbejdet.

Der er et større sammenhængende område (13-14 ha) i den østlige del af bedriftens arealer, der friholdes for husdyrgødning – en del af arealet er beskyttet eng, overdrev og vandhul, og de dyrkede arealer omkring er små og stejle. Landbrugsarealerne dyrkes, men tilføres ikke husdyrgødning.

Ammoniakafsætningen til overdrevet på nordsiden af Vedbøl Sø er beregnet til 0,2 kg N/ha/år i totaldeposition, og 0,0 kg N/ha/år i merdeposition. Ammoniakafsætningen til vandhul syd for ejendommen er beregnet til totalt 1,1 kg N/ha/år – der er ingen mer-deposition.

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttede naturtyper efter husdyrbrugsloven

Husdyrbrugsloven⁸ og bekendtgørelsen⁹ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

⁸ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 4. december 2009 med efterfølgende ændringer.

⁹ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1280 af 08. november 2013.

Tabellen herunder viser kravene til ammoniakdepositionen i de forskellige områder jf. husdyrbrugsbekendtgørelsen²

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden: 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug
Kategori 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år.
Kategori 3	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha/år, dog med mulighed for konkret vurdering for højere merdeposition.

Redegørelse

Tabel 9: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>					
Bøg på muld	1200 m NØ	0,0	0,2	17,0	10-20
Overdrev	1300 m NNØ		< 0,2	17,0	10-20
<i>Kategori 2</i>					
Vedsted sø/ Lobeliesø	1600 m VSV	0,0	0,1	17,0	5-10
<i>Kategori 3</i>					
Pot. N-følsom skov	153 m NV	0,0	4,9	17,0	10-20
Mose	749 m SØ	0,0	0,2	16,6	10-20
Overdrev	790 m SØ	0,0	0,2	16,6	10-20

I bilag 12 er kategoriseret naturtyper beliggenhed vist i forhold til Tornbjergvej 1.

Kategori 1 natur:

Tornbjergvej 1 ligger ca. 1150 m fra Natura 2000 området nr. 92 "Pamhule Skov og Stevning Dam" hvor der er udpeget flere kategori 1 naturtyper. De nærmeste er dels et område med bøg på muld, som ligger ca. 1200 m fra ejendommen og dels et overdrevsareal, som ligger ca. 1300 m fra ejendommen. Der er ikke andre husdyrbrug beliggende i nærheden af naturtyperne indenfor de i bekendtgørelsens fastlagte afstandskriterier og beskyttelsesniveauet for ammoniak fra Tornbjergvej 1 for naturtyperne er således 0,7 kg N/ha/år i totaldeposition. Jævnfør ovenstående tabel med de beregnede værdier for deposition af ammoniak medfører udvidelsen på Tornbjergvej 1 ingen merdeposition til naturområderne,

mens den totale deposition fra ejendommen er 0,2 kg N/ha/år. Beskyttelseskriterierne i husdyrbrugsbekendtgørelsen er dermed overholdt.

Kategori 2 natur:

De nærmeste kategori2 beskyttede naturtyper er to lobeliesøer, Vedsted Sø og Rygbjerg Sø, hvoraf Vedsted Sø ligger nærmest og ca. 1600 m fra Tornbjergvej 1. Der er beregnet en ammoniakdeposition til søen på 0,1 totalt fra ejendommen og ingen merdeposition. Kriterierne i husdyrbrugsbekendtgørelsen for tilladt ammoniakemission er dermed overholdt.

Kategori 3 natur:

Indenfor 1000 m fra Tornbjergvej 1 ligger der tre kategori 3 naturtyper. Næmlig en potentiel ammoniakfølsom skov, en mose og et overdrev. Skoven ligger nærmest på ejendommen med ca. 153 m. Der er beregnet ammoniak til naturområderne som følge af det ansøgte, som viser at der ingen merdeposition sker som følge af udvidelsen. Totaldepositionen til skoven er 4,9 kg N/ha/år fra Tornbjergvej 1. Beskyttelsesniveauet i husdyrbrugsbekendtgørelsen er dermed overholdt i forhold til kategori 3 naturtyper.

Udvidelsen på Tornbjergvej 1 overholder således alle beskyttelsesniveauer for ammoniak fra anlægget i forhold til kategoriserede naturtyper jf. bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens¹⁰ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge husdyrgodkendelseslovens § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer. De § 3 naturtyper som også er indeholdt i kategorinatur er behandlet i afsnittet ovenfor og er ikke medtaget her.

Tabel 10: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
Eng1	257 m Ø			17,0	15-25
Sø1	232 m S	0	1,1	17,0	-
Sø2	246 m N			17,0	-

Bilag 13 viser beliggenhed af § 3 naturtyper i forhold til anlægget.

Der findes tre naturområder beskyttet efter naturbeskyttelsesloven³ § 3 indenfor 300 m fra Tornbjergvej 1. Det drejer sig om to søer/vandhuller beliggende på dyrket mark og et engareal beliggende langs Vadsbækken. Engarealet er besigtiget i 2011, hvor naturtilstanden blev estimeret som ringe, uden forekomst af positivarter. Vandhullerne er analyseret ud fra luftfoto og ligner alm. næringsrige vandhuller på dyrkede marker. Der er beregnet

¹⁰ Lov om naturbeskyttelse nr. 951 af 3. juli 2013

ammoniakdeposition til den nærmeste sø, som viser at der ingen merdeposition vil være fra Tornbjergvej 1 som følge af udvidelsen. Det kan derud fra kalkuleres at der heller ikke vil være mer-deposition til de to andre kategori 3 naturtyper. Det vurderes, at naturtypernes tilstand ikke vil ændres som følge af udvidelsen på Tornbjergvej 1, idet udvidelsen ikke vil medføre en øget ammoniakdeposition i naturområderne.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹¹ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)*
- ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier*

Tabel 3: Ammoniakdeposition til Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
<i>Pamhule Skov og Stevning Dam</i>	1150 m NØ	0	< 0,2	17,0	10-20

Natura 2000 områders beliggenhed er vist i bilag 19 og i bilag 20 er Pamhule Skov og Stevning Dam området nærmere beskrevet med udpegningsgrundlag.

Tornbjergvej 1 ligger ca. 1150 m fra Natura 2000 området nr. 92 som består af habitatområde "Pamhule skov og Stevning Dam" (H81) og fuglebeskyttelsesområde "Pamhule skov og Stevning Dam" (F59). De to områder er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper, som udgør områdenes udpegningsgrundlag. Området er en del af Haderslev tunneldal, som løber ca. 25 km øst-vest fra Lillebælt til Vojens. Områdets østlige afgrænsning er Haderslev Dam. Skovområder dominerer med indslag af vandflader, enge, overdrev og dyrkede arealer.

¹¹ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007

Området er udpeget for at beskytte en række botanisk rige naturtyper samt arterne sumpvindelsnegl, stor vandsalamander, rød glente, hvepsevåge og isfugl. Skovene er også gode lokaliteter for fugle som duehøg, musvåge, spurvehøg og ravn. Desuden findes bl.a. fjordterne, stor hornugle, sortspætte, grønspejtel og bjergvipstjert. Pamhule Skov er en varieret og botanisk rig skovlokalitet. I skovbunden vokser bl.a. flere arter af star, herunder den sjældne kæmpestar. Desuden findes uldhåret og nyrebladet ranunkel, skovhundegræs, elfebens- og skovpadderok samt skov-svingel.

Luftbåren kvælstofbelastning påvirker jf. Natura 2000-handleplanen for Pamhule Skov og Stevning Dam alle de kortlagte naturtyper, hvor den nedre tålegrænse er overskredet.

Baggrundsbelastningen med ammoniak i området ligger relativt højt – på 17 kg N/ha/år og naturområdets (bøg på muld) tålegrænse er estimeret til 10-20 kg N/ha/år. Jævnfør beregningerne i ansøgningssystemet sker der ingen merbelastning af Natura 2000 området som følge af udvidelsen på Tornbjergvej 1 og den totale belastning af området fra ejendommen er pga. afstanden meget lav – nemlig 0,2 kg N/ha/år.

Det vurderes således at den ansøgte drift på Tornbjergvej 1 ikke vil påvirke naturen eller arterne på udpegningsgrundlaget væsentligt.

Bilag IV

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde indenfor eller i nærheden af projektområdet. Der er søgt efter registreringer i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007, og indenfor de seneste 10 år i naturdatabaser.

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø, strandtudse og stor vandsalamander.

Ifølge Danmarks indberetning til EU

(<http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/speciesreport>) er bilag IV-padderne, som har naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune, præget af tilbagegang, og bevaringsstatus er generelt vurderet som ugunstig eller usikker. Undtagelser herfra er dog bestandene af spidssnudet frø i den vestlige del af kommunen samt bestanden af stor vandsalamander i den østlige del af kommunen, som vurderes at have gunstig bevaringsstatus. Forurening af vandhuller udgør en trussel mod alle de nævnte arter, ligesom pesticider og næringsstoffer truer flere arter.

I området omkring Tornbjergvej 1 findes der en del mindre vandhuller og der er registreret løvfrøer en del steder, dog kun i vandhuller som ligger mindst 1000 m fra ejendommens anlæg, se bilag 19.

Påvirkning af paddernes yngle-og rasteområder

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder (bortset fra strandtudsen som foretrækker temporære vandhuller gerne uden vegetation), mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Ingen af vandhullerne i området omkring Tornbjergvej 1 vil som følge af projektet ikke blive påvirket af en mer-deposition af ammoniak og totaldepositionen er beregnet til 1,1 kg N/ha/år til det nærmeste vandhul som ligger 232 m syd for anlægget. Jævnfør rapport¹² udarbejdet af DMU nuværende DCE vil en påvirkning af et naturområde næppe kunne medføre en målelig negativ påvirkning af naturtilstanden ved en mer-deposition på under 1 kg N/ha/år.

Derfor vurderer Haderslev Kommune, at vandhullernes naturtilstand og dermed paddearter herunder bilag IV-arters yngle- og rastelokaliteter ikke vil påvirkes af ammoniak fra anlægget på Tornbjergvej 1.

Påvirkning fra udbringningsarealerne er vurderet i et senere afsnit.

Bilag IV arter, som kan findes i Haderslev Kommune er nærmere beskrevet i bilag 21 og i kortbilag 19 er registreringer af bilag IV arter angivet.

Andre bilag IV-arter

Udover paddearter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor birkemusens, odderens, snæbelens eller marsvinets udbredelsesområde. Birkemus registrerede udbredelsesområde ligger ca. 4,7 km fra Tornbjergvej 1, odder og snæbel findes i nogle af de vestvendte vandløbssystemer og marsvin findes i Lillebælt, der ligger relativt langt fra ejendommen.

Påvirkning af flagermus og markfirbens yngle-og rasteområder

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Da projektet ikke indebærer ændring på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben, vurderes udvidelsen på Tornbjergvej 1 ikke at medføre en negativ påvirkning af bilag IV-arter.

¹² Danmarks Miljøundersøgelser (DMU): Notat om usikkerheder i modeller for ammoniak i forbindelse med VVM og tærskelværdi for beregnet kvælstofafsætning for en enkelt kilde til særlig følsomme naturområder af 26. juni 2005.

Haderslev Kommune ligger ikke inde med informationer om andre fundne bilag IV arter omkring ejendommen. Det vurderes dog, at en evt. forekomst omkring ejendommen af andre arter ikke vil blive påvirket væsentligt af den ansøgte ændring på ejendommen.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens regler herom.

UDKAST

3 Arealerne

3.1 Markoplysninger

I dette afsnit oplyses der om en række generelle forhold om driften af husdyrbrugets udbringningsarealer, og i tabellerne vises oplysninger om de enkelte marker, som udgør udbringningsarealet. Oplysningerne er grundlaget for beregninger af nitratudvaskning og fosforoverskud samt kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Der er rigeligt harmoniareal til produktionen. Der modtages ligesom tidligere en mindre mængde minkgylle, hvilket er lagt ind i beregningerne.

Bedriftens egne og forpagtede arealer er lagt ind i www.husdyrgodkendelse.dk. Der er regnet med Planteavlssædskifte på 212,9 ha arealer i oplandet til Haderslev Fjord og Vadehavet, efter anvisning fra Haderslev kommune.

Ved at regne på udvaskningen, som ville komme fra et standard planteavlssædskifte på de samme arealer, fås et sammenligningsgrundlag som udvaskningen fra husdyrbruget giver anledning til. Den forskel, der er mellem udvaskningen fra et sædskifte uden husdyrgødning, og den udvaskning, der er fra sædskiftet med husdyrgødning, opsuges så ved hjælp af ekstra efterafgrøder.

Det er beregnet, at der skal være 5 % ekstra efterafgrøder for at opsuge kvælstofoverskuddet, der kommer fra husdyrgødningen.

I forhold til fosfor, så oplyser www.husdyrgodkendelse.dk ud fra de fastlagte områder, der vurderes at være sårbare overfor fosfor, at beskyttelsesniveauet med hensyn til fosfor er overholdt.

Tabel 11 Arealer (ansøgt drift): arealerne kan være en anelse mindre end angivet her på grund af tilpasninger af det ansøgte. Arealet i alt er dog korrekt angivet.

	Farve på kort	Heraf udbringningsareal (ha)
Eget areal, Tornbjergvej 1	Lilla	124,61
Forpagtede arealer:		
Tørninggård A/S v. Sven Morten Knudsen, Ribelandevej 19A, 6100 Haderslev	Grøn	61,18
Grejs Hansen Krab, Nygårdsvej 3, 6500 Vojens	Rød	15,26
LRJ 1947 Aps, Færgevej 1, Fynshav, 6440 Augustenborg	Gul	4,67
Otto Jul Nielsen, Tøndervej 181, 6100 Haderslev	Koboltblå	9,81

Ejnar Poulsen, Vartenbjergvej 1, 6500 Vojens	Lyseblå	18,28
Svend Erik Paulsen, Tøndervej 54, 6500 Vojens	Rustrød	11,82
Kirsten Hansen, Østerskovvej 38 C, 6340 Kruså	Hvid	4,72
I alt		249,46

Udbringingsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd- skifte	Ref. Sæd- skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
10	6,23	Ja	J81	Nej	S4	S4	6,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	6,23*	0,00*	0,00*
9-1	# 8,76	Ja	J83	Nej	S4	S4	8,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	8,76*	0,00*	0,00*
15	# 15,26	Ja	J85	Nej	S2	S2	15,26	0,00	0,00	0,00	0,00	15,26	0,00	0,00	0,00
2	# 4,72	Ja	J83	Nej	S4	S4	4,72	0,00	0,00	0,00	0,00	4,72	0,00	0,00	0,00
1	# 6,55	Ja	J86	Nej	S2	S2	6,55	0,00	0,00	0,00	0,00	6,55	0,00	0,00	0,00
3	3,76	Ja	J85	Nej	S2	S2	3,76	0,00	0,00	0,00	0,00	3,76	0,00	0,00	0,00
4	7,66	Ja	J85	Nej	S2	S2	7,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	7,66*	0,00*	0,00*

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
13-0b	3,76	Ja	J86	Nej	S2	S2	3,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	3,76*	0,00*	0,00*
13-0a	3,75	Ja	J86	Nej	S2	S2	3,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	3,75*	0,00*	0,00*
12-2	3,15	Ja	J86	Nej	S2	S2	3,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	3,15*	0,00*	0,00*
12	# 12,33	Ja	J86	Nej	S2	S2	12,33	0,00	0,00	0,00	0,00	12,33	0,00	0,00	0,00
12-1	# 7,89	Ja	J86	Nej	S2	S2	7,89	0,00	0,00	0,00	0,00	7,89	0,00	0,00	0,00
16	# 11,85	Ja	J83	Nej	S4	S4	11,85	0,00	0,00	0,00	0,00	11,85	0,00	0,00	0,00
17	# 5,84	Ja	J85	Nej	S2	S2	5,84	0,00	0,00	0,00	0,00	5,84	0,00	0,00	0,00
18	# 5,68	Ja	J85	Nej	S2	S2	5,68	0,00	0,00	0,00	0,00	5,68	0,00	0,00	0,00
19	# 5,47	Ja	J85	Nej	S2	S2	5,47	0,00	0,00	0,00	0,00	5,47	0,00	0,00	0,00
21	1,70	Ja	J85	Nej	S2	S2	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70	0,00	0,00	0,00
23-1	4,75	Ja	J87	Nej	S2	S2	4,75	0,00	0,00	0,00	0,00	4,75	0,00	0,00	0,00
23	3,53	Ja	J87	Nej	S2	S2	3,53	0,00	0,00	0,00	0,00	3,53	0,00	0,00	0,00
22-1	5,32	Ja	J85	Nej	S2	S2	5,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,00*	0,00*	5,32*
23-3	0,20	Ja	J87	Nej	S2	S2	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20	0,00	0,00	0,00
23-2	1,26	Ja	J85	Nej	S2	S2	1,26	0,00	0,00	0,00	0,00	1,26	0,00	0,00	0,00
22	6,50	Ja	J85	Nej	S2	S2	6,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,00*	0,00*	6,50*
24-0	4,67	Ja	J84	Nej	S4	S4	4,67	0,00	0,00	0,00	0,00	4,67	0,00	0,00	0,00
30-0	3,45	Ja	J87	Nej	S2	S2	3,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	3,45*	0,00*	0,00*
29-0	4,17	Ja	J87	Nej	S2	S2	4,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	4,17*	0,00*	0,00*
28-0	11,25	Ja	J87	Nej	S2	S2	11,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	11,25*	0,00*	0,00*
26-0	26,66	Ja	J87	Nej	S2	S2	26,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	26,66*	0,00*	0,00*
27-0	15,65	Ja	J87	Nej	S2	S2	15,65	0,00	0,00	0,00	0,00	15,65	0,00	0,00	0,00
31-0	14,99	Ja	J83	Nej	S4	S4	14,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,00*	0,00*	14,99*
31-1	3,00	Ja	J81	Nej	S4	S4	3,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,00*	0,00*	3,00*
10-1	0,61	Ja	J81	Nej	S4	S4	0,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,61*	0,00*	0,00*
20-0	4,30	Ja	J85	Nej	S2	S2	4,30	0,00	0,00	0,00	0,00	4,30	0,00	0,00	0,00
9	4,66	Ja	J83	Nej	S4	S4	4,66	0,00	0,00	0,00	0,00	4,66	0,00	0,00	0,00
11-0	# 20,13	Ja	J85	Nej	S2	S2	20,13	0,00	0,00	0,00	0,00	20,13	0,00	0,00	0,00
Total	249,46						249,46	0,00	0,00	0,00	0,00	140,19	79,45	0,00	29,82

Marker markeret med # er manuelt udpeget til at indgå i beregning af overfladeudvaskning svarende til et plantebrug.

De stjernemarkerede (*) arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes at de 249,46 ha udbringningsarealer, som vist på Bilag 10 – Udbringningsarealer, udgør et tilstrækkeligt harmoniareal til den producerede mængde husdyrgødning. Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte.

Haderslev Kommune har konstateret at der ikke indgår arealer der er omfattet af randzonen i udbringningsarealerne. I følge § 1 i Randzonenloven¹³ gælder det, at der i en zone på 9 m fra vandløb ikke må foretages gødning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning.

Der er i husdyrgødningsbekendtgørelsen¹⁴ forbud mod udbringning af flydende husdyrgødning i en bræmme på 20 til vandløb, hvor terrænet hælder mere end 6 grader. Haderslev Kommune har konstateret at der ikke i udbringningsarealerne indgår arealer der hælder mere end 6 grader og ligger i en afstand der er mindre end 20 m fra vandløb, se bilag 15.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelesespligt. Udskiftning af arealer samt ændringer i ejerforhold skal anmeldes til kommunen.

Da der modtages 27 DE minkgylle udover de 305,34 DE svinogylle udbringes der 332,34 DE til egne udbringningsarealer som vist på Bilag 10 – Udbringningsarealer. Det vurderes, at de samlede arealer udgør et tilstrækkeligt harmoniareal til den producerede mængde husdyrgødning. Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte.

Vilkår

41) Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 249,46 ha ejede og forpagtede udspretningsareal, der fremgår af Bilag 10 eller som er skriftligt accepteret/godkendt af Haderslev kommune i forbindelse med ejendommen Tornbjergvej 1.

3.2 Gødningsregnskab

I dette afsnit vises et regnskab over produceret, tilført og fraført husdyrgødning på den bedrift, som husdyrbruget hører under, og der gøres rede for teknologi anvendt til udbringning af husdyrgødning.

¹³ Bekendtgørelse nr. 894 af 15/07/2014 lov om randzoner

¹⁴ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

Ansøgers tekst

Ansøgt drift

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	27280,96	6973,29	75,00	0,00	305,34
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	0,00	0,00	45,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen adresse	Svinegylle	0,00	0,00	75,00	0,00
Ejnar Poulsen Vartenbjergvej 1 6500 Vojens CVR:	Minkgylle	3537,00	837,00	70,00	27,00

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data						

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	0,00	0,00	0	0,00
Svinegylle	27280,96	6973,29	0	305,34
Minkgylle	3537,00	837,00	0	27,00
Total	30817,96	7810,29	0	332,34

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Bedst tilgængelig udbringningsteknik

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- krav om nedfældning på sort jord og græs
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af fast husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,

- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder
- krav om randzoner langs søer og vandløb

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Udbringningsmetoder – hovedparten af gyllen bringes ud med slanger i vintersæd. En mindre del nedfældes, dette udføres af maskinstation.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune stiller vilkår til udbringning af husdyrgødning fra højst 332,34 DE på bedriften.. Vilkåret bruges for at sikre, at mængden af husdyrgødning som udbringes på bedriftens areal, ikke overstiger det forudsatte ved miljøvurderingen. Det skal bemærkes at antal DE skal forstås ud fra den omregningsfaktor, som gælder på godkendelsestidspunktet. Dette er også årsagen til at dyretyperne er defineret.

Det vurderes herudover, at udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealer er i overensstemmelse med BAT såfremt at husdyrgødningsbekendtgørelsen¹⁵ overholdes.

Vilkår

42) Der må udbringes husdyrgødning fra højst 332,34 DE på bedriften beregnet ud fra 272,4 DE søer med 30 smågrise, 27,78 DE slagtesvin 32 til 107 kg, 5,02 DE smågrise 7,2 til 32 kg og 27 DE fra mink. Ved tilsyn skal der foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år, f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.

3.3 Nitrat (overfladevand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til overfladevand. Ansøgningsystemet har beregnet nedenstående fem parametre, som indgår i kommunens vurdering af udvaskning af nitrat til overfladevand.

¹⁵ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

Ansøgers tekst

Beregning af nitratudvaskning til overfladevand

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{real}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning med brug af virkemidler i ansøgt drift. DE_{max} bestemmes af dyreholdets sammensætning og reduktionsprocent.

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} : DE reduktionsprocent: 100,00 %	1,40	59,5
DE_{real}	1,33	56,9

Beregning af nitratudvaskningen til brug for afskæringskriterium 2A/2B

Merudvaskning fra husdyrbrug beregnes som difference mellem udvaskning ved DE_{real} og udvaskning svarende til et plantebrug.

	Udvaskning (kgN/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	54,6
Merudvaskning fra husdyrbrug	2,3

Beregning af maksimal nitratudvaskning på bedrifter med arealer, hvor der er krav om udvaskning svarende til et plantebrug.

Vægtet maksimal udvaskning på bedriften beregnes som et arealvægtet gennemsnit af udvaskning fra arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug og arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. Udvasningen ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug anvendes i vægtningen i de tilfælde hvor denne er lavere end udvaskning svarende til et plantebrug.

	Maksimalt Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kgN/ha)
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 100,00 % Omfatter: 58,12 % af arealet	1,40	58,6
Udvaskning svarende til et plantebrug: 41,88 % af arealet		55,5
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 100,00 % Omfatter: 41,88 % af arealet	1,40	60,7
Vægtet maksimal udvaskning på bedriften		57,3

Haderslev Kommunes vurdering

58 % af arealerne ligger i kystopland "Sydlige Lillebælt nord for Als" hvor dyretrykket ikke er stigende. Den resterende del af arealerne, er beliggende i oplandet til Haderslev Fjord som er Natura 2000 område.

For de udbringningsarealerne der ligger delvis i oplandet til Haderslev Fjord stilles der krav om, at udvaskningen af nitrat skal nedbringes til planteavlsliveau. Dette skyldes at oplandet, har haft et stigende dyretryk siden 2007. Baggrunden for vurderingen er beskrevet nærmere i Bilag 23 – Udvasning af nitrat til Natura 2000.

I dette bilag fremgår det endvidere, at udvaskningen af nitrat fra udbringningsarealerne ikke udgør mere end 5 pct. af oplandet, hvorfor anvendelsen ikke er i strid med afskæringskriteriet 2A.

Ansøger har på denne baggrund indsendt beregninger, som viser, at udvaskningen fra den ansøgte drift ikke overstiger den vægtede maksimale udvaskning fra bedriften, idet der i ansøgt drift udvaskes 56,9 kg N/ha fra de ansøgte udbringningsarealer mens den vægtede maksimale udvaskning fra bedriften kan beregnes til 57,3 kg N/ha.

For at komme ned på et udvaskningsniveau svarende til planteavl er der anvendt som virkemiddel 5 pct. ekstra efterafgrøder udover de til enhver tid gældende krav om efterafgrøder og dyretrykket er reduceret til 1,33 DE/ha. Ansøgningens forudsætninger fastholdes gennem vilkår.

Dyreholdets størrelse fastholdes under afsnit 2.1 Dyrehold og management. Samtidig sikrer lovgivningen at bedriftens udbringningsareal ikke kan reduceres eller erstattes med mere

sårbare arealer uden at der først er foretaget en fornyet vurdering af udvaskning af nitrat til Natura 2000 i en miljøgodkendelse efter husdyrgodkendelsesloven § 12 stk. 2 eller 3. Dermed er der sikret at dyretrykket ikke kan stige på udbringningsarealerne uden forudgående godkendelse.

Arealer i nitratklasser:

Ingen af udbringningsarealerne ligger i klassificerede nitratklasser, som er identificeret ud fra to forhold: kvælstofreduktionspotentialer og oplande til sårbare og meget sårbare Natura 2000 områder.

Vilkår

43) Der skal anvendes 5 pct. ekstra efterafgrøder udover de til enhver tid gældende krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning.

44) Til dokumentation for at vilkår vedrørende efterafgrøder er overholdt, skal virksomheden opbevare gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen mv. Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt.

3.4 Nitrat (grundvand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til grundvand.

Ansøgers tekst

Der er ikke nitratfølsomme områder.

Haderslev Kommunes vurdering

Udbringningsarealerne er ikke beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder. På baggrund heraf vurderes projektet ikke at medføre væsentlige problemer med nitratbelastning af grundvandsressourcer.

3.5 Fosfor

Dette afsnit drejer sig om påvirkningen af overfladevand med fosfor. I ansøgningsystemet er udbringningsarealernes fordeling i fosforklasser opgjort, som det fremgår af nedenstående tabel, og der er foretaget beregninger, som indgår i kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrenet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	140,19 ha	4,3 kg P/ha/år	11,1 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	79,45 ha	4,3 kg P/ha/år	8,3 kg P/ha/år
Lavbundsjord og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	4,3 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	29,82 ha	4,3 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-11,9 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **8,9 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **31,3 kg P/ha/år.**

P-aførsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **22,5 kg P/ha/år.**

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **8,8 kg P/ha/år.**

Haderslev Kommunes vurdering

Fosfor til marine områder

På ejendommen er der et samlet udbringningsareal på 249,46 ha, og det gennemsnitlige fosforoverskud er beregnet til 8,8 kg pr. ha pr. år.

Ejendommens udbringningsarealer ligger fordelt med 104 ha i oplandet til Haderslev Fjord og det resterende areal i oplandet Sydlige Lillebælt nord for Als, som afvander til hhv. Natura 2000 området Lillebælt og et område uden et særligt beskyttelsesniveau. Som det fremgår af bilag 22 er bidraget til fosforudvaskningen fra udbringningsarealerne på 0,06 pct. i forhold til den samlede udvaskning til Haderslev Fjord, hvorfor der (ikke) stilles særlige vilkår af hensyn til de sårbare Natura 2000 recipienter.

Tillige er udbringningsarealerne ikke beliggende i opland til marine områder der er omfattet af fosforklasser. På baggrund heraf vurderes projektet ikke at medføre væsentlige problemer med fosforbelastning af de marine områder.

Fosfor til søer

Næsten alle udbringningsarealer ligger i opland til hhv. Hindemaj, Stevning Dam, Vedbøl Sø eller Vedsted Sø. Kun markerne 23, 23-1, 23-2 og 23-3 ligger udenfor søopland. Arealernes beliggenhed i forhold til søoplande kan ses i bilag 17.

Alle søoplandene er relativt store sammenlignet med udbringningsarealernes udtrækning i de enkelte søoplande og fosforoverskuddet på markerne til Tornbjergvej 1 er relativt lille (8,8 kg P/ha/år). Derfor vurderes det, at udvaskningen af fosfor fra Tornbjergvej 1's arealer ikke i sig selv vil udgøre 5 pct. eller mere af den totale fosforudledning til recipienterne.

Haderslev Kommunes administrationsgrundlag til beskyttelse af søerne er nærmere beskrevet i bilag 18. Alle søerne beskyttes jf. bilag 4 i husdyrbekendtgørelsen og er sat i fosforklasser ud fra de enkelte markers fosfortal. Der er 79,45 ha som er sat i p-klasse 1, fordi p-tallet i jorden ligger mellem 4 og 6. Hvor der har været manglende fosfortal (drejer sig kun om mark 22-0, 31-0 og 31-1, tilsammen 29,82 ha) er det ud fra en worst case betragtning vurderet, at arealerne skal sættes i fosforbalance (p-klasse 3).

3.6 Ammoniak fra udbringning

I dette afsnit gøres der rede for påvirkning af natur som følge af ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Ansøgers tekst vedr. udbringningsteknik er beskrevet kapitel 3.2 Gødningsregnskab.

Der er en del arealer, der indgår i ansøgers bedrift, som ikke indgår i udbringningsareal for husdyrgødning. Dette skyldes arealernes størrelse og tilgængelighed, idet de er små og vanskelige at køre på med gyllevogn. Disse arealer ligger i tilknytning til nogle beskyttede naturarealer, og det er ansøgers ønske hermed at tage hensyn til de beskyttede naturarealer ved at friholde nogle arealer omkring for færdsel med det tunge gylle-udbringningsudstyr. Arealerne holdes i god landbrugsmæssig stand og tilføres handelsgødning og sprøjtes om nødvendigt.

Haderslev Kommunes vurdering

Udbringning af husdyrgødning kan føre til tilstandsændringer på tilstødende naturarealer. Påvirkningen kan dels ske ved merdeposition af ammoniak på særligt kvælstoffølsomme naturarealer, dels ved afdrift, erosion og udvaskning af næringsstoffer.

Beskyttede naturtyper efter husdyrbrugsloven

Husdyrbrugsloven¹⁶ og bekendtgørelsen¹⁷ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Arealernes beliggenhed i forhold til kategoriserede naturtyper er vist i bilag 14.

Kategori 1 natur:

Visse af de nordlige udbringningsarealer ligger op til skovområder i Pamhule Skov, som er kortlagt som bøg på muld og som er kategori 1 natur.

Beskyttelsesniveauet for ammoniak deposition fra anlægget for kategori 1 naturtyper er maksimalt 1 kg N/ha/år. Tålegrænsen for bøg på muld er vurderet til 10-20 kg N/ha/år og baggrundsbelastningen, som ligger på 17 kg N/ha/år overskrider således den nedre tålegrænse.

I notits fra Miljøstyrelsen fra d. 06.07.09 fremgår det, at der i normale tilfælde kun vil være påvirkninger på over 1 kg N/ha fra udbragt husdyrgødning i 20-30 meters afstand fra

¹⁶ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 med efterfølgende ændringer

¹⁷ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31. marts 2009 med efterfølgende ændringer

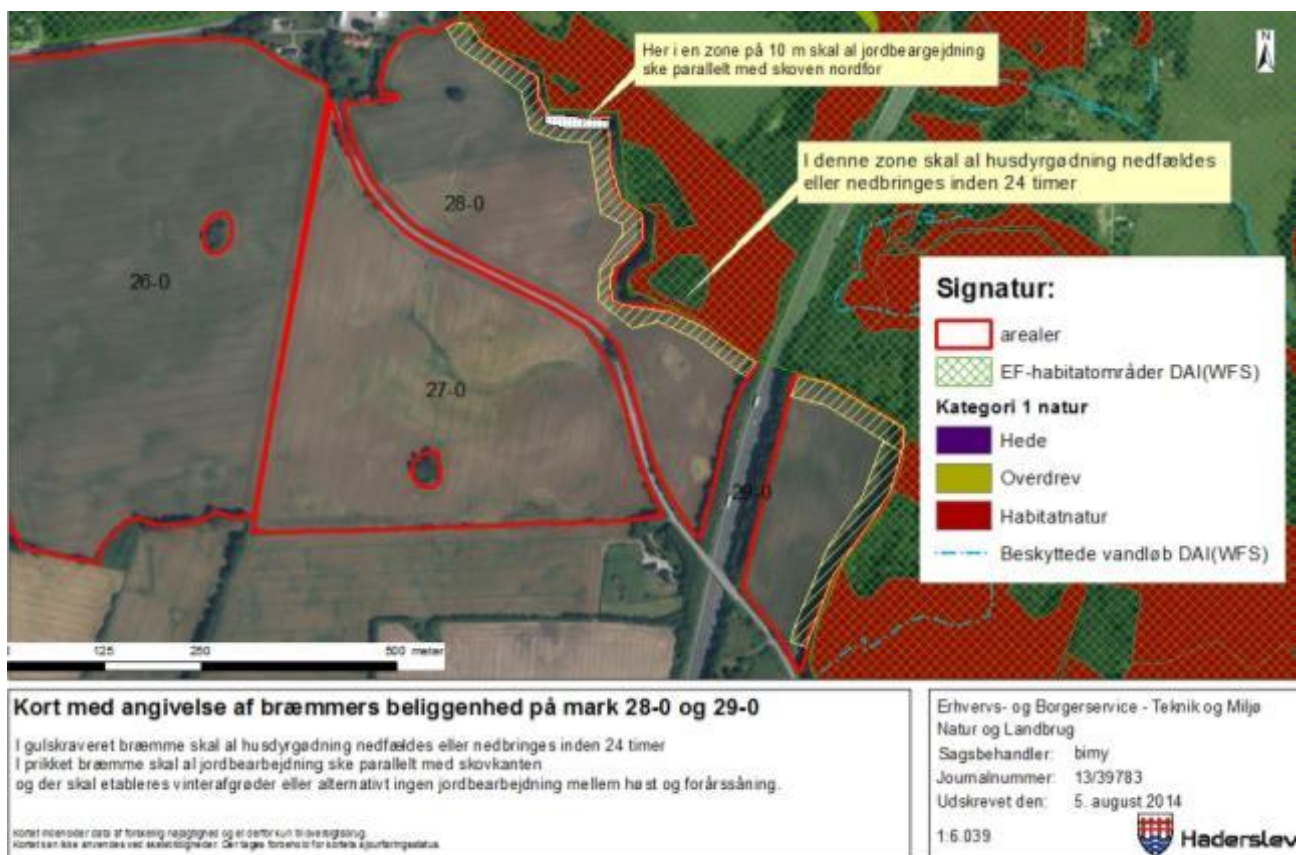
markkanten. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha. Husdyrgødning skal jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen nedfældes på græs og sort jord.

Da baggrundsbelastningen alene langt overskrider det nedre interval i tålegrænsen og da luftbåren næringspåvirkning er nævnt som en trussel mod alle de kategoriserede skovnaturtyper, herunder bøg på muld, samt da den dominerende vind har retning fra udbringningsarealerne mod skoven vurderes det, at ammoniak fra udbringning af husdyrgødning kan påvirke skoven negativt. Derfor stilles der vilkår til at al husdyrgødning som udbringes på mark 28-0 og 29-0 skal nedfældes eller nedbringes inden 24 timer. Vilkåret gælder i en bræmme på minimum 20 m fra skovkanten. Placeringen er angivet på kort herunder.

Et sted på mark 28-0 er der et væsentligt terrænfald fra mark mod skov på mindst 6 grader, hvor der kan være risiko for afstrømning af næringsberiget overfladevand. Derfor vurderes det, at der skal stilles vilkår om at al jordbearbejdning i en bræmme på mindst 10 m fra markkanten skal foregå parallelt med skoven jf. kort herunder, samtidig skal der være etableret plantedække om vinteren eller alternativt må der ikke ske jordbearbejdning fra høst til forårssåning.

Med disse vilkår vurderes skovområderne i Natura 2000 som er kortlagt som kategori 1 natur ikke at ville blive påvirket af projektet og markdriften.

Kortet herunder stedfæster vilkårene. Kortet er også vist i bilag 24.

Kategori 2 natur:

Der findes ingen kategori 2 naturtyper beliggende direkte op til udbringningsarealer. Vedsted Sø, som er kortlagt som en lobeliesø og dermed som kategori 2 natur ligger ca. 77 m fra mark 22-1. Der er ingen vandløb eller drænrør som ville kunne udgøre en øget risiko for direkte påvirkning af søen fra næringsstoffer fra husdyrgødning på marken. Det vurderes derfor at udbringning på marken kun vil påvirke søen via luftbåren ammoniak. Søen ligger vest for marken og idet at afstanden er mindst 77 m og den dominerende vindretning er væk fra søen, samt at markens drift ikke ændres i forbindelse med ansøgningen vurderes det, at Vedsted Sø ikke vil ændre tilstand som følge af projektet.

Kategori 3 natur:

Arealerne ligger op til en del natur beskyttet som kategori 3. Det drejer sig om potentiel ammoniakfølsom skov, to små moseområder syd for mark 26-0 og tre mindre overdrev beliggende syd for mark 2, vest for mark 23-1 og syd for mark 22-1.

Der er terrænfald til overdrevene fra mark 2 og 22-1. Da markerne også i nudrift har været anvendt til udbringning, vurderes det at naturområderne ikke vil få en merbelastning af ammoniak som følge af udvidelsen på Tornbjergvej 1, og projektet vurderes derfor ikke at påvirke kategori 3 natur væsentligt. Der stilles dog pga. de kraftige terrænfald vilkår til at al jordbearbejdning i en bræmme på mindst 10 m i sydenden af mark 2 og sydenden af mark 22-1 skal ske parallelt med overdrevsarealerne op til markerne jf. nedenstående kort.

Nedenstående kort stedfæster vilkårene. De er også vist i bilag 24.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens¹⁸ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge husdyrgodkendelseslovens § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

I dette afsnit er kun de § 3 naturtyper behandlet som ikke også er kategoriseret natur.

Redegørelse

På bilag 15, som består af fire kort, er arealernes beliggenhed vist i forhold til § 3 beskyttede naturtyper.

Der ligger en et par engarealer op til mark 13-0a, 22 og 31-1 samt mark 23 og 23-2.

Arealerne ligger også op til et antal vandhuller på mark 9-1, 11-0, 10, 26-0 og 27-0.

Engarealet er besigtiget i 2011, hvor naturtilstanden blev estimeret som ringe, uden forekomst af positivarter. Vandhullerne er analyseret ud fra luftfoto og ligner alm. næringsrige vandhuller på dyrkede marker.

Da der ikke nogen steder er væsentligt terrænfald med risiko for afdrift af næringsberiget overfladevand fra marken til naturområderne, og der i øvrigt ikke sker nogen ændring i markdriften som følge af projektet vurderes det, at naturområdernes naturtilstand ikke vil ændres i forhold til udbringning af husdyrgødning som følge af udvidelsen. Der stilles derfor ingen vilkår i forhold til udbringning og § 3 naturområder.

¹⁸ Lov om naturbeskyttelse nr. 9 af 3. januar 1992 med efterfølgende ændringer

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹⁹ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)*
- ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier*

Natura 2000

De nordlige marker(nr. 26-0, 28-0, 29-0 og 30-0) ligger op til Pamhule skov som indgår i Natura 2000 området nr. 92 "Pamhule Skov og Stevning Dam". Området er nærmere beskrevet i et tidligere afsnit om ammoniak fra anlægget til naturområder beskyttet jf. habitatbekendtgørelsen og i bilag 20. Arealernes beliggenhed i forhold til Natura 2000 er vist i bilag 19.

Området er udpeget for at beskytte en række botanisk rige naturtyper samt arterne sumpvindelsnegl, stor vandsalamander, rød glente, hvepsevåge og isfugl. Skovene er også gode lokaliteter for fugle som duehøg, musvåge, spurvehøg og ravn. Desuden findes bl.a. fjordterne, stor hornugle, sortspætte, grønspætte og bjergvipstjert. Pamhule Skov er en varieret og botanisk rig skovlokalitet. I skovbunden vokser bl.a. flere arter af star, herunder den sjældne kæmpestar. Desuden findes uldhåret og nyrebladet ranunkel, skovhundegræs, elfebens- og skovpadderok samt skov-svingel.

Flere steder er skoven op til markerne udpeget som kategori 1 naturtypen "bøg på muld", som er særlig ammoniakfølsom og som er behandlet og vurderet i det tidligere afsnit om arealer i forhold til husdyrbrugsloven. Den øvrige del af skoven vurderes at være mindre ammoniakfølsom og da der heller ikke findes steder på markerne med særlig risiko for overfladeafstrømning til naturområdet og markerne i øvrigt også tidligere har fået udbragt husdyrgødning vurderes natura 2000 området og dets udpegningsgrundlag ikke at blive påvirket væsentligt af udbringning af husdyrgødningen.

¹⁹ Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007

Bilag IV

Som beskrevet under afsnittet om internationalt beskyttet natur i forhold til ammoniakemission fra anlægget er der registreret bilag IV arten løvfrø flere steder på og omkring ejendommens udbringningsarealer. Også især i forbindelse med et af ejendommens arealer, som ikke tilføres husdyrgødning og, som ligger i tilknytning med beskyttede eng- og moseområder samt flere vandhuller, er der løvfrøobservationer, se i øvrigt bilag 19. På bilag 21 er de bilag IV arter som vurderes at kunne forekomme i Haderslev kommune beskrevet.

Vandhullerne på udbringningsarealerne (6 stk. på mark 9-1, 10, 12, 12-1, 26 og 27) er analyseret ud fra luftfoto. Alle vandhuller undtagen på mark 9-1 fremstår meget skyggede af tæt trævækst, hvilket ikke er gunstigt for padder, herunder løvfrø. Derfor vurderes det at de ikke er yngelokaliteter for løvfrøer eller andre paddearter. Derimod kan det ikke udelukkes at vandhullerne kan fungere som rastelokalitet for løvfrøer og andre bilag IV arter som spidssnudet frø og stor vandsalamander. Vandhul 9-1 er ca. 350 m² og fremstår helt lysåbent med flade brinker og vurderes at kunne fungere som ynglested for padder. Der er anlagt en bræmme på mindst 9 m omkring vandhullet, som vurderes at beskytte det tilstrækkeligt i mod næringspåvirkning fra markdriften.

På det østligste areal af de arealer som friholdes for husdyrgødning ligger der beskyttede eng- og moseområder med vandhuller tilknyttet. Det fremgår af ansøgningen at arealerne gødes med kunstgødning og sprøjtes om nødvendigt. Vandhullerne er relativt store med ca. 700, 1700 og 2800 m² og de fremstår lysåbne med flade brinker og er alle beliggende på beskyttede naturarealer, hvor der ikke må udbringes husdyrgødning eller sprøjtes. Der er flere observationer af løvfrøer i dette område. Det gøres opmærksom på at der jf. § 1 i Randzonenloven²⁰ gælder, at der i en zone på 9 m fra vandhuller over 100 m² ikke må foretages gødsning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning.

Det vurderes at vandhuller som ligger i et udbredelsesområde for løvfrøer skal yder en streng beskyttelse. Der sker i forbindelse med projektet ingen ændret anvendelse af ejendommens udbringningsarealer eller udyrkede arealer og det vurderes, at vandhullerne, som ligger i forbindelse med udbringningsarealerne og som alle er estimeret med relativ ringe naturtilstand i forhold til at være paddelokaliteter er tilstrækkeligt beskyttet med randzonenlovens bestemmelser om at der i en zone på 9 m fra vandhullerne ikke må foretages gødsning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition eller afstrømning fra udbringningsarealerne i det ansøgte projekt med de stillede vilkår ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV, når der opretholdes en gødsningsfri bræmme på 9 m omkring vandhullerne. Påvirkningen fra udbringningsarealerne er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

²⁰ Bekendtgørelse nr. 894 af 15/07/2014 lov om randzoner

Vilkår

45) På markerne 2-0, 22-1 og 28-0, som ligger op til overdrevsarealer eller Pamhule skov skal der hvert år være etableret plantedække om vinteren og al jordbearbejdning på markerne, hvor der er terrænfald mod naturområderne skal ske parallelt med naturområderne i et ca. 10 m bredt bånd langs naturområderne, hvor terrænet falder over 6 grader. Alternativt må der ikke ske jordbearbejdning fra høst til forårssåning. Kort med angivelse af områderne findes i bilag 24

46) Al husdyrgødning som udbringes på mark 28-0 og 29-0 skal nedfældes eller nedbringes inden 24 timer. Vilkåret gælder i en bræmme på minimum 20 m fra skovkanten. Placeringen er angivet i bilag 24.

3.7 Gener fra udbringning

I dette afsnit beskrives de gener der kan være forbundet med udbringning af husdyrgødning og det vurderes hvorledes disse kan minimeres.

Ansøgers tekst

Gylle køres i lukkede tankbiler til arealer der ligger mere end 2 km væk, og ellers med gyllevogn. Der køres ikke om natten i nærheden af bymæssig bebyggelse eller andre steder, hvor det kan være til gene. Der er dialog med naboerne om gyllekørsel, og der køres aldrig i weekenden. Der har ikke været klager fra naboer hverken ang. lugt, støj eller andre forhold.

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- krav om nedfældning på sort jord og græs
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af fast husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder
- krav om randzoner langs søer og vandløb

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at såfremt husdyrgødningsbekendtgørelsen²¹ overholdes vil der ikke være væsentlige gener forbundet med udbringning af husdyrgødning.

²¹ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

4 Bilag

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – LOV nr. 1572 af 20/12/2006
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – LBK nr. 1486 af 04/12/2009 (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – LOV nr. 1572 af 20/12/2006
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – LBK nr. 1486 af 04/12/2009 (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse - BEK nr. 879 af 26/06/2010 (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse - LBK nr. 933 af 24/09/2009 (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb – LBK nr. 927 af 24/09/2009 (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – BEK nr. 294 af 31/03/2009
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – BEK nr 853 af 30/06/2014 (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald – BEK nr. 1415 af 12/12/2011 (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand – BEK nr. 723 af 12/09/1997
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines – BEK nr. 1321 af 21/12/2011 (Olietanksbekendtgørelsen)

Haderslev

- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 408 af 01/05/2007](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – LBK nr 358 af 08/04/2014 (Museumsloven)
- Bekendtgørelse nr. 894 af 15/07/2014 lov om randzoner (Randzonenloven)
- Lov nr. 606 af 12/06/2013 om offentlighed i forvaltningen (Offentlighedsloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Affald og jord -> Affald – erhverv.
- Kommuneplan 2009, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan finde på kommuneplan.haderslev.dk
- Regionplan 2005-2016, Sønderjyllands Amt. Regionplanen der i dag er ophævet til landsplandirektiv kan findes på [naturstyrelsens hjemmeside](#).

Bilag 2 – Oversigt over vilkår

- 1) Bedriften skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis der ikke er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være nået inden for tidsfristen.
- 3) Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens indhold.
- 4) Ændring af ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 5) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 6) Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder tømning af gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. rengøring af staldanlæg og bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager mv. Alle staldafsnit og opbevaringsanlæg skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning. Alle opbevaringsanlæg til foder skal tømmes. Gyllebeholdere der er opført uden tilknytning til de øvrige bygninger skal fjernes. Alle olietanke der anvendes i forbindelse med driften af staldene skal tømmes. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.
- 7) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 1175 årssøer med 30 grise pr. årssø, samt 1000 polte 7,2 til 107 kg, svarende til 305,34 DE.
- 8) Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. årssø x antallet af årssøer skal være mindre end 27.341 kg N pr. år.
 - "N ab dyr pr. årssø" beregnes ud fra følgende ligning:
$$N \text{ ab dyr pr. årssø} = ((FE_{\text{so}} \text{ pr. årssø} \times \text{gram råprotein pr. FE}_{\text{so}}) / 6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257).$$
- 9) Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. årssø x antal årssøer skal være mindre end 6.192 kg P pr. år.
$$P \text{ ab dyr pr. årssø} \text{ må maks. være} = (FE \text{ pr. årssø} \times g \text{ fosfor pr. FE}) / 1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$
- 10) Der skal føres en føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - antal årssøer
 - antal fravænnede pr. årssø
 - fravænningsalder og -vægt
 - foderforbrug pr. årssø
 - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i de anvendte blandinger i henholdsvis drægtigheds og diegivningsperioden.
 - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne.

- 11) N ab dyr og P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september år (for eksempel 2011) til 15. februar i år (for eksempel 2013).
- 12) Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 13) Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 14) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal være oversat til et sprog, der er forståeligt for de ansatte. Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision. "Nærvæd uheld" skal noteres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover. Driftspersonalet skal gøres bekendt med proceduren. Se den vedlagte plan i Bilag 26 – Beredskabsplan.
- 15) Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for de seneste 3 år for dyreholdets størrelse i form af, gødningsregnskab, driftsregnskab, slagterifregninger, CHR udskrifter. Vægtintervaller skal fremgå indgangsvægt, afgangsvægt/slagtealder.
- 16) Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA.
- 17) Husdyrbrugets energiforbrug (el, diesel og fyringsolie) skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 18) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 19) Husdyrbrugets vandforbrug skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 20) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 21) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, der af kommunen vurderes til at være væsentlige.
- 22) Såfremt kommunen vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som kan accepteres af kommunen og derefter gennemføres af bedriften.

- 23) Bidraget fra virksomheden til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må ved opholdsarealer ved beboelse i det åbne land ikke overstige følgende værdier:

	Tidsrum	Støjgrænse
Mandag til fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Målinger eller beregninger til kontrol af, at ovenstående vilkår er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/ beregninger kun forlanges en gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANAK eller er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - ekstern støj". Udgifter dertil afholdes af virksomheden.

- 24) Hvis der opstår lysgener som af tilsynet vurderes at være væsentlige, skal ansøger udarbejde og foranledige en løsning på lysgenen som kan accepteres af tilsynet.
- 25) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
- 26) Opbevaring af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen.
- 27) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning mv., så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen.
- 28) Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til støvgener, som af kommunen vurderes til at være væsentlige.
- 29) Vand fra vask af stalde og lignende, samt vand fra befæstede oplagspladser betragtes som flydende husdyrgødning og skal ledes til gyllebeholder.
- 30) Tagnedløb skal sikres på en sådan måde, at der ikke kan indrive forurenende stoffer.
- 31) Åbne riste, med afløb til drænsystem, eller vandløb, nærmere end 15 meter fra stalde og lignende indretning til dyr og hvor der f.eks. håndteres forurenende stoffer, f.eks. ved olietank m.v. skal omlægges, afproppes eller hæves.
- 32) Der skal være opbevaringskapacitet til minimum 9 mdr. på husdyrbruget, svarende til 6195 m³.
- 33) I forbindelse med udarbejdelsen af mark- og gødningsplan skal der laves et lagerregnskab for den efterfølgende planperiode, der dokumenterer, at der er opbevaringskapacitet til det kommende år. Lagerregnskabet skal opbevares i 5 år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 34) Hvis der ikke bruges traktor med sugeanordning, skal der anlægges en beton tankplads ved gyllebeholderen, med opsamling som kan opsamle evt. gylle som pumpes over.
- 35) Farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere.

- 36) Husdyrbruget skal kunne fremvise kvitteringer over bortskaffet farligt affald. Af kvitteringerne skal affaldstyper og mængder fremgå, samt hvilken affalds-transportør og modtageranlæg der er benyttet.
- 37) Oliekanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.
- 38) Rengøring af marksprøjter og vask af maskiner og lastbiler skal foregå på befæstet plads med afløb til gyllebeholder eller anden opsamlingsbeholder. Spildevandet skal spredes på mark. Den befæstede plads skal etableres i overensstemmelse gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Såfremt der etableres sandfang og olieudskiller ved vaskepladsen, skal disse tømmes i overensstemmelse med Haderslev Kommunes anvisninger. Vaskepladsen skal minimum være stor nok til at traktor og marksprøjte eller traktor og gyllevogn eller andre landbrugsredskaber kan stå på pladsen og pladsen skal derudover bestå af en mindst 2 meter randzone.
- 39) Rengøring af sprøjteudstyr indvendigt kan foregå på marken med medbragt rent vand, hvis for eksempel sprøjten har en rentvandstank eller tilsvarende udstyr. Rengøring i marken skal ske ved en jævn fordeling af vaskevandet over et større areal, så der ikke sker afstrømning eller punktnedsivning.
- 40) Påfyldning af vand på sprøjte skal ske via en vandslange med kontraventil eller skal på anden måde være sikre mod tilbageløb til noget sted i vandforsyningssystemet.
- 41) Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 249,46 ha ejede og forpagtede udspretningsareal, der fremgår af Bilag 10 eller som er skriftligt accepteret/godkendt af Haderslev kommune i forbindelse med ejendommen Tornbjergvej 1.
- 42) Der må udbringes husdyrgødning fra højst 332,34 DE på bedriften beregnet ud fra 272,4 DE søer med 30 smågrise, 27,78 DE slagtesvin 32 til 107 kg, 5,02 DE smågrise 7,2 til 32 kg og 27 DE fra mink. Ved tilsyn skal der foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år, f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.
- 43) Der skal anvendes 5 pct. ekstra efterafgrøder udover de til enhver tid gældende krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning.
- 44) Til dokumentation for at vilkår vedrørende efterafgrøder er overholdt, skal virksomheden opbevare gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen mv. Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt.
- 45) På markerne 2-0, 22-1 og 28-0, som ligger op til overdrevarsarealer eller Pamhule skov skal der hvert år være etableret plantedække om vinteren og al jordbearbejdning på markerne, hvor der er terrænfald mod naturområderne skal ske parallelt med naturområderne i et ca. 10 m bredt bånd langs naturområderne, hvor terrænet falder over 6 grader. Alternativt må der ikke ske jordbearbejdning fra høst til forårssåning. Kort med angivelse af områderne findes i bilag 24
- 46) Al husdyrgødning som udbringes på mark 28-0 og 29-0 skal nedfældes eller nedbringes inden 24 timer. Vilåret gælder i en bræmme på minimum 20 m fra skovkanten. Placeringen er angivet i bilag 24.

Bilag 3 - Oversigtskort over anlæg

Bilag 4 - Tabel med bygningsbeskrivelse

Bygning		Grundplan	Bygnings højde	Taghæl dning	Opført år	Bygningsmaterialer/fa rver	Anvendelse
1	Stald 1	65 x 35 2275 m ²	7 m	o	2007	Lyst tag, vægge af mørke søsten	Farestalde og drægtighedsst alde
2	Stald 2	75 x 35 2625 m ²	7 m	o	2004 / 2007	Lyst tag, vægge af mørke søsten	Farestalde, løbeafdeling og drægtighedsst alde, og gylte
3	Stald 3	21 x 35 735 m ²	5,5 m	o	2004	Lyst tag, vægge af mørke søsten	Polte 7,4-107 kg
4	Gyllebeholder	2000 m ³		o	2004		
5	Gyllebeholder	2000 m ³		o	1992		
6	Gyllebeholder	1400 m ³		o	1990		
7	Vaske- og fyldeplads	m ²		o	2008		
8	Maskinhus	13 x 26 338 m ²	5 m	o	1979		Maskiner, div. opbevaring

Bilag 5 Dyrehold og staldoversigt fra husdyrgodkendelse.dk

Staldoversigt med angivelse af Stald-ID for staldnavn

Ud for betegnelsen for hvert staldafsnit er der angivet et stald-ID, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på staldafsnittet.

StaldID	Staldafsnit navn
ST-205793	Stald 1
ST-205803	Stald 2
ST-205899	Poltestald

Øversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSo09	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	Nudrift	1045	73,08
		Ansøgt	1175	82,16
SvSo07	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	738	119,59
		Ansøgt	830	134,48
SvSo01	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Nudrift	307	49,75
		Ansøgt	345	55,90
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Nudrift	29760	9,88
		Ansøgt	1000	5,02
SvSI02	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	Nudrift	500	12,84
		Ansøgt	1000	27,78

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Stald-ID og staldsystemkoder er forklaret i de ovenstående to tabeller. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

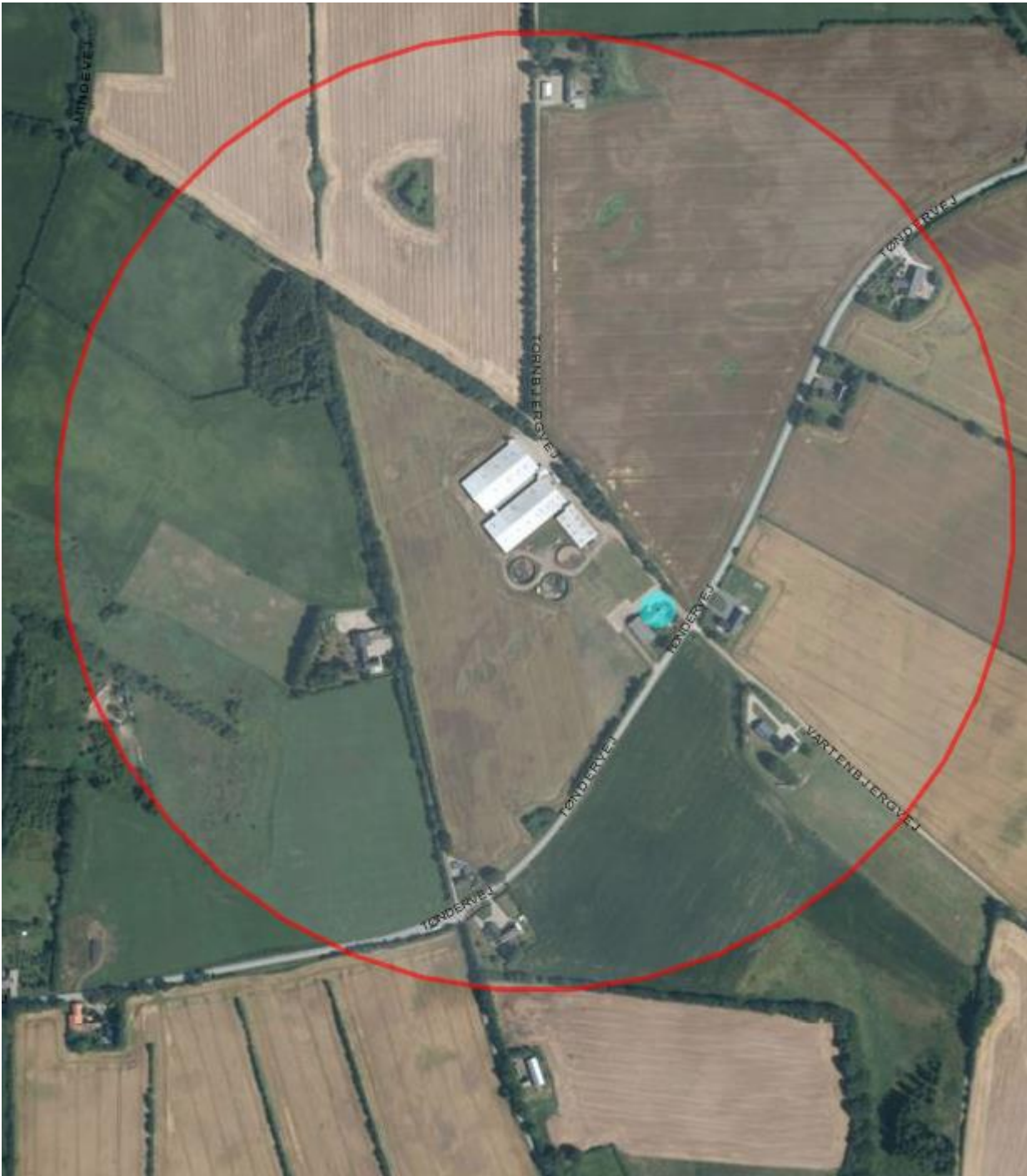
StaldID	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årso*	Antal DE
						Ind	Ud		
ST-205793	Nej	SvSo09	Nudrift	649	160			0,00	45,39
			Ansøgt	729	180			0,00	50,98
		SvSo07	Nudrift	414	311			0,00	67,08
			Ansøgt	465	350			0,00	75,34
ST-205803	Nej	SvSo09	Nudrift	396	98			0,00	27,69
			Ansøgt	446	110			0,00	31,19

StaldID	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årso*	Antal DE
						Ind	Ud		
		SvSo01	Nudrift	307	231			0,00	49,75
			Ansøgt	345	260			0,00	55,90
		SvSo07	Nudrift	324	245			0,00	52,50
			Ansøgt	365	275			0,00	59,14
		SvSm01	Nudrift	29260	1	7,20	8,50		7,70
			Ansøgt	0	0	7,20	32,00		0,00
ST-205899	Nej	SvSI02	Nudrift	500	143	30,00	102,00		12,84
			Ansøgt	1000	285	32,00	107,00		27,78
		SvSm01	Nudrift	500	80	8,50	30,00		2,18
			Ansøgt	1000	160	7,20	32,00		5,02
Sum			Nudrift					265,13	
			Ansøgt					305,34	
Ændring alle produktioner:									40,21

* Ændret fravænningsvægt i alt per årso er beregnet efter formlen: Ændret fravænningsvægt per årso = ((Indtastet vægt ved fravænnelse - 7,3) x aktuelt antal fravænnede per årso). Hvor antal fravænnede smågrise per årso enten er den indtastede værdi eller det aktuelle antal smågrise ifølge nyeste N-normer (dvs. systemets standardtal).

Bilag 6 - Oversigtskort over lugtkonsekvenszone på 437,49 meter

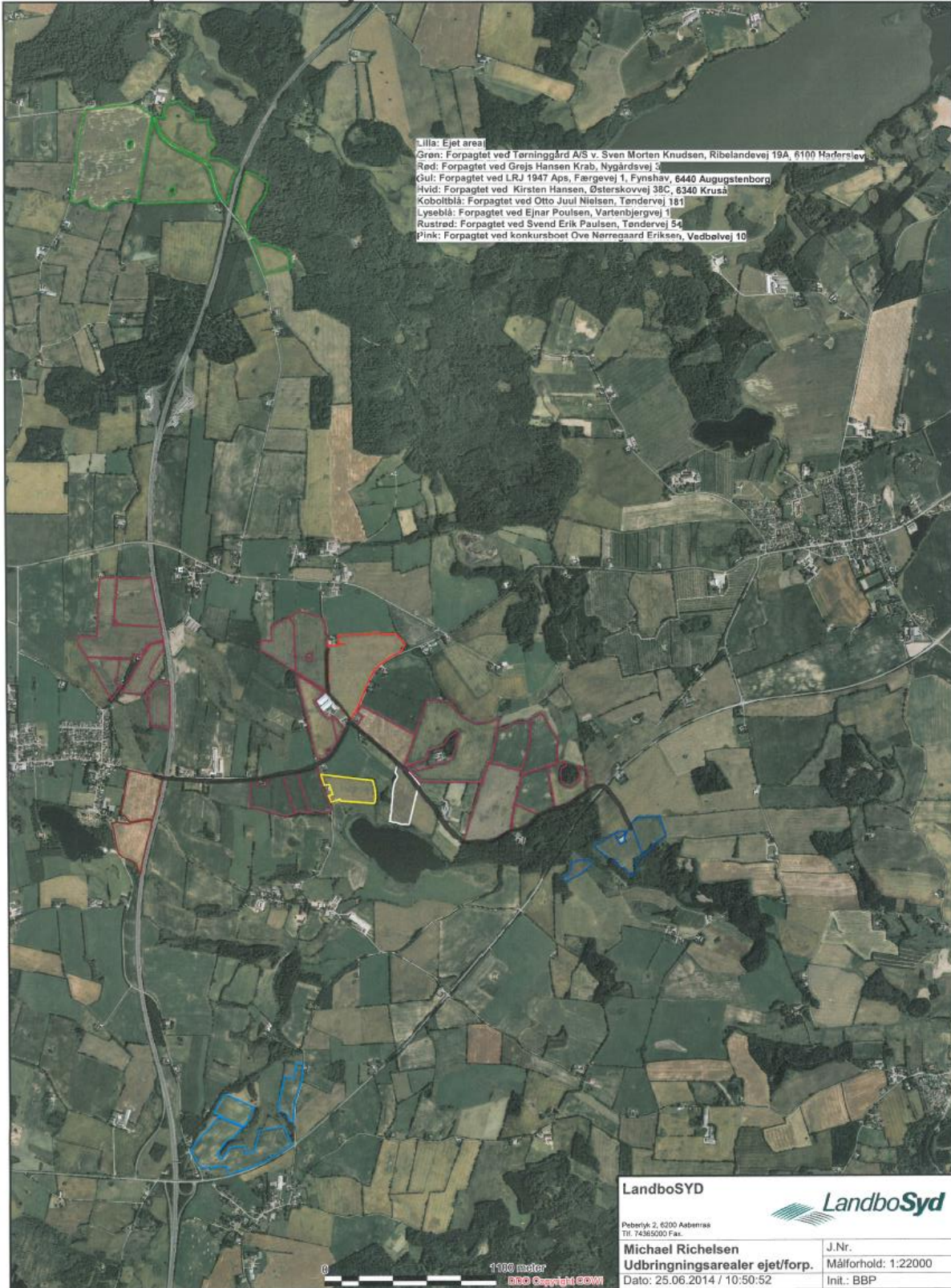
Bilag 7 - Oversigtskort over afløb

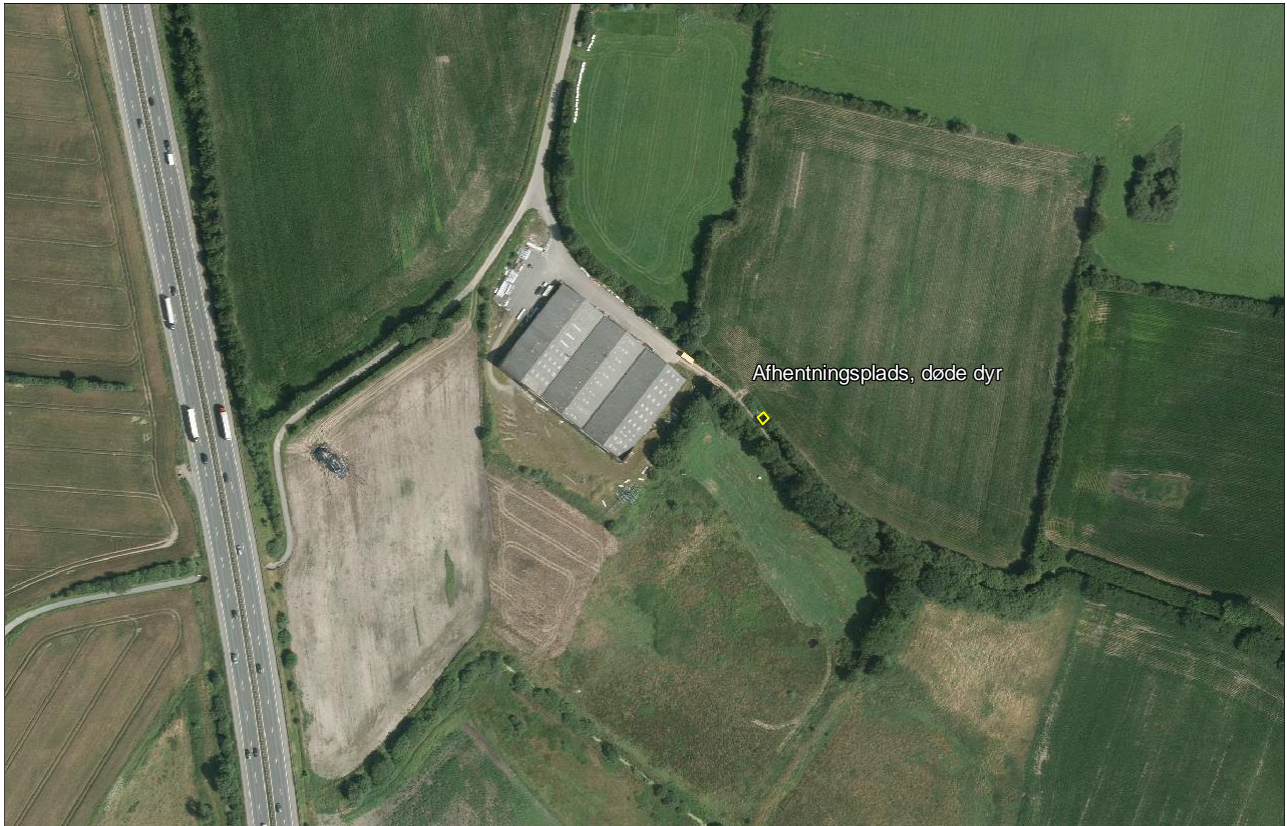
Bilag 8 - Transportveje

— transporter med gylkevogn. Østlig transport sker med lukket lastbil.

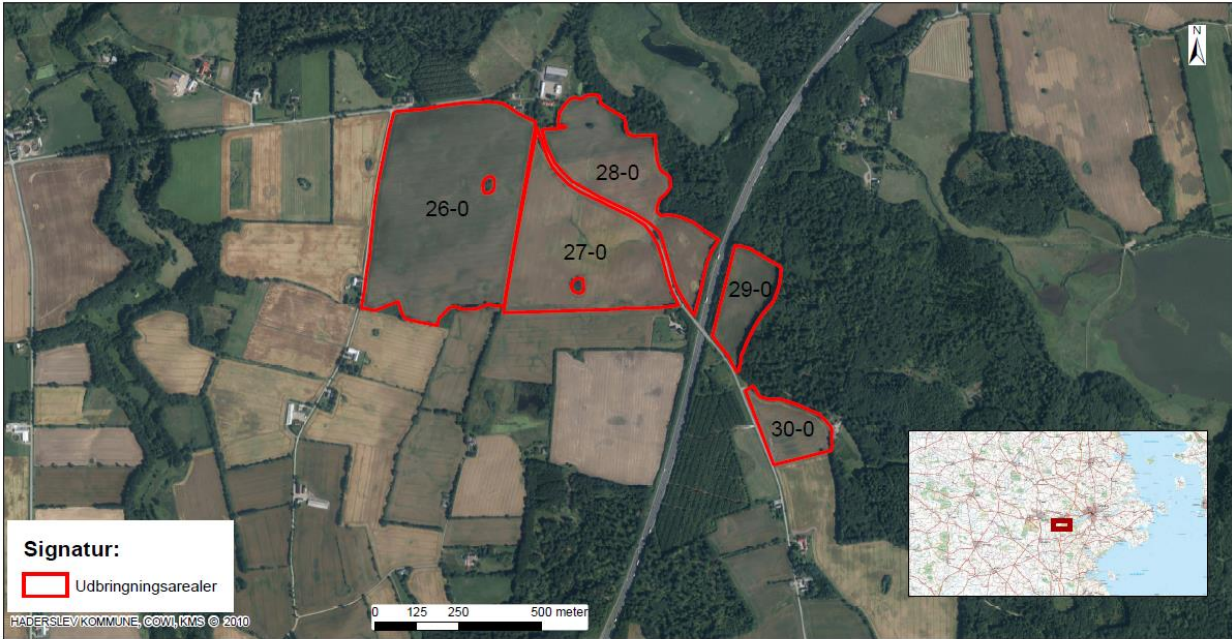
Bilag 9 - Afhentningsplads til døde dyr

UDK

Bilag 10 - Udbringningsarealer (ejede og forpagtede arealer)

Tornbjergvej 1, 6500 Vojens

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til oversigtsbrug.
 Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: [Sagsbehandler]
 Journalnummer: [Journalnummer]
 Udskrevet den: [Dato]

1:13.429 Haderslev

Tornbjergvej 1, 6500 Vojens

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til oversigtsbrug.
 Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: [Sagsbehandler]
 Journalnummer: [Journalnummer]
 Udskrevet den: [Dato]

1:16.058 Haderslev

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: [Sagsbehandler]
 Journalnummer: [Journalnummer]
 Udskrivet den: [Dato]

1:20.000

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering.
 Kortet kan ikke anvendes ved skelsindgælder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Tornbjergvej 1, 6500 Vojens

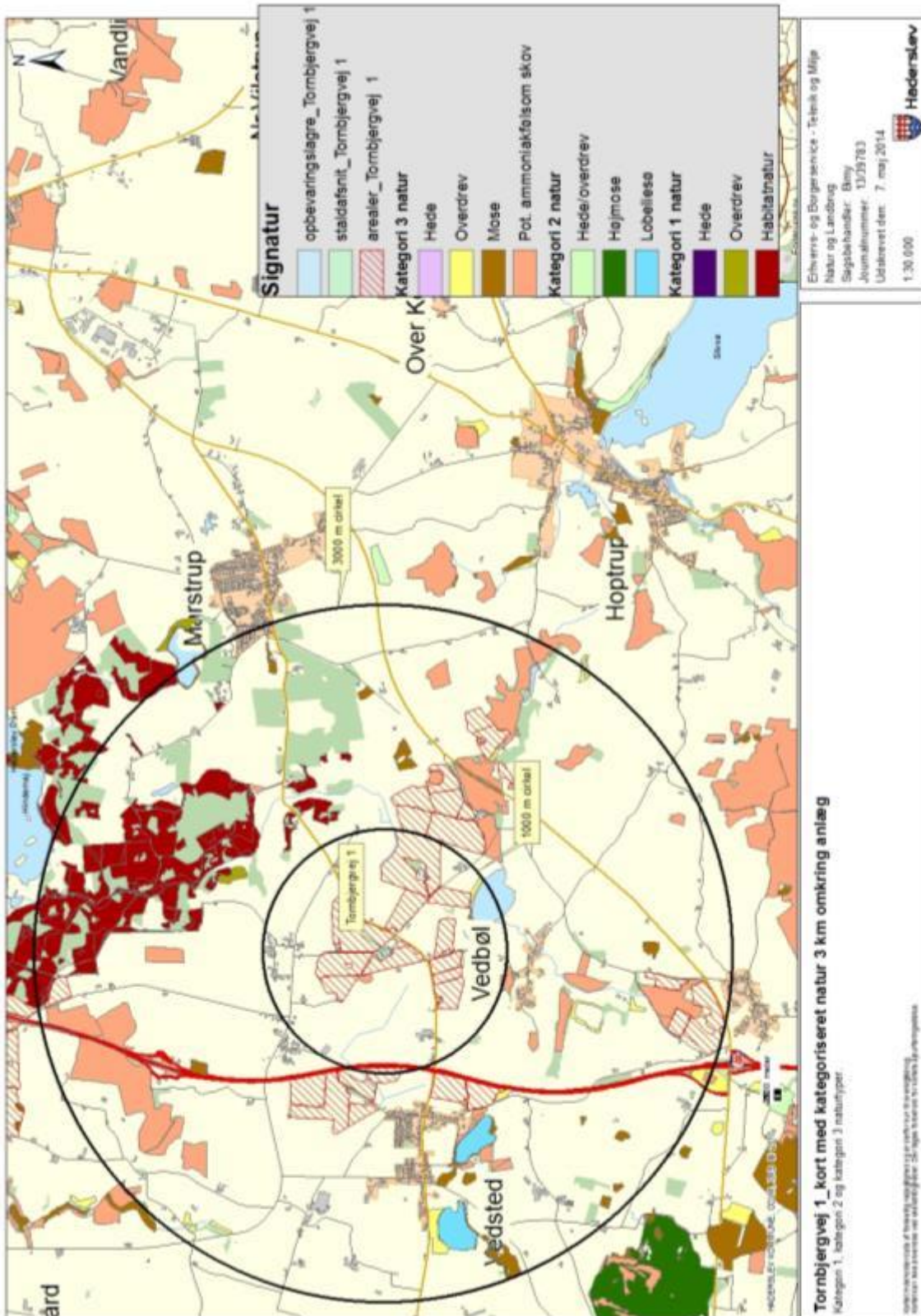
Bilag 11. Bedriftens arealer udenfor harmoniarealet

Der er ikke græsningsarealer tilknyttet til husdyrbruget. Der findes dog arealer, som grundet terræn og kørselsforhold ikke får husdyrgødning. En del af arealerne er beskyttet jf. naturbeskyttelseslovens § 3, som eng. De må tilføres handelsgødning som hidtil, men det beskyttede areal må ikke sprøjtes.

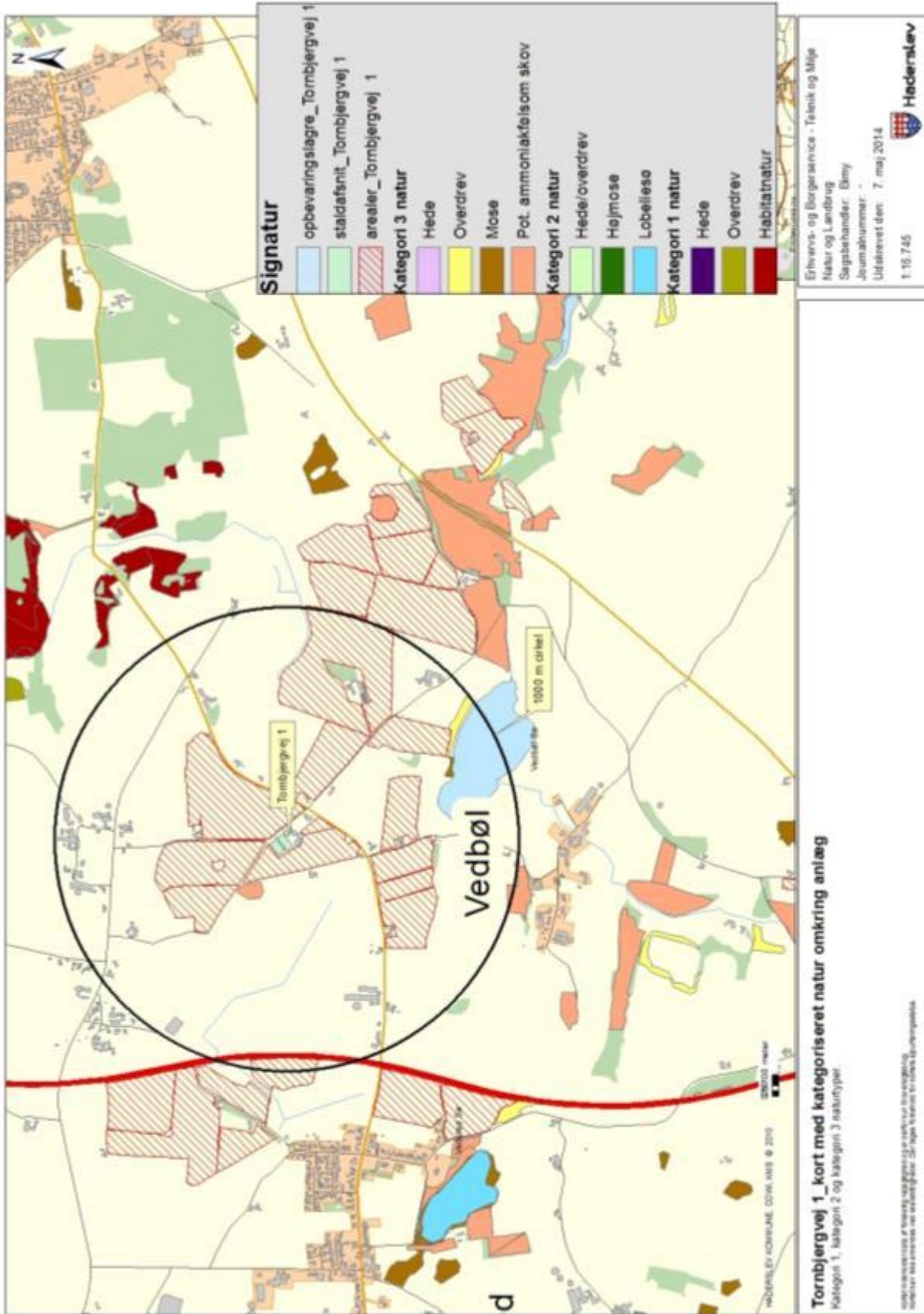

Bilag 12 - Kort over kategoriseret natur ved anlæg (fordelt på 2 kort)

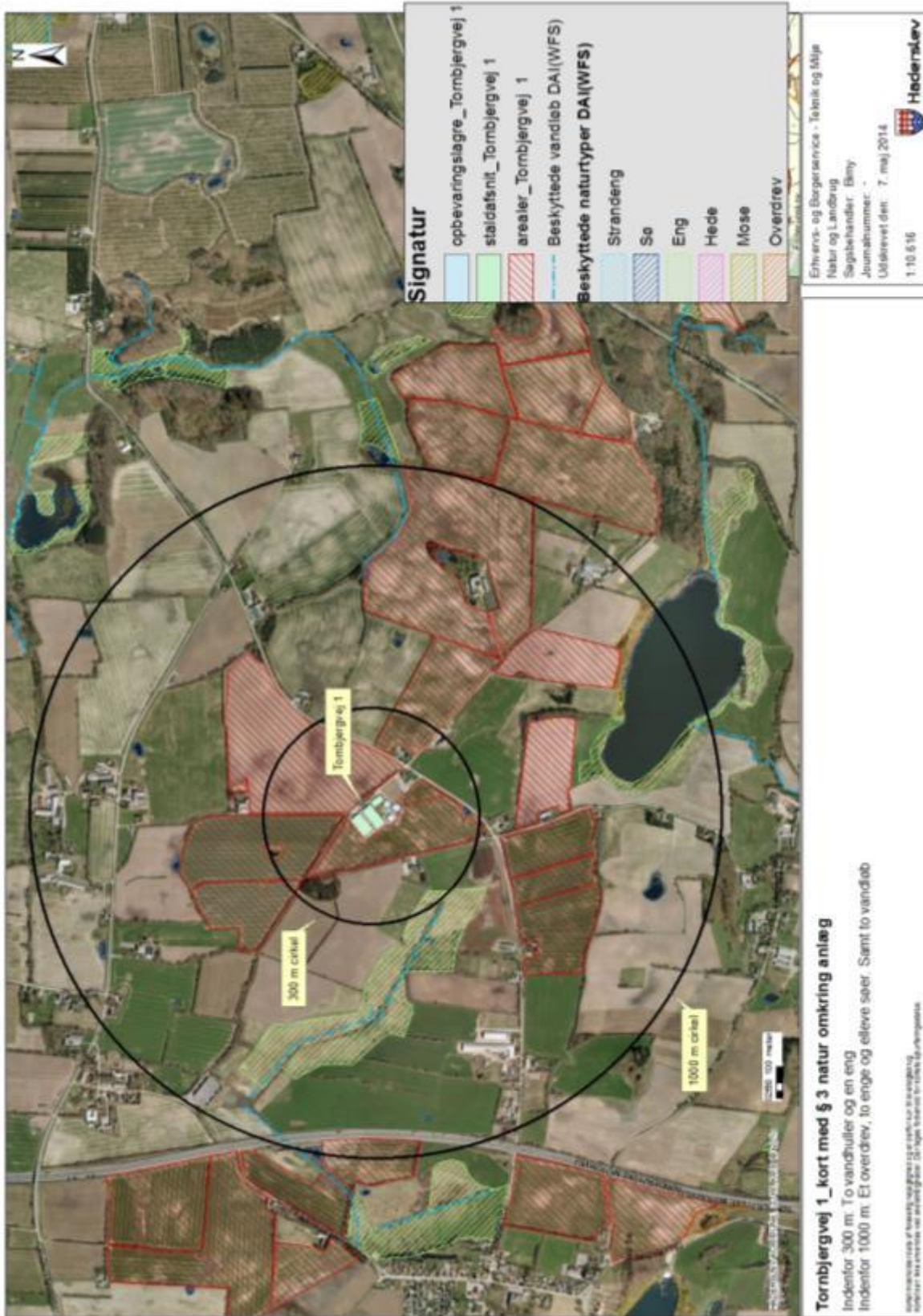
Tornbjergvej 1 kort med kategoriseret natur 3 km omkring anlæg
Kategori 1, kategori 2 og kategori 3 naturtyper.

Haderslev Kommune, Center for Miljø og Natur
Udarbejdet af: Miljø og Natur
Udarbejdet af: Miljø og Natur
Udarbejdet af: Miljø og Natur

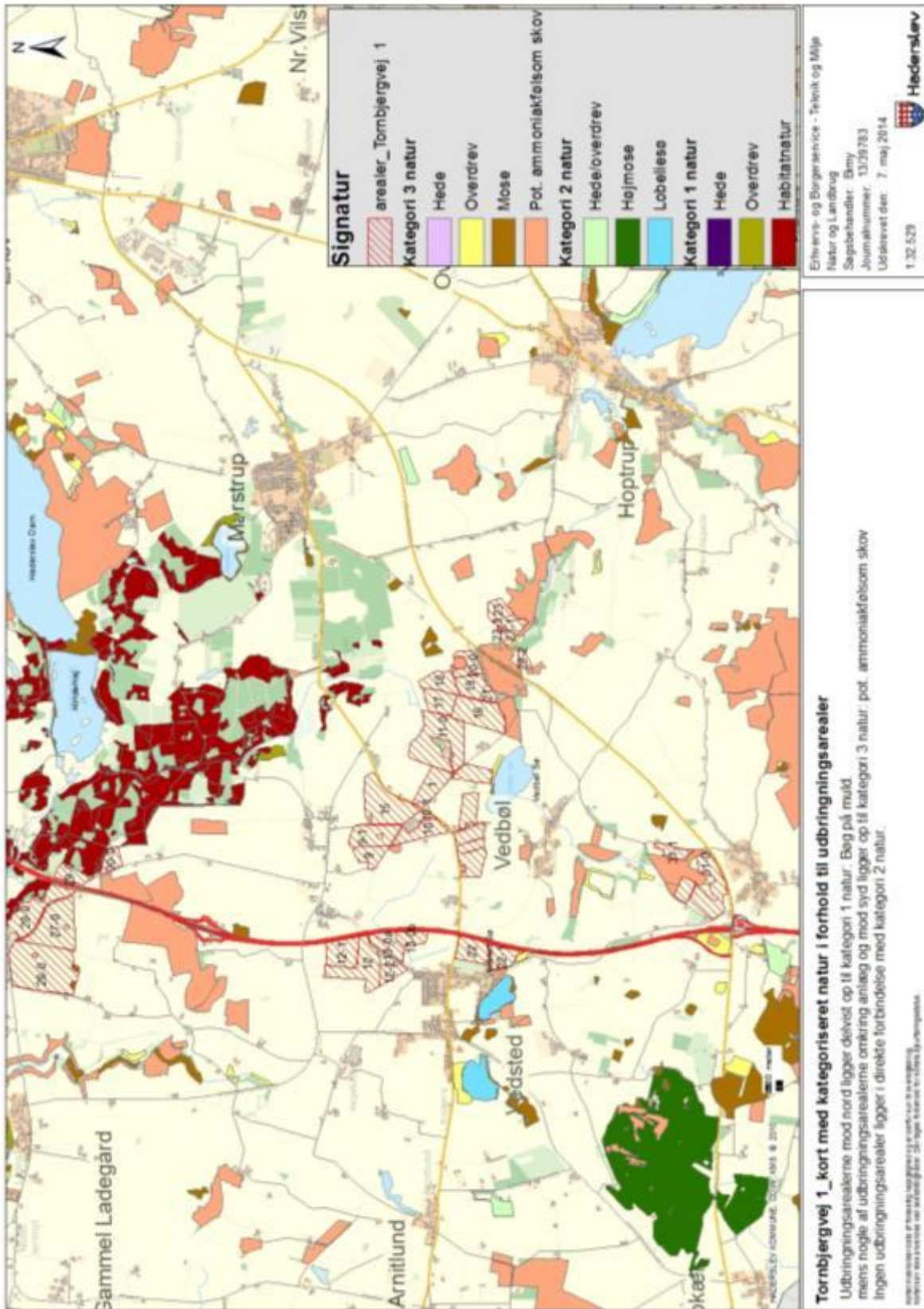

Bilag 13 - Kort over § 3 natur ved anlæg

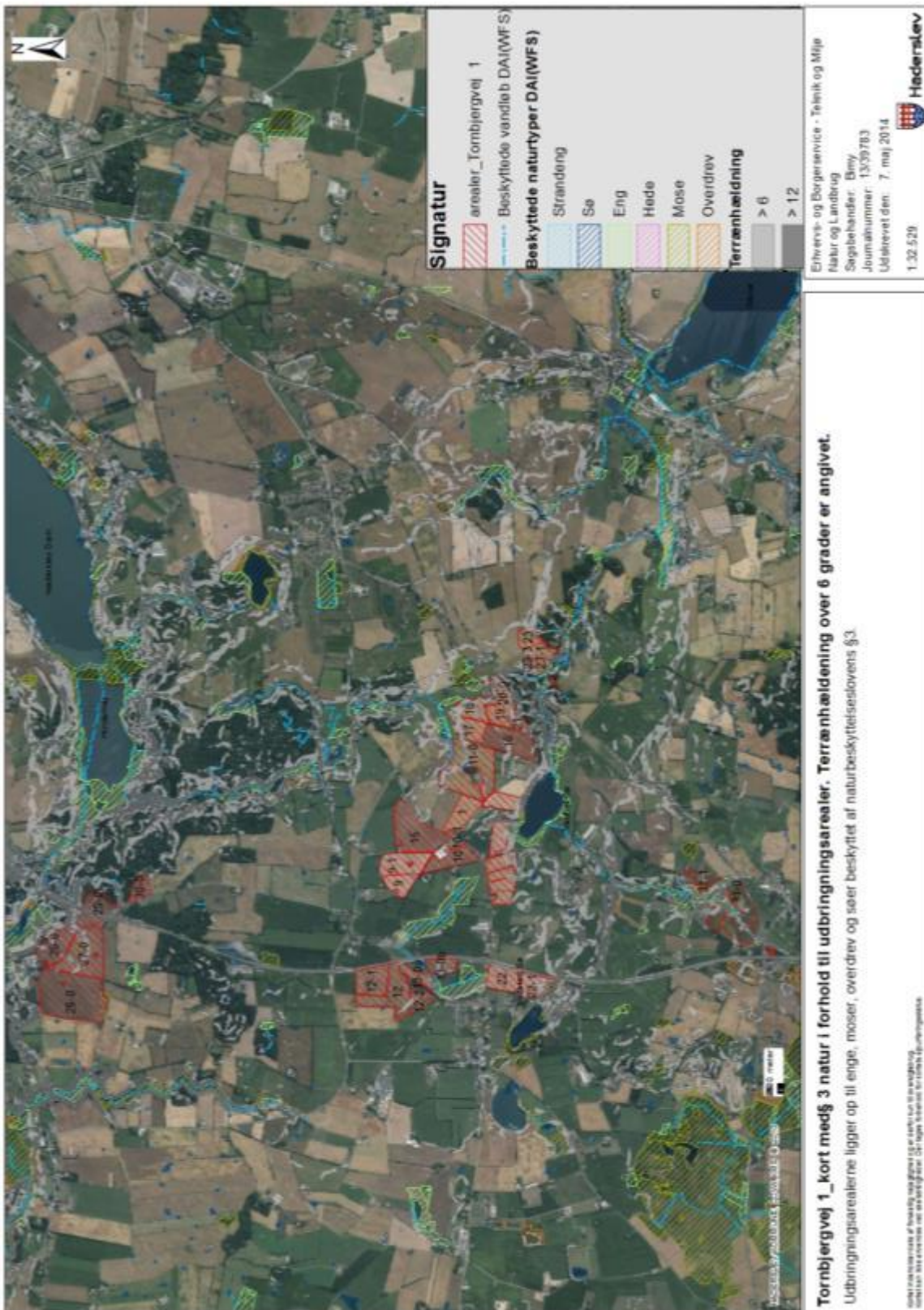

Bilag 14 - Kort over kategoriseret natur ved arealer

Bilag 15 - Kort over § 3 natur ved arealer (fordelt på 4 kort)

Arealer midt:

Tornbjergvej 1 kort med 3 natur i forhold til udbringingsarealerne, som ligger omkring ejendommen. Terrænhældning over 6 grader og løvfregistreringer er angivet.
 Udbringingsarealerne ligger op til fire engarealer, tre overdrevarsarealer og seks vandhuller beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3. Der er spredte løvfroobservationer i området.

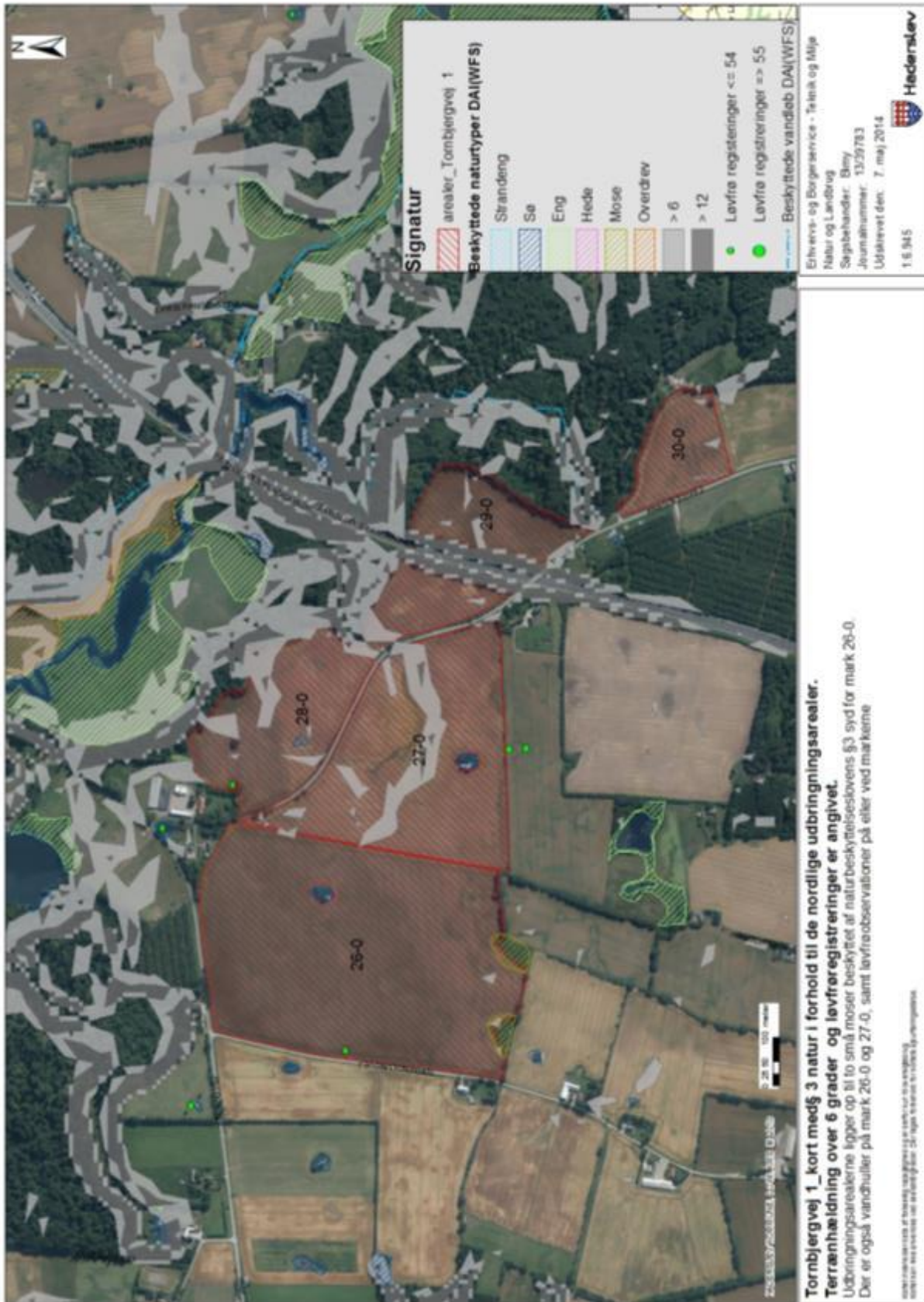
Alle målestokke af hovedgennemløb og søer er kun til orientering. Udbringeren skal altid være opmærksom på de lokale forhold og de lokale forhold.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
 Natur og Landområde
 Sagsbehandler: Biny
 Journalnummer: 13/29783
 Uddrævet den: 7. maj 2014
 1:11 966

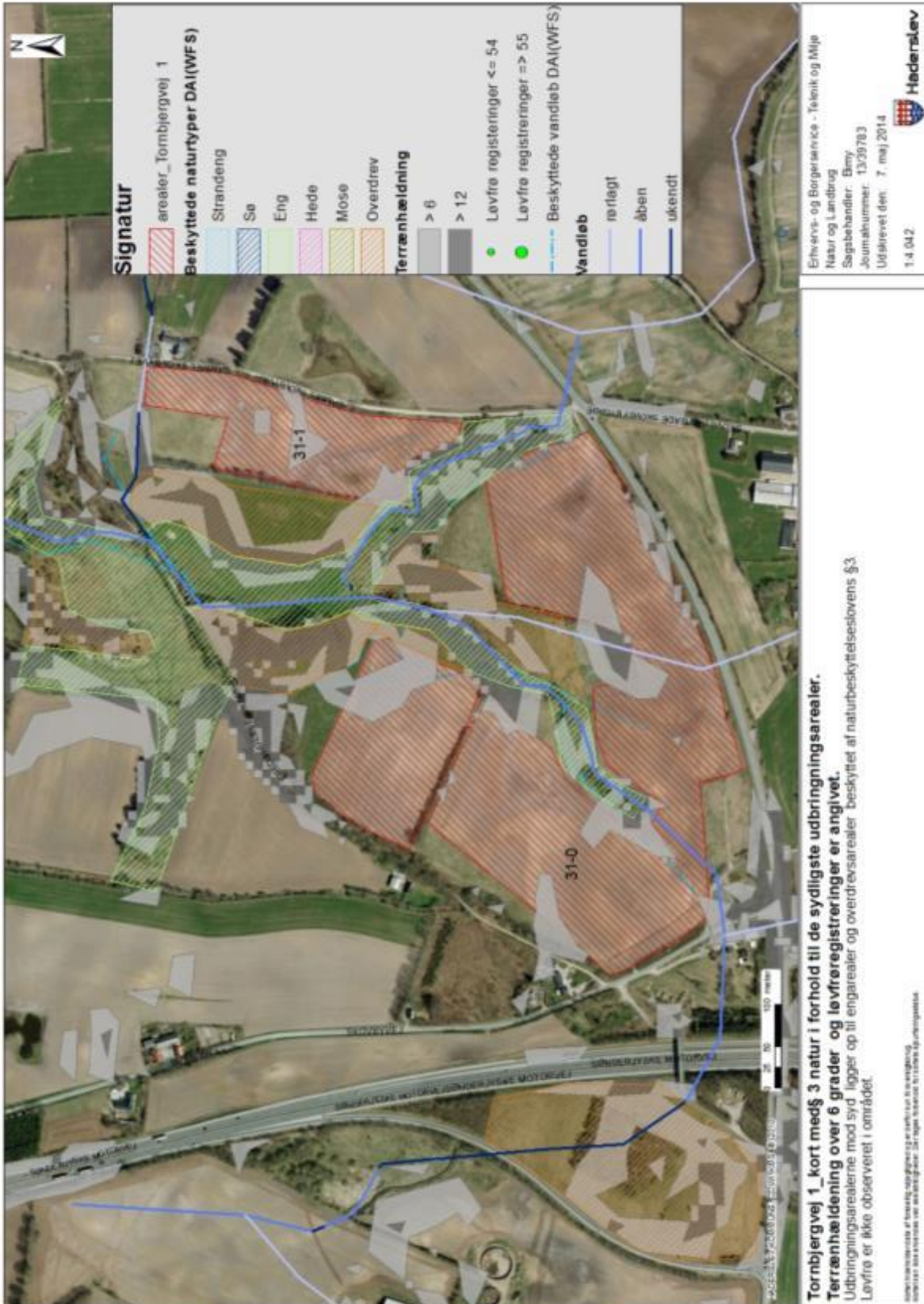

Arealer nord:

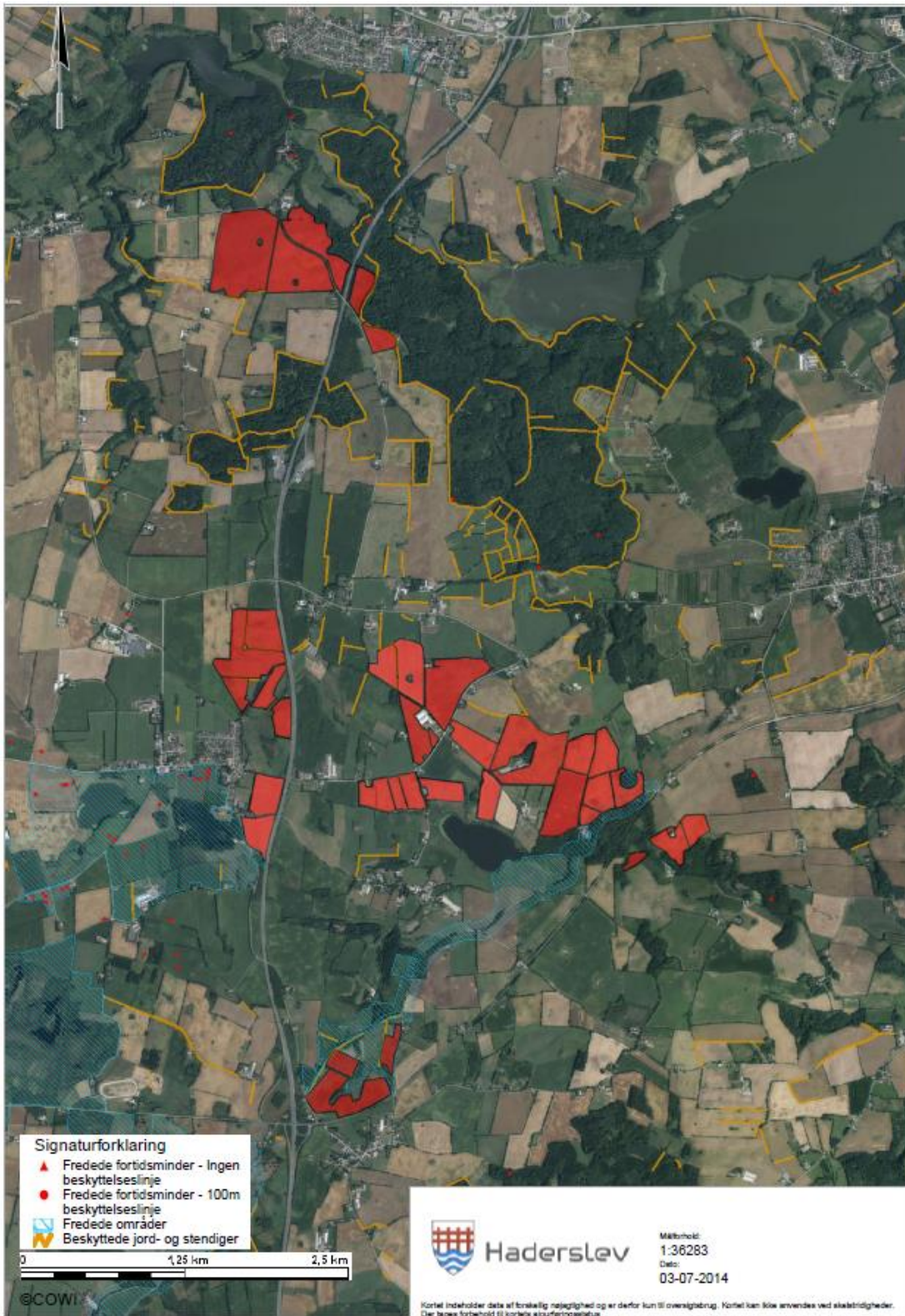

Arealer syd:

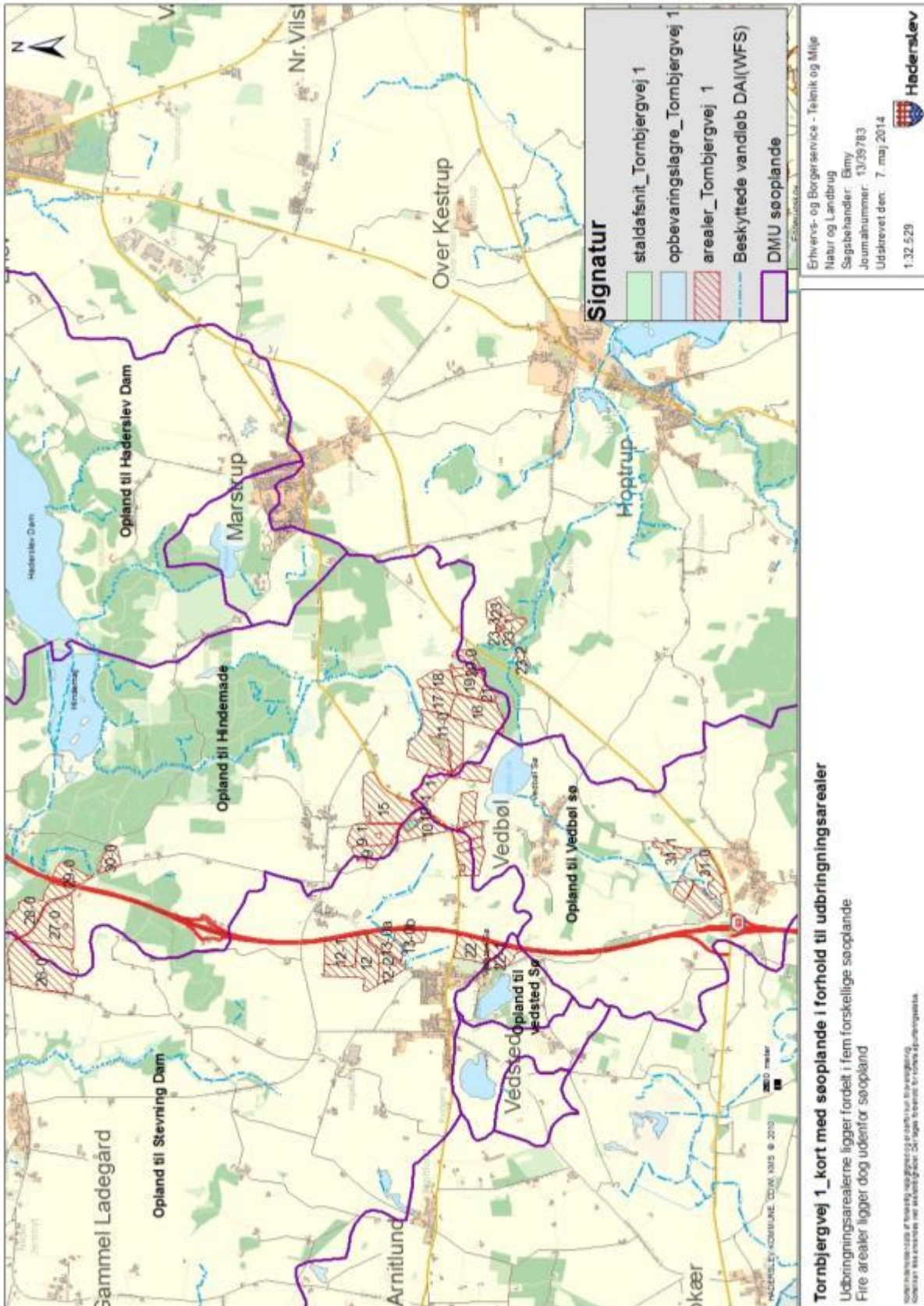

Bilag 16 - Kort over fortidsminder, sten og jorddiger

Bilag 17 - Kort over søoplände

Bilag 18 – Udtalelse vedr. søoplande

Næsten alle udbringningsarealer ligger i opland til hhv. Hindemaj, Stevning Dam, Vedbøl Sø eller Vedsted Sø. Kun markerne 23, 23-1, 23-2 og 23-3 ligger udenfor søopland. Arealernes beliggenhed i forhold til søoplande kan ses i bilag 17.

Alle søoplandene er relativt store sammenlignet med udbringningsarealernes udtrækning i de enkelte oplande og fosforoverskuddet på markerne til Tornbjergvej 1 er relativt normalt (8,8 kg P/ha/år). Derfor vurderes det, at udvaskningen af fosfor fra Tornbjergvej 1's arealer ikke i sig selv vil udgøre 5 pct. eller mere af den totale fosforudledning til recipienterne.

Alle søerne beskyttes jf. bilag 4 i husdyrbekendtgørelsen og er sat i fosforklasser ud fra de enkelte markers fosfortal. Der er 79,45 ha som er sat i p-klasse 1, fordi p-tallet i jorden ligger mellem 4 og 6. Hvor der har været manglende fosfortal (drejer sig kun om mark 22-0, 31-0 og 31-1, tilsammen 29,82 ha) er det ud fra en worst case betragtning vurderet, at arealerne skal sættes i fosforbalance (p-klasse 3).

Sidst i dette bilag er p-tal vist - dels listet fra oktober 2014 og dels vist som markkort med p-tal markeret med blå.

Herunder er de enkelte søoplande beskrevet og vurderet i henhold til kommunens administrationsgrundlag for beskyttelse af søerne.

Udbringningsarealer i søopland til Vedsted Sø

Vedsted Sø

Søens miljømål er god økologisk tilstand.

Ifølge Vandplan 2010-2015, hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland, er der ingen indsatser til begrænsning af fosfor inden 2015. Søens nuværende tilstand er moderat og det forventes den også at være i 2015.

Søen opfylder ikke miljømålet. Søen har ingen overfladiske til- og afløb, og det har derfor ikke været muligt at opføre et indsatsbehov. Endvidere har Haderslev Kommune gennemført et restaureringsprojekt i form af fosforfældning i søen. Derfor afventes effekten af det allerede gennemførte restaureringsprojekt før der tages stilling til om der er behov for yderligere sørestaurering i Vedsted Sø.

Vedsted Sø er omfattet af fredningen Vedsted Sø med reg. nr. 00592.02, hvor der bl.a. står at fredningen særligt skal sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede, næringsfattige vådområder. Rygbjerg Sø og Vedsted Sø er såkaldte lobeliesøer, denne type søer karakteriseres ved at være næringsfattige og med lavt kalkindhold, hvilket giver grundlag for en særlig flora af vandplanter.

For at sikre tilstanden af Vedsted Sø:

- Må fosforoverskuddet fra udbringningsarealerne indenfor søoplandet til de ovennævnte søer ikke øges i forhold til nudriften, da søerne er særligt følsomme overfor fosforbelastning.

- I fredningen står der desuden, at der skal friholdes en 50 m gødningsfri bræmme omkring Rygbjerg- og Vedsted Søer.

Kun ét udbringningsareal nemlig mark 22-1 ligger indenfor oplandet til Vedsted Sø. Arealet er drænet lerblandet sandjord. Det ligger relativt langt fra Vedsted Sø og udenfor fredningsgrænsen. På trods af det er arealet sat i fosforklasse 1 for at beskytte søen.

Udbringningsarealer i søopland til Vedbøl Sø

Søen opfylder ikke miljømålet. *Den eksterne fosforbelastning skal reduceres*, jf. tabel 2.4.6. Det vurderes samtidig ud fra de foreliggende data, at der forekommer intern belastning i søen, og at denne kan hindre målopfyldelse i 2015. En arbejdsgruppe har gennemført en teknisk og økonomisk analyse af, hvornår der bør gennemføres sø-restaurering. I overensstemmelse med arbejdsgruppens analyse gennemføres der ikke sørestaurering i Vedbøl Sø i denne planperiode (*Vandplan nr. 1.11 Lillebælt Jylland 2010-2015*).

I fastlæggelsen af fosforklasser, som vist i arealinfo, er der ikke inddraget viden om fosforfølsomme søer, da denne viden ligger hos den enkelte kommune. Hvis udbringningsarealer ligger i oplande til fosforfølsomme søer gælder som hovedregel det samme beskyttelsesniveau, som er gældende i forhold til marine Natura 2000 områder med de samme fosforklasser osv. I oplande til sådanne søer skal man desuden have ekstra fokus på fosfor, da søer generelt betragtes som mere fosforfølsomme end de marine områder. Der skal derfor være ekstra fokus på eksempelvis at stille krav om randzoner m.m. Hvis kravene vurderes ikke at være tilstrækkelige skal der gives afslag.

Kommunens administrationsgrundlag opløfter som følge af ovenstående oplandet til Vedbøl Sø til fosforklasser jf. 4 for at sikre søens tilstand.

Dvs. at drænedede arealer opløftes til fosforklasser i henhold til bilag 3 og 4, samt evt. krav om bræmmer.

Redegørelse

Fem (syv) udbringningsarealer ligger i oplandet til Vedbøl Sø (mark 1, 2, 24-0, 31-0, 31-1 og delvist mark 3 og 4). Arealerne består af drænet lerblandet sandjord og sættes i p-klasse i forhold til fosfortal jf. bilag 4.

Der er indsendt p-tal for fem arealer. Heraf har to marker p-tal mellem 4 og 6 og er således sat i p-klasse 1. Tre arealer har p-tal under 4 og er ikke sat i p-klasse. To arealer i oplandet til Vedbøl Sø mangler fosfortal og de er derfor, ud fra en worst case betragtning, sat i p-klasse 3 (fosforbalance).

Udbringningsareal 2 har kraftigt terrænfald mod syd hvor Vedbøl Sø ligger. Det er dog vurderet at afstanden til søen på 30 m fra markkanten gør at der ikke er behov for yderligere beskyttelse i form af bræmmer.

Udbringningsarealer i søopland til Stevning Dam og Hindemaj: (Næringsrige søer (3150) der ligger indenfor Natura 2000)

Stevning Dam

Søens miljømål er godt potentiale for at opnå en god økologisk tilstand.

Inden 2015 skal den tilledte fosfosmængde til søen reduceres med 139 kg P/år fra renseanlæg og med 33 kg P/år fra spredt bebyggelse. Stevning Dams tilstand i 2015 forventes at være moderat og fosforbelastningen til søen forventes at være 1,1 tons/år. Stevning Dam er opstået ved opstemning af et vandløb, og er derfor et stærkt modificeret vandområde. Det vurderes, at opnåelse af god økologisk tilstand vil fordrer, at opstemningen nedlægges, hvilket vil have betydelig negativ indvirkning på de kulturhistoriske forhold. Strækningen udpeges derfor som et stærkt modificeret vandområde med karakter af sø. Søen ligger i Natura 2000-område. Søen opfylder ikke miljømålet. Den allerede vedtagne indsats i oplandet til Stevning Dam gør, at der ikke er behov for en supplerende indsats over for den eksterne belastning. Det vurderes ud fra de foreliggende data, at der forekommer intern belastning i søen, og at denne kan hindre målopfyldelse i 2015. En arbejdsgruppe har gennemført en teknisk og økonomisk analyse af, hvornår der bør gennemføres sørestaurering. I overensstemmelse med arbejdsgruppens analyse gennemføres der ikke sørestaurering i Stevning Dam i denne planperiode. Jf. Vandplan 2010-2015, hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland.

Hindemaj

Søens miljømål er god økologisk tilstand. Inden 2015 skal den tilledte fosfosmængde til søen reduceres med 128 kg P/år fra renseanlæg og med 49 kg P/år fra spredt bebyggelse. Hindemajs tilstand i 2015 forventes at være moderat og fosforbelastningen til søen forventes at være 1,4 tons/år. Hindemaj blev afvandet og opdyrket i 1935, men i 1994 genoprettet som lavvandet sø og eng. Søen ligger i Natura 2000-område. Søen opfylder ikke miljømålet. Den allerede vedtagne indsats i oplandet til Hindemaj gør, at der ikke er behov for en supplerende indsats over for den eksterne belastning. Det vurderes ud fra de foreliggende data, at der forekommer intern belastning i søen og dårlig vandkvalitet fra den opstrøms beliggende Stevning Dam, og at disse kan hindre målopfyldelse i 2015. En arbejdsgruppe har gennemført en teknisk og økonomisk analyse af, hvornår der bør gennemføres sørestaurering. I overensstemmelse med arbejdsgruppens analyse gennemføres der ikke sørestaurering i Hindemaj i denne planperiode. Jf. Vandplan 2010-2015, hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland.

Stevning Dam og Hindemaj påvirkes af ekstern næringsstofftilførsel, hvoraf fosfor udgør den største trussel. Spildevandsbelastningen er reduceret markant, men Stevning Dam kan dog stadig karakteriseres som en næringsrig sø, hvor landbrugsdrift i oplandet vurderes, at udgøre den største kilde til næringsstofftilførsel. Sammenfattende vurderes det, at et højt fosforindhold udgør en trussel mod søerne. Jf. Natura 2000 plan 2010-2015, Pamhule Skov og Stevning Dam, Natura 2000-område nr. 92.

Haderslev Kommune vurderer, at Stevning Dam og Hindemaj som er habitatnaturtypen næringsrig sø (3150), befinder sig indenfor Natura 2000-området 'Pamhule Skov og Stevning Dam' og er overbelastet med fosfor, ikke beskyttes tilstrækkeligt af det fastsatte beskyttelsesniveau i husdyrgodkendelsesloven. Derfor skal arealer indenfor søoplandet til disse opløftes i fosforklasse efter angivelserne i husdyrbekendtgørelsens bilag 4.

Følgende kriterie anvendes

- På drænedde ikke-lerjorde stilles vilkår afhængig af fosfortallet, svarende til reglerne for drænedde lerjorde, som ligger i oplande til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor. Dvs. alle drænedde jorde omfattes af fosforklasse afhængigt af fosfortallet.

Drænedde arealer indenfor søoplandet omfattes således af fosforklasser på følgende måde, enten:

- Fosforklasse 1: Drænet ler- el. ikke lerjord med fosfortal 4-6

- Fosforklasse 2: Lavbundsarealer (drænede, ikke omfattet af okkerklasse I)
- Fosforklasse 3: Drænet ler- el. ikke lerjord med fosfortal større end 6 eller ukendt fosfortal

Der ligger ti udbringningsarealer i oplandet til Stevning Dam (nr. 10, 10-1, 12, 12-1, 12-2, 13-0a, 13-0b, 15, 22 og 26-0, samt delvist mark 3 og 4) og fjorten udbringningsarealer i oplandet til Hindemaj (nr. 9, 9-1, 11-0, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 26, 27, 28, 29, 30). Markerne består mest af sandbl. lerjord og lerjord, men også lidt lerbl. sandjord. De er alle drænede.

Der er indsendt fosfortal for de 24 arealer, hvoraf 13 har fosfortal mellem 4 og 6 og derfor er sat i p-klasse 1 og de resterende 11 har fosfortal under 4 og er sat i p-klasse 0.

Herunder er fosfortal på marker tilhørende Tornbjergvej 1 i søoplande fra 2014 vist:

Martin Ugilt Thomsen	LandboSYD	Peberlyk 2	6200					
74545343	Michael Riggelsen	Thornbjergvej ½	6500 Vojens					
	29-08-2014	30-08-2014	18-09-2014					
cont.	bem.	JBnr	areal	Jb	Rt	Kt	Mgt	Pt
	970203	1	2014 Michael Ri	3	6	8,3	4,9	4,3
	970204	1	2014 Michael Ri	3	6,6	11,8	5,6	4,6
	970205	1	2014 Michael Ri	3	5,9	8,6	4,7	3,3
	970206	1	2014 Michael Ri	3	6,5	15,6	4,5	4,5
	970207	1	2014 Michael Ri	5	6,1	9,1	5,3	4,1
	970208	1	2014 Michael Ri	3	6,4	8,6	2,8	2,8
	970209	1	2014 Michael Ri	3	5,8	10	5,7	3,4
	970210	1	2014 Michael Ri	3	6	9,3	3,7	3,8
	970211	1	2014 Michael Ri	3	6,4	10,9	4	3,3
	970212	1	2014 Michael Ri	3	6	12	4,3	3,2
	970213	1	2014 Michael Ri	5	6,2	12,9	9	3
	970214	1	2014 Michael Ri	3	6,4	9,2	5,9	2,6
	970215	1	2014 Michael Ri	3	6	5	4,5	2,6

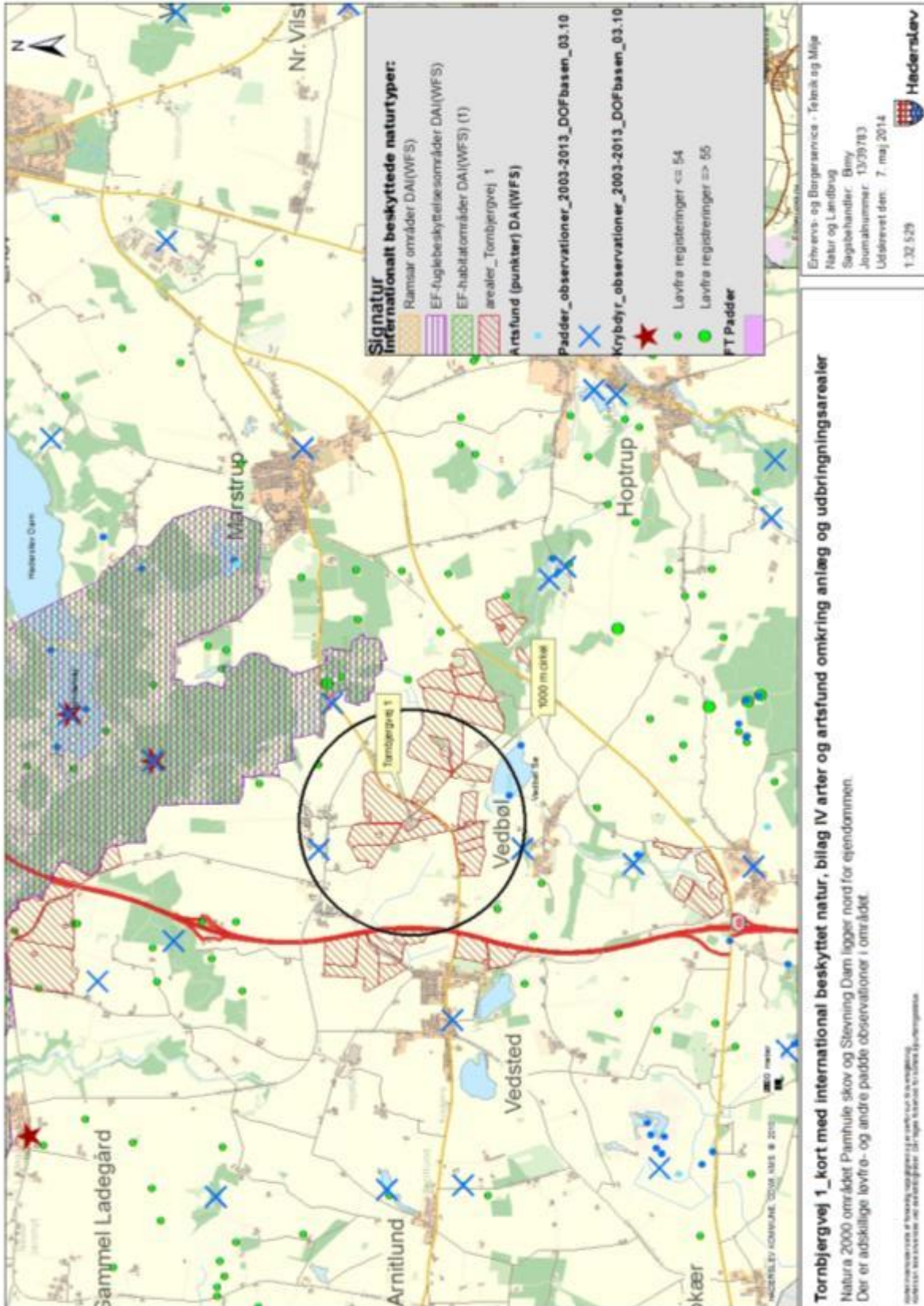
Fosfortal vist med blåt. Taget forår 2014.

Fosfortal fra forår 2014 vist med blå.

Bilag 19 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster

Bilag 20 – (Beskrivelse af Natura 2000 område)

Natura 2000 område "Pamhule Skov og Stevning Dam" (N92)

Natura 2000 området "Pamhule Skov og Stevning Dam" består af habitatområde "Pamhule skov og Stevning Dam" (H81) og fuglebeskyttelsesområde "Pamhule skov og Stevning Dam" (F59). De to områder er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper, som udgør områdernes udpegningsgrundlag

Områdebeskrivelse

Området er en del af Haderslev tunneldal, som løber ca. 25 km øst-vest fra Lillebælt til Vojens. Områdets østlige afgrænsning er Haderslev Dam. Skovområder dominerer med indslag af vandflader, enge, overdrev og dyrkede arealer. Pamhule Skov er en af de største skove i området. Jordbunden giver gode vækstbetingelser for alle skovtræer. Skoven er oprindelig løvskov, som stadig dominerer. Halvdelen er bøg og desuden vokser der eg, ask og andre løvtræer. Ca. 1/3 af skoven er nåletræ, bl.a. rødgran, ædelgran, douglasgran og kæmpegran. Skovene drives med plukhugst og græsning eller forbliver urørt i henhold til naturskogsstrategien. Der findes mindre arealer med surt overdrev og rigkær. Geologisk er området den indre del af en stor tunneldal, med meget markante sidedale.

De dominerende vandflader er Stevning Dam, Hindemade og Pamhule Sø. Hindemade blev afvandet og opdyrket i 1935, men i 1994 genoprettet som lavvandet sø og eng. Pamhule Sø er beliggende i et dødishul omgivet af bakket terræn ca. 1,5 km syd for Haderslev Dam.

Skov- og Naturstyrelsen har udpeget Pamhule Skovene som et af landets 14 særlige områder for naturskov.

Vigtigste naturværdier

Området er udpeget for at beskytte en række naturtyper samt arterne sump vindelsnegl, stor vandsalamander, rød glente, hvepsevåge og isfugl. Skoven er en god lokalitet for fugle, bl.a. findes også fiskehejre, duehøg, musvåge, spurvehøg og ravn.

Pamhule Skov er en varieret og botanisk rig skovlokalitet. I skovbunden vokser flere arter af star, bl.a. den sjældne kæmpestar. Desuden findes uldhåret og nyrebladet ranunkel, skovhundegræs, elfenbens- og skovpadderokke samt skovsvingel.

Nyregistrerede arter og naturtyper fra EU-direktiverne er: Fjordterne, stor hornugle, sortspætte og rødrygget tornskade samt tidvis våd eng.

Trusler mod områdets naturværdier

De tre søer, Stevning Dam, Hindemade og Pamhule Sø (naturtype 3150), påvirkes alle af stor ekstern næringsstofftilførsel, hvoraf fosfor udgør den største trussel. Spildevandsbelastningen i dag er reduceret markant, men Stevning Dam kan dog stadig karakteriseres som en næringsrig sø, hvor landbrugsdrift i oplandet i dag udgør den største kilde til næringsstofftilførsel. Undervandsvegetation er mere udbredt i Pamhule Sø, men søens næringsstofindhold er imidlertid højt, og søen er næppe i en stabil tilstand. Sammenfattende vurderes det, at et for højt fosforindhold udgør en væsentlig trussel.

Tilgroning med krat udgør en trussel mod de lysåbne naturtyper, f.eks. rigkær og overdrev, samt tidvis våd eng. Især overdrevet nord og vest for Stevning Dam vurderes at være udsat.

De lave enge vest for Stevning Dam er afvandet. Ophør med drift på arealerne fører på længere sigt til tilgroning af bl.a. værdifulde rigkær.

Der er små forekomster af kæmpe-bjørneklo, bl.a. omkring Jernhyt i området's østlige del. Der er stedvis en massiv indvandring af ahorn, som vurderes at være en aktuel trussel mod skovnaturtyperne i området.

Besøgende i skovene kan forstyrre de ynglende rovfugle. Det vurderes dog, at der er områder, der forbliver relativt uforstyrrede, og hvor fuglene antages at vil kunne yngle.

Igangværende pleje og genopretning

Skov- og Naturstyrelsen har udarbejdet en driftsplan for området, hvor dele af skovene er udlagt til urørt skov, plukhugst eller græsningskov. Der opsat et antal redeskjul for Isfugl i brinkerne langs Tørning Å.

Områdernes udpegningsgrundlag

Habitatområde "Pamhule Skov og Stevning Dam" (H81):

Nr.	Art/Naturtype
1016	Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
1166	Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus</i>)
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260	Vandløb med vandplanter
6230	* Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
7220	* Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230	Rigkær
9120	Bøgeskove på morbund med kristtorn
9130	Bøgeskove på muldbund
9160	Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
91E0	* Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

* prioriteret naturtype

Fuglebeskyttelsesområde "Pamhule Skov og Stevning Dam" (F59):

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Hvepsevåge		Y		F3
Rød Glente		Y		F1
Isfugl		Y		F1

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

Bevaringsstatus og trusselvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene

Naturtype/art	National/lokal bevaringsstatus	Trusselvurdering
3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet til EU som ugunstig. Prognosen i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig	Næringsstofbelastning herunder intern fosforbelastning
3260 - Vandløb med vandplanter	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Prognosen i området er gunstig eller vurderet gunstig	Grødeskæring, belastning med organisk stof, næringsstofbelastning og sandvandring
6230 - *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Prognosen i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig	Tilgroning, atmosfærisk N-deposition og arealreduktion/fragmentering
7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Prognosen i området er ukendt	Uhensigtsmæssig hydrologi, tilgroning, næringsstofbelastning og arealreduktion/fragmentering
7230 - Riggær	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Prognosen i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig	Tilgroning, atmosfærisk N-deposition, arealreduktion/fragmentering og invasive arter
9120 - Bøgeskove på morbund med kristtorn	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som gunstig. Prognosen i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig	Utilstrækkelig beskyttelse og atmosfærisk N-deposition
9130 - Bøgeskove på muldbund	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som gunstig. Prognosen i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig	Utilstrækkelig beskyttelse og atmosfærisk N-deposition
9160 - Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Prognosen i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig	Utilstrækkelig beskyttelse og atmosfærisk N-deposition
91E0 * - Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som gunstig. Prognosen i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig	Utilstrækkelig beskyttelse og atmosfærisk N-deposition
Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus</i>)	Den nationale bevaringsstatus for stor vandsalamander er indberettet som ukendt (atlantiske del)/gunstig (kontinentale del). Prognosen i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig	For få ynglevandhuller, overskygning af eksisterende ynglevandhuller med vedplanter og næringsstofbelastning
Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)	I 2007 blev den nationale bevaringsstatus vurderet som gunstig. Prognosen i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig	Risiko for udtørring og tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter som følge af næringsstofbelastning
Hvepsevåge	Den nationale bevaringsstatus foreløbig vurderes som gunstig.. Samlet vurderes den aktuelle ynglebestand af hvepsevåge i området at være stabil. Prognosen i området er ukendt	Intensiv skovdrift og forstyrrelser
Rød glente	Den nationale bevaringsstatus vurderes foreløbig som gunstig. Ynglebestanden er fra 1992 til 2006 gået fra 0 til 1-2 par og samlet vurderes den aktuelle ynglebestand af rød glente i området at være i fremgang. Prognosen i området er ukendt	Forstyrrelser

Isfugl	Den nationale bevaringsstatus vurderes foreløbig som gunstig. Fra 1983 til 2006 er ynglebestanden i området gået fra 3 til 5-6 par. Samlet vurderes den aktuelle ynglebestand af Isfugl i området at være i fremgang. Prognosen i området er ukendt	Belastning med organisk stof og forringelse af den fysiske tilstand og naturlige dynamik. Indavl pga. fragmentering (isolation og lille bestandsstørrelse).
--------	---	---

Kilder:

Basisanalyse for habitat- og fuglebeskyttelsesområder – Pamhule Skov og Stevning Dam. Natur- og skovdel samt Tillæg om ny viden til Natura 2000-basisanalyse for Pamhule Skov og Stevning Dam

EIONET: <http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/habitatsreport>

Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Søgård, B. m.fl., 2003, 2. udgave. Faglig rapport fra DMU nr. 457.

Naturtilstand i habitatområderne. Habitatdirektivets lysåbne naturtyper. Faglig rapport nr. 735. Fredshavn, J.R. og Ejrnæs, R., 2009. Faglig rapport fra DMU nr. 735.

www.naturdata.dk

www.vandognatur.dk

Udarbejdet okt/nov. 2009 og opdateret juli 2012 i henhold til Natura 2000-plan 2010-2015

Bilag 21 – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeløfter, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrellflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfør (*Pelobates Fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter, Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo Calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhyncus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen,

herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Bilag 22 - Fosforudvaskning til Haderslev Fjord

Oplandet Haderslev Fjord afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Der kan derfor være behov for at stille særlige krav ved udbringningsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 - 6.

Afskæringskriterier

Haderslev Kommune skal således foretage en vurdering af, hvorvidt der i konkrete projekter er behov for skærpelse af beskyttelsesniveauet for fosfor af hensyn til tilstanden i sårbare Natura 2000-udpegede recipienter, dvs. marine områder eller søer.

Da det ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, må vurderingen af om der er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, baseres på en vurdering af "worst case". Tabet af fosfor fra landbrugsjord vurderes, maksimalt at være 1 kg P/ha på nuværende tidspunkt (Kronvang et al 2005). Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha. I landbrugsjord er der gennemsnitligt ophobet 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm.

I forhold til nitratpåvirkning af vandområder beskriver Miljøstyrelsen, at dette ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på under 5 % af den samlede påvirkning. Haderslev Kommune antager, at grænsen for en målbar fosforpåvirkning er det samme og opsætter på dette grundlag følgende afskæringskriterier for hvornår fosforpåvirkninger er skadelige for tilstanden i sårbare Natura 2000 udpegede recipienter:

Pkt. 1 1 % i meget sårbare vandområder (lukkede bassiner - typisk rene eller sårbare søer)

Pkt. 2 5 % i øvrige vandområder

Hvis påvirkningen med fosfor fra et projekt udgør mindre end 5 % (1 % i fosforfølsomme søer) af den samlede påvirkning af den relevante recipient, vil der som udgangspunkt ikke være behov for at skærpe i forhold til det generelle beskyttelsesniveau for fosfor - Jf. Vejledende notat om konkret vurdering af påvirkning af overfladevande med fosfor i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 29. Det skal dog vurderes om der i den konkrete sag er særlig risiko i forbindelse med landskabsforhold. Heri indgår afstand til vandløb eller sø, terrænhældning, erosion, jordbundsforhold, dræn samt fosfortal. Ved særlig risiko kan der i oplandet til sårbare vandområder stilles skærpende vilkår, f.eks. randzoner eller jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4, punkt 2, opløftning til - eller skærpelse af fosforklasse.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt-Bredningen og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterier

Oplandet til Haderslev Fjord er jf. Arealinfo udpeget som et opland til et følsomt Natura 2000 område, dvs. natura 2000 vandområder, som ikke omfatter lukkede bassiner. Haderslev Kommune vurderer, således at Lillebælt delområde Haderslev Fjord ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret. Afskæringskriterium 1 er derfor ikke aktuelt, men fosforudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede fosforudvaskning til området, jf. pkt. 2.

Beregning for ejede og forpagtede arealer:

Natura 2000 område N89 Vadehavet - Vandområde Haderslev Fjord	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland - s. 76, tabel 2.1.4.)	18.500
Samlet belastning (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) ¹ , kg P	5.990
Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	

Udbringningsareal i ansøgningen, som afvander til Haderslev Fjord, ha	104,5
Fosforoverskud, kg P/ha	8,8
Forøgelse af fosfor i jordpuljen i godkendelsesperioden (8 år), pct. $((\text{Fosforoverskud kg P/ha} \times 8 \text{ år}) / (2000 \text{ kg P/ha})) \times 100$	3,52
"Worst case" udvaskning af fosfor fra landbrugsareal, kg P/ha	1
"Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer, kg P $(\text{Udbringningsareal ha} \times \text{"worst case" udvaskning fra landbrugsareal kg P/ha}) \times (\text{forøgelse af fosfor i jordpuljen pct.} / 100)$	3,7
Husdyrbrugets del af påvirkningen, pct. $(\text{"Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer kg P} / 5990 \text{ kg P}) \times 100$	0,06

¹ Stofbelastning Hovedopland Vadehavet, Åbent land 2005-2009 (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) tabel. 2.2.8. i Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland, (83.440 kg P) * (Opland til Haderslev Fjord / Opland til Lillebælt/Jylland (257.700))

Ifølge beregningerne i ovenstående skema vil fosforbidraget fra det ansøgte projekt i sig selv udgøre 0,06 pct. af den samlede udvaskning til Natura 2000-området. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-området med hensyn til fosforbidrag.

Konklusion

Haderslev kommune vurderer på baggrund af de overholdte afskæringskriterier, at det ansøgte projekt ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 området Lillebælt. Det vurderes at næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil resultere i målbare ændringer af fosforkoncentrationen i Lillebælt.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt med de vilkår der stilles i godkendelsen ikke vil påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget til Natura 2000-området væsentligt.

Bilag 23 – Udvaskning af nitrat til Natura 2000

Oplandet Haderslev Fjord har et stigende dyretryk og afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Der stilles derfor særlige krav ved udbringningsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 – 6.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterier (pkt. 1A-1C og pkt. 2A-2B) for, hvornår et projekt kan medføre en skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og levesteder og yngle- og rastepladser for beskyttede arter.

Et projekt for husdyrbrug skal kunne overholde de samlede afskæringskriterier nævnt nedenfor for ikke at have en skadevirkning på et vandområde. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles godkendelse til det ansøgte.

Afskæringskriterierne udelukker ikke, at en tilladelse eller godkendelse kan medføre en begrænset merudledning, men vil sikre, at der ikke sker en skade på et kystvandsområde, og kriterierne vil udelukke, at der godkendes husdyrproduktioner, der hindrer, at den samlede nitratudvaskning fra husdyrbrug i det enkelte opland, på sigt vil falde.

Afskæringskriterierne lægges både til grund for vurderingerne, når et ansøgt projekt vil betyde en øget udvaskning, og når et ansøgt projekt vil medføre en mindsket udvaskning i efter-situationen. Er kriterierne ikke overholdt kan der efter omstændighederne alligevel meddeles godkendelse med skærpede vilkår, jf. natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068)

Afskæringskriterium for påvirkning fra projekter i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1A: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, må ikke have været stigende siden 1. januar 2007

Pkt. 1B: Eventuelle andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007 skal inddrages i vurderingen på en sådan måde, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end husdyrproduktionen skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland med tilsvarende effekt på nitratudvaskningen

Pkt. 1C: Gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, samt

Afskæringskriterium for påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog

Pkt. 2B: Må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

Ad pkt. 1A: Miljøstyrelsen har senest februar 2013 udsendt en samlet oversigt over udviklingen i dyreholdet fra 2007 til 2012 fordelt på de forskellige vandoplande. Antallet af dyr er udtrukket fra CHR-registeret og omregnet til DE. Oversigten viser, om husdyrholdet i perioden 2007-2012 er faldet eller steget, samt om det kan antages, at der er tale om en sikker eller usikker udviklingstendens på baggrund af lineær regression. I de tilfælde hvor tendensen er usikker skal vurderingen af om afskæringskriteriet er overholdt tage udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår og niveauet pr. 1. januar 2007. Er der sket en stigning er afskæringskriteriet ikke overholdt.

Afskæringskriteriet kan undlades hvis oplandet afvander til et vandområde hvor nitratudvaskning ikke har væsentlig betydning for miljøtilstanden.

Hvis der er sket en stigning i dyreholdet i et opland kan det ansøgte projekt kun gennemføres hvis husdyrbruget reducerer udvaskningen af kvælstof til et niveau på linje med planteavlsbrug, dvs. til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte svarende til jordtypen. Reduktion af kvælstofudvaskning kan ske ved forskellige tiltag: ekstra efterafgrøder, reduceret kvælstofnorm, ved direkte afbrænding af husdyrgødning eller ved separation og afsætning af den faste del til forbrænding, biogas eller ud af vandoplandet. Kommunen kan også godkende ansøgninger, som kun vedrører husdyrtyper, som afgræsser vedvarende græsarealer i hovedparten af tiden, idet udvaskningen herfra er mindre end fra planteavlsbrug.

I oplande, der er mindre end 1.000 ha og i oplande, hvor antallet af DE er mindre end 10.000 er der større usikkerhed i CHR-dataene og kommunen kan supplerer med lokal viden om udviklingen. I Haderslev Kommune er ingen vandoplande under 1.000 ha, men antallet af DE i oplandet til Avnø Vig, Hejls Nor og Lillebælt Bredningen er under 10.000.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt-Bredningen og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterium 1A

Fra 2007 til 2012 er antallet af dyreenheder i oplandet til Lillebælt, delopland Haderslev Fjord steget fra 13.668 DE til 13.864 DE, hvilket er en stigning svarende til 1,4 pct. Dyreholdet er altså steget i oplandet, med en usikker tendens (r^2 er mindre end 0,5) siden 2007.

Udvikling i dyretrykket / antal DE i oplandet til N112 Lillebælt (Haderslev Fjord)			
	Lillebælt (Haderslev Fjord - DE)	Udvikling ift. 2007 (DE)	Procent
2007	13.668	0	0,00
2008	13.842	154	1,1
2009	13.997	329	2,4
2010	14.008	340	2,5
2011	14.277	609	4,5
2012	13.864	196	1,4
Forklaringsgrad r^2	0,36		
Tendens	Stigning med usikker tendens		

Kilde: www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm (hentet 10-02-2012)

Haderslev Kommune vurderer, at afskæringskriteriet i forhold til 1A ikke er overholdt fordi der er sket en stigning i antallet af DE i oplandet. Der stilles derfor krav om, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne ikke må overstige udvaskningen af kvælstof ved planteavlssædskifte. Kan dette overholdes er det Haderslev Kommunes vurdering, at det ansøgte, ikke vil have en skadevirkning af kvælstofudvaskning til overfladevande i kumulation med andre planer og projekter.

Vurdering af afskæringskriterium 1B

Siden begyndelsen af 1980'erne er kvælstofafstrømningen reduceret, hvilket skyldes en forbedret spildevandsrensning og et fald i udledningen fra landbrugsarealer som følge af vandmiljøindsatsen. Kvælstofbelastningen til Lillebælt forventes at blive reduceret yderligere med ca. 7 pct. fra 2005-2009 til 2015. Se Figur 1. Dette forventes som resultat af allerede iværksatte eller planlagte tiltag inden for Hovedvandopland Lillebælt/Fyn. Tiltagene omfatter Vandmiljøplan III, Regeringens energiaftale, øget anvendelse af biogas og anden strukturudvikling i landbruget, "Miljømilliard-projekter", samt kommunernes igangværende indsats på spildevandsområdet.

Kvælstof	2005-2009		2015	
	tons N	%	tons N	%
Naturlig baggrundsbelastning ¹⁾	1213,31	25	1213,31	26
Landbrug	2967,33	62	2890,93	62
Punktkilder:				
Renseanlæg	355,05	7	350,57	7
Regnbetingede udledninger	59,22	1	59,22	1
Dambrug	61,15	1	61,15	1
Industri	5,75	0	5,75	0
Spredt bebyggelse	67,01	1	59,37	1
Havbrug	47,05	1	47,05	1
Bruttotilførsel	4775,87		4687,36	
Retention	337,95	7	330,72	7
Nettotilførsel, stofafstrømning til hav	4437,92		4356,64	

- 1) Baggrundsbidrag for N er vurderet ud fra DMU's tema over baggrundsbidrag.

Figur 1: Den samlede årlige vandbårne kildeopsplittede stofafstrømning fra Hovedvandopland Lillebælt beregnet som normaliseret belastning for perioden 2005-2009. Punktkildedata er dog fra 2010. Kilde: Vandplan - Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Den totale punktkildebelastning af kvælstof til overfladevande forventes reduceret fra 578 til 566 t/år fra 2010 til 2015, hvilket svarer til en reduktion på 2 pct. Se Figur 2. Denne reduktion forventes opnået ved forbedret spildevandsrensning. Tilsvarende forventes fosforbelastningen fra punktkilder at blive reduceret fra 77-71 T/år, svarende til 7,8 % Denne reduktion forventes opnået bl.a. ved forbedret spildevandsrensning og nedlæggelse af dambrug.

Type	Punktkildebelastning af overfladevande Hovedvandopland Lillebælt/Jylland					
	BI5 t/år		Kvælstof t/år		Fosfor t/år	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Renseanlæg	263	251	355	351	35	34
Regnbetingede udløb	177	177	42	42	16	16
Industri	5,1	5,1	5,7	5,7	0,8	0,8
Dambrug	153	153	61	61	5,1	5,1
Havbrug	294	294	47	47	4,9	4,9
Spredt bebyggelse	259	138	67	59	15	10
Total	1151	1018	578	566	77	71

Figur 2: Punktkilde belastningen til overfladevande i Hovedvandopland Lillebælt/Jylland er opgjort på nuværende belastning og baseline 2015. Kilde: Vandplan - Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Samlet vurderer Haderslev Kommune, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Lillebælt i perioden 2005-2010. Pkt. 1B vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 1C

Haderslev Kommune har ikke inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen eller miljømålsloven til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland. Pkt. 1C vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 2A og 2B

Oplandet til Haderslev Fjord er jf. Arealinfo udpeget som et opland til et følsomt Natura 2000 område, dvs. natura 2000 vandområder, som ikke omfatter lukkede bassiner. Haderslev Kommune vurderer, således at Lillebælt delområde Haderslev Fjord ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret. Afskæringskriterium 2B er derfor ikke aktuelt, men nitratudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til området, jf. pkt. 2A.

Beregning af kvælstofbidrag fra arealer i opland til Haderslev Fjord:

Natura 2000 område N112 Lillebælt - Vandområde Haderslev Fjord	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland, s. 76, tabel 2.1.4.)	18.500
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Natura 2000 området, kg N/år (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland s. 176, tabel 2.4.8.)	284.115
Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	0-50 % (25 %)
Areal til udspredning i alt, ha (X)=(41,88 % x 249,46)	104,5
Planteavlsniveau, kg N/ha/år	54,6
Udvaskning fra rodzonen (ansøgt), samlet, kg N/ha/år (Y)	56,9
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (X*Y*(1-0,25)) (Z)	4.459,5
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. (Z/284.115)*100	1,57

¹Udregnet i FarmN 31.1.2012 som forskellen mellem rodzoneudvaskning i den ansøgte situation og i den nuværende situation uden tilførsel af husdyrgødning, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx> .

Det areal som ligger i oplandet til Haderslev Fjord udgør kun 1,57 pct. af den samlede udledning af kvælstof til vandområdet og Haderslev Kommune vurderer dermed at afskæringskriterium 1A er overholdt.

Konklusion

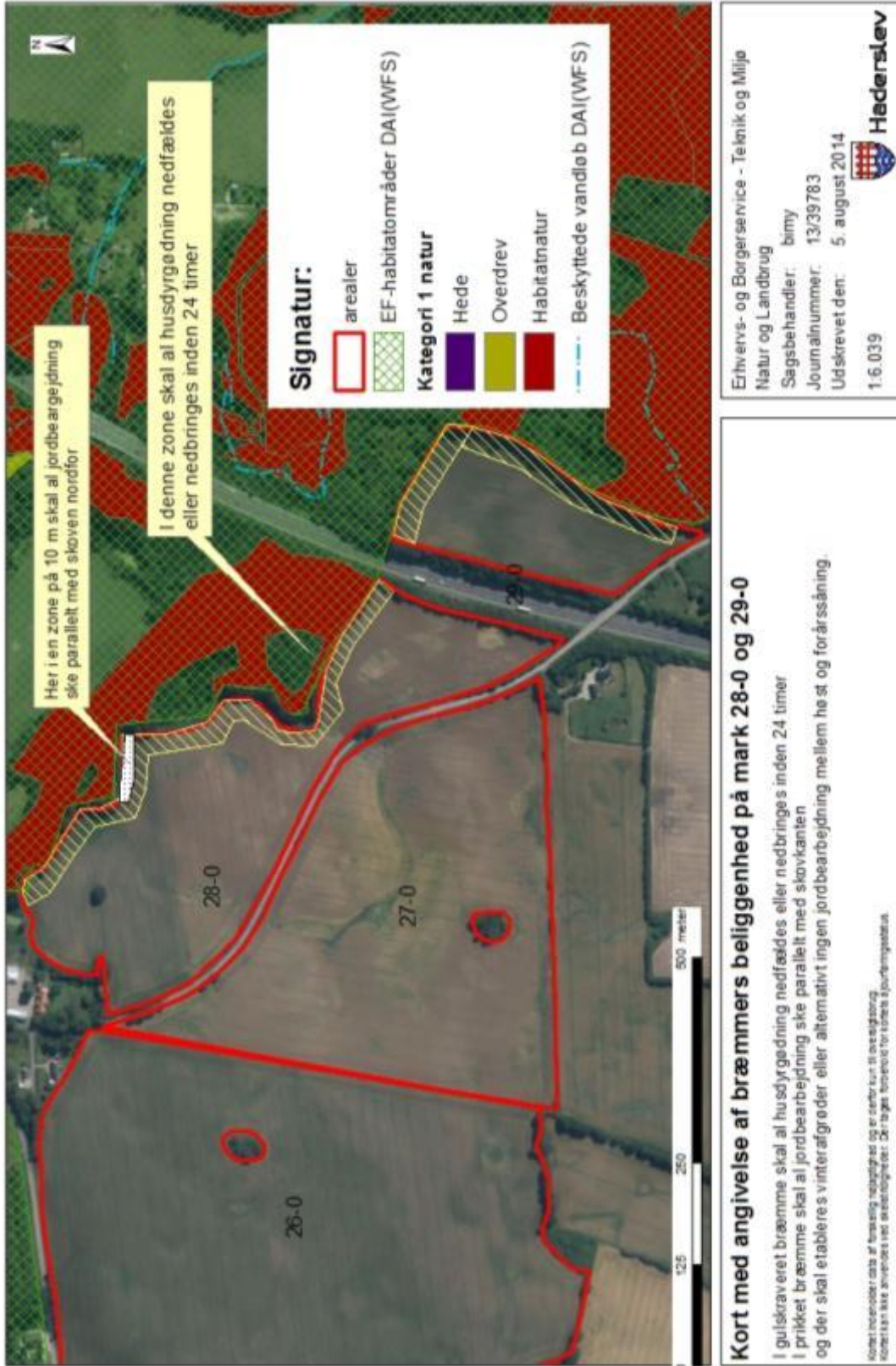
Haderslev kommune vurderer på baggrund af de overholdte afskæringskriterier, at det ansøgte projekt ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 området Lillebælt. Det vurderes at næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil resultere i målbare ændringer af næringsstofkoncentrationen eller sigtedybden i Lillebælt.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt med de vilkår der stilles i godkendelsen ikke vil påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget til Natura 2000-området væsentligt.

UDKAST

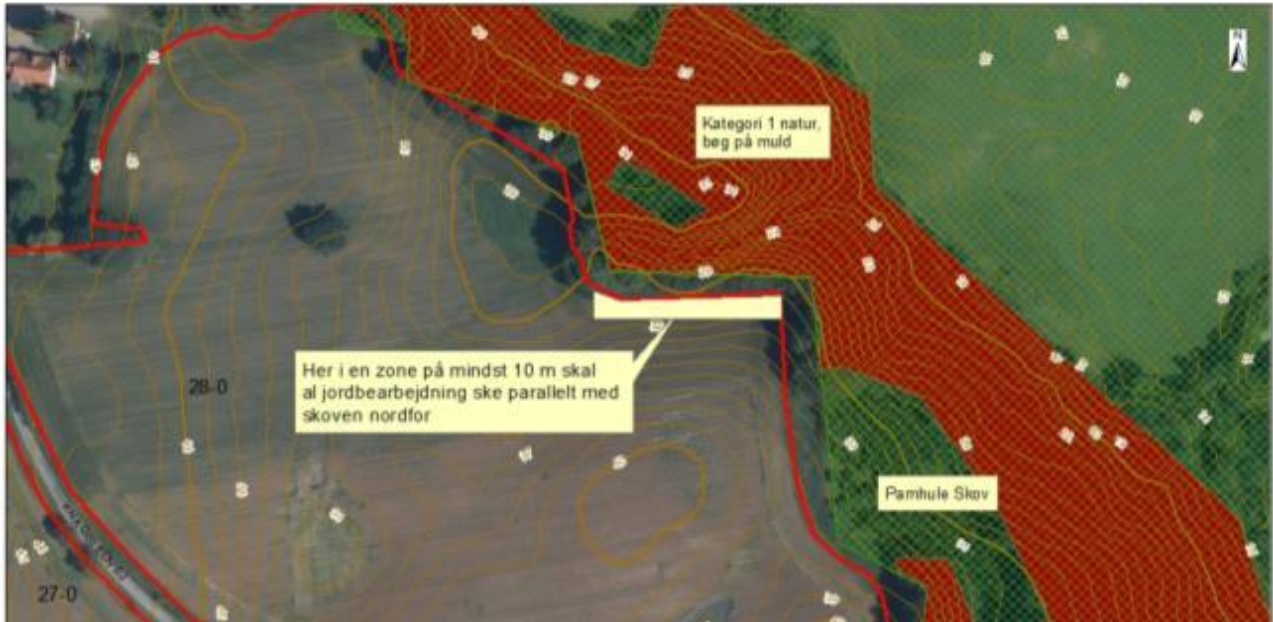

Bilag 24 - Kort med angivelse af placering af bræmmevilkår vedr. jordbearbejdning i forhold til naturarealer. (fire kort)

Kortene herunder (1, 2, 3) viser hvor der er sat bræmmevilkår fordi der er stort terrænfald i mod skov og kategori 1 natur eller overdrev. I bræmmen på 10 m skal al jordbehandling ske parallelt med naturarealet/markkanten og der skal være etableret vinterafgrøder eller alternativt må der ikke jordbehandles mellem høst og forårssåning.

Kort 1

Kort 2

Kort 3

Bilag 25 - Ansøgningen

Skema nr. 60802 Version 7.

Indsendt den 6. november 2014.

Ansøgningen kan rekvireres ved at rette henvendelse til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Rådhuscentret 7, 6500 Vojens eller teknikmiljoe@haderslev.dk.

UDKAST

Bilag 26 - Beredskabsplan

Beredskabsplan

for

Tornbjerggård

Indholdsfortegnelse:

TELEFONNUMRE	119
BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS	121
OVERLØB AF GYLLE	123
KEMIKALIE- OG OLIESPILD	124
STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE	125
STRØMSVIGT	126
TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER	127
BILAG A Kort over ejendommen	128
BILAG B Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb	129

Udarbejdet af Michael Richelsen og LandboSyd, 2014

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at dokumentere, hvordan ejendommen arbejder med at forhindre og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivende miljø.

Planens indhold er kendt af gårdens ansatte mm. og som det fremgår fungerer den i det daglige i kraft af telefonlister og kort, som er ophængt i staldene. Mange af telefonnumrene er også indkodet i telefonerne hos ejeren og de medarbejdere, der passer anlægget. Denne mappe kan udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand ol.

Beredskabsinstruktionerne i form af kort og lister ophængt i staldene revideres hver gang noget ændres, og er let tilgængeligt og synlig. Denne mappe opbevares på kontoret.

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFONNUMRE

etter lys.

Knude 7454

MR Mobil : 51 26 15 56.

Michael : 74 54 53 43.

Anne : 61 74 20 32.

Andreas : 22 80 12 36
stall. 26 11 0614

Haderslev glas : 74 52 60 24

Oyrløge : 73 52 12 10

Feder : 73 11 20 70

EL (Christias) : 73 56 13 40.

VVS/oliefys : 29 41 60 94

Leuker Open : 70 20 97 55

Hatting : 70 15 99 09

SPP

slaste see : 74 85 53 36

DAKA : 87 95 92 22

Slagtesvin : 74 54 38 11

Federale Haderslev:

MSD-TELEFONLISTE

FOR- / NÅRNAVNE	FAKTRUM	MOBILNR.
Tonebjerggaard	74 54 53 43	51 26 25 56
POLETT	74 01 0 34	11 5
HELEMPRODUCENT	74 54 53 43	11 5
BRANDPUSCH ALJON	11 5	11 5
DYRELEJE	32 82 12 36	22 80 12 36
VVS	29 41 60 94	41 24 21 61
SMED	31 83 53 30	
PERSONALE		
MAVIL		
Andreas 2		20 15 99 09
Anna 2		61 74 20 32
Alize 2		61 74 20 32
Gabriel 2		61 74 20 32
Vicki 2		61 74 20 32
Tina 2		61 74 20 32
ELEKTRIKER	74 54 53 43	20 15 99 09
VENTILATION	74 54 53 43	20 15 99 09
LANDSCAPTER	74 54 53 43	20 15 99 09
SLAGTER	74 54 53 43	20 15 99 09
KØK & FØDEBETJ.	74 54 53 43	20 15 99 09
DYRETRANSPORT: SPP	74 54 53 43	20 15 99 09
Dyretransport DC	74 54 53 43	20 15 99 09
Dyretransport 3 seer	74 54 53 43	20 15 99 09

Tomoni mobil : 28256701

Alice Mobil: 40728947

Navn	Telefonnummer	0-7	Lagt	50 gns	Arvbet	Forsikrings	Type	Wendepunkt
Mandag								
Tirsdag								
Onsdag								
Torsdag								
Freitag								
Sat								
Son								

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand, der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad er der sket, og at det er en gårdbrand.

Er der tilskadekomne – hvor mange?

Er dyrene kommet ud – art og antal, der evt. er fanget.

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde, hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskort.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlevér denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.

Hvor det brænder.

Brandens omfang.

Hvor der er adgangsveje.

Kontakt ejer Michael Richelsen på tlf. 5126 1556

Det følgende kort er lamineret med henblik på ophængning i stalden. Michael har så selv med sprittusch indtegnet flugtveje, placering af slukningsudstyr, eltavler, førstehjælpsudstyr, øjeskyller, hovedvandhane, dieseltanke, kemirum mv. Kortet er hængt op i stalden, og kan let opdateres, hvis noget ændrer sig.

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – RING 112

Oplys:

Navn, adresse og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejer Michael Richelsen på tlf. 5126 1556

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 74 34 21 00

Ovenfor viste kort er ophængt i stalden, og viser udløb fra dræn til vandløb. Hvis gylletank bryder sammen, og der er risiko for at gylle er sevet i dræn, kan spærring eller opsugning iværksættes her. En større version af kortet er vedhæftet som bilag B.

Forsøg opdæmning på marken sydvest for gyllebeholderne for at undgå at gylle løber til drænbrønd placeret i markskel mod vest.

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle. Er gyllen løbet til dræn skal der laves en opdæmning af vandløbet med en bigballe sydvest for naboejendommen Søvejen 11 (se vedlagte bilag B).

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af kemikalier eller olie – RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejer Michael Richelsen på tlf. 5126 1556

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 74 34 21 00.

Forsøg opdæmning for at undgå, at udslip breder sig udenfor det befæstede areal udenfor maskinhuset (se vedlagte kort).

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

I kemikalierummet findes der savsmuldspakker og kattegrus, der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Se kort, som er ophængt i stalden

STRØMSVIGT

INSTRUKS

Vurdér om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Eventuelt iværksæt opstart af nødstrømsgenerator.

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon, således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

Bilag A - Kort over ejendommen

Bilag B - Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb

